

Udskriftsdato: 2. januar 2026

VEJ nr 9003 af 07/01/2021 (Gældende)

Vejledning om ansøgning om folkepension samt tillæg til folkepension og førtidspension tilkendt efter reglerne før 2003 (gammel ordning)

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, j.nr. 20/12141

Vejledning om ansøgning om folkepension samt tillæg til folkepension og førtidspension tilkendt efter reglerne før 2003 (gammel ordning)

Indholdsfortegnelse

Indledning

Kapitel 1.

- Folkepension ansøgning og tilkendelse

Kapitel 2.

- Generelt om personligt tillæg

Kapitel 3.

- Personligt tillæg, lovens § 14, stk. 1 (lovens § 17, stk. 2)

Kapitel 4.

- Personligt tillæg til varmeudgifter (varmetillæg)

Kapitel 5.

- Petroleumstillæg

Kapitel 6.

- Helbredstillæg

- Det udvidede helbredstillægs dækning, lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4)

- Faglig vurdering ved udvidet helbredstillæg

- Tandproteser

- Briller

Kapitel 7.

- Ansøgning, sagsbehandling m.v.

Kapitel 8.

- Mediecheck

Kapitel 9.

- Invaliditetsydelse

Kapitel 10.

- Indtægtsregulering

Kapitel 11.

- Opsat pension

Kapitel 12.

- Opgørelse af formue ved helbredstillæg

Indledning

Forord

1. I denne vejledning er gengivet tekst om pension, som hidtil har været indeholdt i vejledning nr. 53 af 31. august 2007 om social pension og vejledning nr. 54 af 31. august 2007 om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., for så vidt angår:

- 1) ansøgning om folkepension og
- 2) tillæg til folkepension samt tillæg til og social pension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. (gammel ordning)

Derudover er foretaget ændringer i teksten som følge af lovændringer, der er trådt i kraft samt praksis frem til 1. juni 2020.

Ankestyrelsens praksis er i et vist omfang indarbejdet i vejledningen. Der henvises i øvrigt til principmeddelelser på Ankestyrelsens hjemmeside, som løbende ajourføres.

Loven og bekendtgørelsen udgør sammen med Ankestyrelsens praksis grundlaget for afgørelser efter loven. Vejledningen skal betragtes som udfyldende fortolkning af de gældende regler. Paragraffer fra lov og bekendtgørelse om social pension samt lov og bekendtgørelse om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. er citeret i vejledningen under de enkelte kapitler.

Kommunen skal være opmærksom på anden social lovgivning og vejledninger, som foreligger på det sociale område. Det gælder især Vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område, vejledningerne til serviceloven og Vejledning om individuel boligstøtte. En henvendelse om sociale ydelser skal behandles i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Udbetaling Danmark udøver de beføjelser, som kommunen har efter lov om social pension vedrørende pension, der skal ydes til personer med fast bopæl i udlandet eller på Færøerne eller i Grønland. Denne vejledning indeholder ikke nærmere beskrivelse af Udbetaling Danmarks sagsbehandling i forhold til personer med fast bopæl i udlandet eller på Færøerne eller i Grønland.

Henvisninger i vejledningen:

Henvisninger til lov og bekendtgørelse om social pension står som udgangspunkt i vejledningsteksten, mens henvisninger til lov og bekendtgørelse om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. er anført i parenteser.

Eksempel:

Når der i vejledningen henvises til ”*Lovens § 14 og bkg. §§ 18-27 (lovens § 17 og bkg. §§ 24-33)*”, er der tale om § 14 i lov om social pension, §§ 18-27 i bekendtgørelse om social pension, § 17 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. og §§ 24-33 i bekendtgørelse om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Der er i vejledningen henvist til gældende vejledninger, der ikke er opdateret. Disse ikke opdaterede henvisninger står i skarpe parenteser.

Eksempler:

[Punkt 235 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension] vil være en reference til et ikke opdateret punkt i vejledning nr. 53 af 31. august 2007 om folkepension efter lov om social pension.

[Kapitel 11 i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.] vil være en reference til et ikke opdateret kapitel 11 i vejledning nr. 53 af 31. august 2007 om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Når der i vejledningen henvises til førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. (gammel ordning) omfatter det førtidspensionister, der er omfattet af de regler om tilkendelse af førtidspension, der var gældende indtil den 1. januar 2003.

Kapitel 1

Folkepension ansøgning og tilkendelse

Folkepensionssystemets opbygning

Lov om social pension §§ 12-13:

§ 12. Folkepension, der består af grundbeløb og pensionstillæg, kan udbetales til personer, der har nået folkepensionsalderen.

Stk. 2. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om overgang fra folkepension udbetalt efter lovgivningen på Færøerne og i Grønland til folkepension udbetalt efter denne lov.

§ 13. Ansøgning om folkepension indgives til Udbetaling Danmark.

Bekendtgørelse som social pension § 1, § 47, stk. 4-6, og § 50:

§ 1. Ansøgning om folkepension, varmetillæg og petroleumstillæg, anses for indgivet den dato, den modtages i Udbetaling Danmark.

Stk. 2. Ansøgning om personligt tillæg og helbredstillæg anses for indgivet den dato, ansøgningen modtages i kommunen.

Stk. 3. Udbetaling Danmark skal angive datoen for folkepensionssagens påbegyndelse, jf. stk. 1, og meddele dette til ansøgeren.

§ 47. ---

Stk. 4. For personer med bopæl i et land, hvormed Danmark har indgået overenskomst, skal ansøgning indgives til pensionsmyndigheden i bopælslandet, når ansøgeren har været omfattet af en pensionsordning i bopælslandet.

Stk. 5. For personer med bopæl i en anden medlemsstat i Den Europæiske Union eller i et land, hvormed Den Europæiske Union og dens medlemsstater har indgået aftale skal ansøgning indgives til pensionsmyndigheden i bopælslandet, når ansøgeren har været omfattet af en pensionsordning i bopælslandet. Ansøgere, der ikke har været omfattet af en pensionsordning i bopælslandet, indgiver ansøgning til pensionsmyndigheden i den medlemsstat eller det land, hvor de senest har været omfattet af en pensionsordning.

Stk. 6. Ansøgning om dansk pension gælder tillige som ansøgning om pension fra andre berørte EU-medlemsstater eller et land, hvormed Den Europæiske Union og dens medlemsstater har indgået aftale, eller et land, hvormed Danmark har indgået overenskomst, og ansøgningen medfører automatisk samtidig fastsættelse af pensionerne. Tilsvarende anses ansøgning om pension i et af de nævnte lande tillige som ansøgning om dansk pension. Dette gælder dog ikke, hvis ansøgeren anmoder om udsættelse af fastsættelsen af alderspensionen fra en anden EU-medlemsstat eller et land, hvormed der er indgået en aftale med Den Europæiske Union og dens medlemsstater.

§ 50. For personer med fast bopæl i udlandet anses en pensionssag for påbegyndt den dato, hvor ansøgning om pension indgives til Udbetaling Danmark eller til rette myndighed i bopælslandet.

Stk. 2. Udbetaling Danmark skal angive den dato, hvor Udbetaling Danmark har modtaget ansøgning om førtidspension eller folkepension fra ansøgeren eller fra rette myndighed i bopælslandet, og meddele denne til ansøgeren.

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 13:

§ 13. Førtidspension kan udbetales til personer i alderen fra 18 år til folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, i form af

- 1) højeste førtidspension, der består af grundbeløb, invaliditetsbeløb, erhvervsudfygtighedsbeløb og pensionstillæg,
- 2) mellemste førtidspension, der består af grundbeløb, invaliditetsbeløb og pensionstillæg,
- 3) forhøjet almindelig førtidspension, der består af grundbeløb, førtidsbeløb, ekstra tillægsydelse og pensionstillæg, eller

4) almindelig førtidspension, der består af grundbeløb, ekstra tillægsydelse og pensionstillæg.

2. Folkepension kan efter lovens § 12 tilkendes og udbetales til personer, der har nået folkepensionsalderen, hvis de opfylder en række betingelser herfor om indfødsret, bopæl og optjening. Der henvises til [Afsnit 1 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension].

Folkepensionister fra både Færøerne og Grønland, der tager fast bopæl i Danmark, kan uden ansøgning overgå til at få udbetalt dansk folkepension, når de almindelige betingelser i kapitel 1 i lov om social pension er opfyldt.

Folkepensionsalderen er 66 år i 2020 og hæves til 66,5 i 2021, 67 år i 2022 og 68 år i 2030. Folkepensionen forhøjes herefter hvert femte år på grundlag af udviklingen i levetiden med virkning pr. 1. januar i kalenderåret 15 år efter. Den beregnede folkepensionsalder skal vedtages af Folketinget, før den får virkning, jf. § 1 i loven.

Folkepensionen og førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. består af grundbeløb og pensionstillæg. Herudover kan der ydes forskellige tillæg efter lovens kapitel 2 (lovens kapitel 2), tillæg til folkepension for opsat pension efter kapitel 2 a samt ydelser efter kapitel 11, herunder supplerende pensionsydelse.

Om overgang fra førtidspension til folkepension, se punkt 4. Om ydelser ifølge overgangsregler henvises til [Afsnit 11 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension].

Et tilkendt bistands- eller plejetillæg efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. bevares ved overgang til folkepension, jf. (lovens § 36).

Et tilkendt bistands- eller plejetillæg efter (lovens § 16), udbetales med en fast ydelse, som den berettigede selv kan disponere over til dækning af behovet. Tillæggene udbetales dog ikke ved varigt ophold i boformer m.v. efter §§ 107, stk. 2, og 108-110 eller § 192 i lov om social service, se (lovens § 45, stk. 4).

Hvis betingelserne for at oppebære tillægget ikke længere er til stede, frakendes tillægget - også efter folkepensionsalderen.

Om betingelser for at oppebære tillægget og om frakendelse, henvises til [kapitel 11 i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.]

Ansøgning

Fordeling af sagsområder mellem Udbetaling Danmark og kommunerne

3. Udbetaling Danmark har ansvaret for alle myndighedsopgaver i forhold til:

- Folkepension, varmetillæg, petroleumstillæg, opsat pension, supplerende pensionsydelse (ældrecheck), mediecheck og tillæg efter en række overgangsbestemmelser.
- Den personlige tillægsprocent og opgørelse af formue.
- Førtidspension (beregning og udbetaling).
- Seniorpension (beregning og udbetaling).
- Social pension til personer med fast bopæl i udlandet.
- Kommunen har ansvaret for myndighedsopgaver i forhold til:
 - Førtidspension (tilkendelse og frakendelse m.v., herunder af bistandstillæg, plejetillæg og invaliditetsydelse).
 - Seniorpension (tilkendes og frakendelse m.v.).
 - Personligt tillæg.
 - Almindeligt og udvidet helbredstillæg.

- Lån til betaling af beboerindskud og depositum.

Fra førtidspension eller seniorpension til folkepension

4. Ansøgning om folkepension indgives til Udbetaling Danmark, se lovens § 13. Personer, der i forvejen modtager førtidspension eller seniorpension efter lov om social pension eller førtidspension eller invaliditetsydelse efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., overgår uden ansøgning til folkepension fra den 1. i måneden efter opnået folkepensionsalder, se lovens § 37 (lovens § 36).

Pensionister, som har fået tilkendt førtidspension eller invaliditetsydelse med virkning fra før den 1. januar 2002, og som umiddelbart inden folkepensionsalderen modtager førtidsbeløb, invaliditetsbeløb eller erhvervsudygtighedsbeløb, jf. (lovens § 13) bevarer som folkepensionist disse tillæg som 65-årig og 66-årig, jf. (lovens § 65).

Ansøgning om pension for personer, der ikke har bopæl i Danmark

5. Personer, der ikke har fast bopæl i Danmark, skal indgive ansøgning til Udbetaling Danmark. Søfolk uden fast bopæl i Danmark skal ligeledes indgive ansøgning til Udbetaling Danmark.

Hvis en ansøger har bopæl i et EU/EØS-land eller Schweiz eller et land, Danmark har indgået overenskomst med, og ansøgeren er pensionsforsikret i bopælslandet, skal ansøgning om dansk pension indgives til pensionsmyndigheden i bopælslandet, se bkg. § 47, stk. 4-5.

Hvordan indgives ansøgning

6. Ansøgning om folkepension skal indgives digitalt til Udbetaling Danmark.

Borgere, der ikke er it-parate, kan få bistand til at betjene sig selv digitalt i borgerservicecentrene i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark, ligesom borgere med særlige behov kan få mere omfattende bistand fra kommunen til at søge om kontante ydelser og økonomiske tilskud hos Udbetaling Danmark og til kontakt til Udbetaling Danmark i øvrigt.

Ansøgning om hjælp efter den sociale lovgivning kan indgives af ansøgeren selv eller af andre med samtykke fra ansøgeren, f.eks. af en pårørende. Hvis en person ikke kan varetage egne interesser, kan en værge søge om hjælp efter den sociale lovgivning på den pågældendes vegne uden samtykke fra ansøgeren.

Alle borgere har ret til helhedsorienteret vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud i kommunernes borgerservicecentre, herunder om kontante ydelser og økonomiske tilskud, som hører under Udbetaling Danmarks sagsområde.

Ansøgningstidspunkt

Folkepension mv.

7. En ansøgning om folkepension, varmetillæg og petroleumstillæg anses for indgivet den dato, den modtages i Udbetaling Danmark, jf. bkg. § 1, stk. 1. Mens ansøgning om personligt tillæg og helbredstillæg anses for indgivet den dato, hvor ansøgningen modtages i kommunen, se bkg. § 1, stk. 2. Fastlæggelse af tidspunktet for, hvornår ansøgning er indgivet, har betydning for, fra hvilket tidspunkt pension og tillæg efter lovens §§ 14 og 14 a kan ydes.

Udbetaling Danmark skal angive datoen for folkepensionssagens påbegyndelse og meddele dette til ansøgeren, jf. bkg. § 1, stk. 3.

Anmodning om opsættelse af folkepensionen har virkning fra den 1. i måneden efter anmodningens indgivelse, dog tidligst fra det tidspunkt, hvor folkepensionen kan udbetales. Dette tidspunkt skal fremgå

af sagen og meddeles den pågældende, se lovens § 15 b, stk. 2. Personer, der har arbejdet efter folkepensionsalderen og først ansøger om folkepension, når de ønsker at overgå til folkepension, kan samtidig med ansøgning om folkepension anmode Udbetaling Danmark om opsat pension fra den første i måneden efter at have nået folkepensionsalderen, se kapitel 11 i denne vejledning.

For personer med fast bopæl i udlandet anses en pensionssag for påbegyndt den dato, hvor ansøgning om pension indgives til Udbetaling Danmark eller til rette myndighed i bopælslandet, se bkg. § 50, stk. 1.

Kapitel 2

Generelt om personligt tillæg

Lov om social pension § 14:

§ 14. Personligt tillæg kan udbetales til folkepensionister, hvis økonomiske forhold er særlig vanskelige. Kommunen træffer afgørelse herom efter en nærmere konkret og individuel vurdering af pensionistens økonomiske forhold.

Stk. 2. Udbetaling Danmark yder varmetillæg til betaling af varmeudgifter. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler herom, herunder om egenbetaling. Beskæftigelsesministeren fastsætter endvidere regler om, at Udbetaling Danmark kan yde varmetillæg med et højere beløb end fastsat i reglerne efter 2. pkt.

Stk. 3. Ud over varmetillæg efter stk. 2 yder Udbetaling Danmark til folkepensionister uanset deres økonomiske forhold et petroleumstillæg til udgifter til petroleum, når anvendelsen af petroleum i dunke på højst 10 l er en nødvendig opvarmningsform i deres bolig. Tillægget svarer til afgiften på petroleum i henhold til lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v. og lov om kuldioxidavgift af visse olieprodukter med tillæg af merværdiafgift og kan højst ydes for 2.000 l petroleum i dunk om året pr. husstand.

Stk. 4. Tillæg efter stk. 1-3 kan tidligst ydes med virkning fra det tidspunkt, hvor folkepensionen er tilkendt, jf. § 12.

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 17:

§ 17. Udbetaling Danmark yder varmetillæg til betaling af varmeudgifter. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler herom, herunder om egenbetaling. Beskæftigelsesministeren fastsætter endvidere regler om, at Udbetaling Danmark kan yde varmetillæg med et højere beløb end fastsat i reglerne efter 2. pkt.

Stk. 2. Personligt tillæg kan udbetales til pensionister, hvis økonomiske forhold er særlig vanskelige. Kommunen træffer afgørelse herom efter en nærmere konkret og individuel vurdering af pensionistens økonomiske forhold.

Stk. 3. Ud over varmetillæg efter stk. 1 yder Udbetaling Danmark til pensionister uanset deres økonomiske forhold et tillæg til udgifter til petroleum, når anvendelse af petroleum i dunke på højst 10 l er en nødvendig opvarmningsform i deres bolig. Tillægget svarer til afgiften på petroleum i henhold til lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v. og lov om kuldioxidavgift af visse olieprodukter med tillæg af merværdiafgift og kan højst ydes for 2.000 l petroleum i dunk om året pr. husstand.

Stk. 4. Tillæg efter stk. 1-3 kan tidligst ydes med virkning fra det tidspunkt, hvor pensionen efter §§ 14 og 16 er tilkendt.

Lovens § 14 og bkg. §§ 16-25 (lovens § 17 og bkg. §§ 24-33)

8. Kommunalbestyrelsen kan efter ansøgning yde personligt tillæg til pensionister, der modtager pension efter lov om social pension eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig

førtidspension m.v. Der kan ikke ydes personligt tillæg til personer, der alene modtager udenlandsk pension, og som ikke modtager pension efter lov om social pension eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Personligt tillæg, lovens § 14, stk. 1 (lovens § 17, stk. 2)

Kommunalbestyrelsen kan efter ansøgning træffe afgørelse om et personligt tillæg til pensionister, hvis økonomiske forhold er særligt vanskelige, se lovens § 14, stk. 1 (lovens § 17, stk. 2), og punkt 11. Tillæggets størrelse er ikke afhængigt af den personlige tillægsprocent.

Varmetillæg, lovens § 14, stk. 2 (lovens § 17, stk. 1)

Der kan ydes personligt tillæg til betaling af pensionistens opvarmningsudgifter, se lovens § 14, stk. 2 (lovens § 17, stk. 1). Efter ansøgning tager Udbetaling Danmark stilling til, om ansøger opfylder betingelserne for varmetillæg. Reglerne for varmetillæg er fastsat i bekendtgørelse om social pension og bekendtgørelse om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. For pensionister, der har modtaget varmetillæg før 1. januar 1988, beregnes varmetillægget efter særlige overgangsregler, se punkt 30. Varmetillæg udbetales afhængigt af den personlige tillægsprocent, se punkt 29.

Petroleumstillæg, lovens § 14, stk. 3 (lovens § 17, stk. 3)

Der kan ydes et tillæg til udgifter til petroleum under visse nærmere angivne betingelser, se lovens § 14, stk. 3, (lovens § 17, stk. 3) og punkt 31. Tillægget er ikke afhængigt af den personlige tillægsprocent.

Tildelingstidspunkt, lovens § 14, stk. 4 (lovens § 17, stk. 4)

Personligt tillæg efter lovens § 14 (lovens § 17) kan tidligst ydes og udbetales med virkning fra det tidspunkt, hvor der er tilkendt folkepension, jf. lovens § 12 eller førtidspension efter (lovens §§ 14 og 16).

Ansøgning

9. Personligt tillæg ydes efter ansøgning. Kommunen bør generelt vejlede pensionisterne om muligheden for tildeling af personligt tillæg og i forbindelse med drøftelser med pensionisten om økonomiske forhold mv. være opmærksom på, om pågældendes forhold kan afhjælpes ved andre foranstaltninger end tildeling af personligt tillæg.

Pensionisten ansøger kommunen om personligt tillæg. Kommunen kan efter ønske eller behov være pensionisten behjælpelig med ansøgningen. Der skal principielt søges om hjælp, før en udgift afholdes eller behandling iværksættes.

Personligt tillæg og helbredstillæg kan ikke afvises alene med den begrundelse, at ansøgning er indgivet for sent, hvis der er en konkret begrundelse for at fravige princippet om, at der skal søges om hjælp før en behandling iværksættes. Det følger af, at kommunen altid skal foretage en konkret og individuel vurdering.

Ankestyrelsen har truffet følgende principmeddelelser:

41-17. Det fremgår af principmeddelelsen, at kommunen skal behandle en ansøgning om hjælp i forhold til alle de muligheder, der er for hjælp efter den sociale lovgivning. Kommunen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed, herunder efter anden lovgivning. Hjælpen til en borger skal tilrettelægges ud fra en samlet vurdering af borgerens situation. At kommunen skal behandle ansøgninger om hjælp bredt betyder, at borgeren også – hvis det er nødvendigt – skal have tilbud om rådgivning og vejledning.

22-18. Principmeddelelsen præciserer, at kommunen, som en del af helhedsvurderingen, har pligt til at behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at

give hjælp efter den sociale lovgivning. Det følger af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det betyder også, at borgeren skal have tilbud om rådgivning og vejledning, hvis det er nødvendigt. Som udgangspunkt har kommunen kun pligt til at vejlede, hvis der er en anledning til det. Det følger af god forvaltningsskik, at en myndighed, efter omstændighederne, også er forpligtet til at vejlede på eget initiativ. Det betyder, at kommunen har pligt til at vejlede selvom borgeren, hverken direkte eller indirekte, har bedt om vejledning.

Generelt om ydelse af personligt tillæg

10. Personligt tillæg ydes kun, når det økonomiske behov ikke kan afhjælpes gennem private midler eller støtte efter anden lovgivning, f.eks. efter lov om social service og efter sundheds- og ældreministeriets lovgivning.

Medicin

Sundhedsloven indeholder regler om størrelsen af det offentlige tilskud til medicin, herunder regler om egenbetaling og særlige regler for pensionister.

Efter sundhedsloven er der ud over det generelle tilskud mulighed for, at Lægemiddelstyrelsen efter ansøgning fra lægen kan bestemme, at der ydes tilskud til personer med et stort, varigt behov for lægemidler (kronikertilskud), enkelttilskud til en patients udgifter til lægemidler, der ikke er meddelt generelt tilskud, forhøjet tilskud og terminaltilskud. Der kan endvidere ydes tilskud til håndkøbslægemidler, der ordineres på recept til pensionister. Der henvises til sundhedslovens kap. 42.

Behandling

Personligt tillæg kan ydes til pensionistens egenbetaling til behandling, hvortil der tillige ydes almindeligt eller udvidet helbrestillæg.

Som udgangspunkt ydes der ikke personligt tillæg til behandlingsudgifter til behandlinger uden for det offentlige behandlingssystem, se Ankestyrelsens principafgørelse 97-10. I særlige tilfælde kan der ydes personligt tillæg til behandling uden for det offentlige behandlingssystem. Se Ankestyrelsens principafgørelse P-6-91, hvor Ankestyrelsen fandt, at der ville skulle ydes personligt tillæg til behandling for alkoholmisbrug uden for det offentlige behandlingssystem, hvis der var tale om et betydeligt alkoholmisbrug gennem en længere årrække, hvis behandlingsmulighederne inden for det offentlige måtte anses for udtømte i den konkrete situation, og hvis behandlingen i det konkrete tilfælde kunne anses for lægeligt velbegrundet. I den konkrete sag fandt Ankestyrelsen, at behandlingsmulighederne inden for det etablerede behandlingssystem ikke kunne anses for udtømte.

Hvem træffer afgørelse

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, hvorvidt pensionisten opfylder betingelserne for tildeling af personligt tillæg. For pensionister, der bor i udlandet, er det Udbetaling Danmark, der træffer afgørelse om personligt tillæg. Udbetaling Danmark udøver de beføjelser, som kommunen har efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. for pensionister med fast bopæl i udlandet, jf. lovens § 62 (lovens § 56, stk. 1).

Boligudgift

Boligydelse efter lov om individuel boligstøtte skal medregnes ved opgørelsen af det økonomiske behov, uanset at en del af boligydelsen udbetales som lån, se Ankestyrelsens principafgørelse SM P-1-94.

Brøkpension eller en andel af pension

En pensionist, som modtager nedsat pension på grund af optjeningsreglerne – brøkpension eller en andel af pensionen – kan efter ansøgning om et personligt tillæg eventuelt få dækket et ekstra hjælpebehov. Kommunen skal også i disse tilfælde træffe afgørelse om størrelsen af tillægget efter en nærmere konkret, individuel vurdering af pensionistens indtægter og faste udgifter, se Ankestyrelsens principafgørelse SM P-4-97.

Egenbetaling

Det er ikke efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v. udelukket at yde personligt tillæg til egenbetaling efter anden lovgivning. Det er f.eks. muligt at yde personligt tillæg til egenbetalingen i forbindelse med bevilling af helbredstillæg.

Ægtefælle

Udgifter til forsørgelse m.v. til pensionistens ægtefælle, der ikke modtager pension, afholdes ikke efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v.'s regler, men kan eventuelt ydes efter anden lovgivning.

Ankestyrelsen har truffet følgende principmeddelelse:

72-17: Der nævner at formålet med de skærpede beskæftigelseskrav i lov om aktiv socialpolitik er at give borgere, som modtager integrationsydelse, uddannelses- eller kontanthjælp, et incitament til at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Det formål kan ikke opnås, hvis følgerne af nedsættelsen af integrationsydelsen, uddannelses- eller kontanthjælpen kan undgås ved at supplere med en anden ydelse efter anden lovgivning, f.eks. pensionsloven.

Børn

Udgifter til forsørgelse af pensionisters børn kan derimod dækkes efter reglerne om personligt tillæg, hvis pensionisten har forsørgelsespligt over for dem, og betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Hjælp til udgifter ved udøvelse af ret til samvær med egne børn under 18 år, kan ydes efter § 83 i lov om aktiv socialpolitik, se Ankestyrelsens principafgørelse 20-09.

Samlever

En samlevers indtægt og udgifter indgår ikke i den økonomiske vurdering af, om en pensionist har ret til et personligt tillæg, da der ikke er en gensidig forsørgelsespligt mellem samlevende, se Ankestyrelsens principafgørelse 34-19.

Selvom samlevende ikke skal forsørge hinanden efter reglen om personligt tillæg, har samlevende normalt udgifter, som relaterer sig til hustanden, og som de samlevende er fælles om at afholde (fællesudgifter). Det vil typisk være boligudgifter i form af husleje, el, vand og varme. Pensionisten kan alene få medregnet sin andel af de fælles udgifter ved beregningen af pensionistens rådighedsbeløb. Udgangspunktet er, at fællesudgifter skal deles ligeligt.

Udgangspunktet for deling af fællesudgifter kan fraviges. Et eksempel kan være, at samleveren ikke er medejer af boligen og dermed ikke hæfter for den gæld, der er knyttet til boligen.

Personlige udgifter såsom pensionistens medicinudgifter, skal samleveren ikke medvirke til at betale. Nødvendige personlige udgifter skal medtages med det fulde beløb ved beregningen af pensionistens rådighedsbeløb.

Tilbagebetaling

Om eventuel tilbagebetaling af personligt tillæg henvises til [punkt 235 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension og punkt 323 i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.]

Kapitel 3

Personligt tillæg, lovens § 14, stk. 1 (lovens § 17, stk. 2)

Konkret, individuel afgørelse

11. Kommunen skal træffe afgørelse om personligt tillæg efter en nærmere konkret, individuel vurdering af pensionistens økonomiske forhold. Der skal i hver enkelt sag foretages en samlet vurdering af pensionistens økonomiske forhold - dvs. en samlet vurdering af indtægtsforholdene, herunder størrelsen af den sociale pension, og alle andre indtægter og formue - sammenholdt med størrelsen af de rimelige og nødvendige udgifter.

Størrelsen af indtægt eller formue kan herunder vurderes i relation til det formål, der søges om personligt tillæg til at dække. Men det er ikke afgørende, hvilken udgift pensionisten anmoder om at få dækket via personligt tillæg, men om pensionisten har mulighed for at afholde de nødvendige og rimelige udgifter vurderet i forhold til indtægter og formue.

Kommunen skal således ved hver enkelt ansøgning om personligt tillæg foretage en nærmere individuel vurdering af, om pensionisten ved en rimelig tilrettelæggelse af sin økonomi selv burde kunne afholde den udgift, som pensionisten søger personligt tillæg til at dække. Først når kommunen efter en samlet vurdering finder, at pensionistens økonomiske forhold er særlig vanskelige, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om tildeling af personligt tillæg.

Ankestyrelsens har truffet følgende principafgørelser:

I kommunens vurdering af pensionistens økonomiske forhold kan hverken bistands- eller plejetillæg generelt holdes udenfor, derimod indgår en likvid formue i form af godtgørelse for varigt mén ikke i den samlede økonomiske vurdering, se SM P-2-00.

Invaliditetsbeløb skal generelt indgå i vurderingen af den samlede økonomiske vurdering, se P-24-05.

For opgørelse af likvid formue se punkt 93-96.

Løbende ydelse

12. Personligt tillæg kan ydes som et engangsbetalt eller som en løbende ydelse, hvis betingelserne ved hver udbetaling fortsat er til stede. Træffer kommunen afgørelse om at yde personligt tillæg som en løbende ydelse, skal kommunen følge pensionistens forhold, f.eks. ved samtidigt med afgørelsen at fastsætte tidspunkt for ny vurdering af sagen.

Kapitel 4

Personligt tillæg til varmeudgifter (varmetillæg)

Lov om social pension § 14, stk. 2, og bkg. §§ 16-25

§ 14. ---

Stk. 2. Udbetaling Danmark yder varmetillæg til betaling af varmeudgifter. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler herom, herunder om egenbetaling. Beskæftigelsesministeren fastsætter endvidere regler om, at Udbetaling Danmark kan yde varmetillæg med et højere beløb end fastsat i reglerne efter 2. pkt.

Bekendtgørelse om social pension §§ 18-27:

§ 18. Varmetillæg efter lovens § 14, stk. 2, fastsættes efter et beregningsgrundlag, jf. §§ 19-21, for et varmeregnskabsår. Varmetillæg kan udbetales til opvarmningsudgifter, herunder udgifter til opvarmning af vand, i den bolig, som pensionisten opholder sig i.

Stk. 2. For gifte eller samlevende pensionister i samme husstand fastsættes ét varmetillæg.

§ 19. I beregningsgrundlaget indgår udgifter til køb af el, gas, olie og andre brændselsformer. Der kan ikke ydes tillæg til andre udgifter, der vedrører varme i boligen.

Stk. 2. Beregningsgrundlaget for et varmetillæg svarer ved tildelingen til gennemsnittet af den dokumenterede årsudgift til opvarmning i de sidste 3 varmeregnskabsår. Foreligger der ikke oplysninger for de sidste 3 års udgifter til opvarmning, fastsættes beregningsgrundlaget på grundlag af gennemsnittet af de seneste, dokumenterede årlige udgifter til opvarmning eller på grundlag af den forventede, årlige udgift.

Stk. 3. Beregningsgrundlaget, jf. stk. 2, nedsættes med et standardfradrag, hvis boligen opvarmes med samme energiform i form af el eller gas, som også anvendes ved det almindelige husholdningsforbrug. Standardfradraget udgør årligt ved el 3.700 kr. for enlige og 4.800 kr. for andre. Ved gas udgør fradraget årligt 700 kr. for enlige og 800 kr. for andre.

Stk. 4. Petroleumstillæg efter lovens § 14, stk. 3, fastsættes på grundlag af det gennemsnitlige, dokumenterede forbrug af petroleum de sidste 3 år. Foreligger dette ikke, fastsættes petroleumstillægget efter gennemsnittet af de seneste, årlige dokumenterede forbrug eller efter det forventede forbrug.

Stk. 5. Varmetillæg og petroleumstillæg, der udbetales på grundlag af beregningsgrundlaget efter henholdsvis stk. 2, 2. pkt., og stk. 4, 2. pkt., fastsættes på ny, når der foreligger en ny årlig dokumenteret udgift.

§ 20. Beregningsgrundlaget efter § 19, stk. 2, nedsættes med tillæg efter lovens § 14, stk. 3.

Stk. 2. Beregningsgrundlaget nedsættes med den del af opvarmningsudgiften, der skønnes at vedrøre en eventuel logerende.

Stk. 3. For pensionister med kollektiv varmforsyning opgøres beregningsgrundlaget som varmeregningen med et standardfradrag på 10 pct. for udgifter til drift og vedligeholdelse af opvarmnings- og forsyningsanlæg. Ved kollektiv varmforsyning forstås, at selve varmeproduktionen (omdannelsen af råstof til varmeenergi, herunder også produktion af elektricitet til elvarme) foregår fra et centralt sted uden for pensionistens bopæl. For de pensionister med kollektiv varmforsyning efter 2. pkt., der ikke er omfattet af lejelovens § 37, stk. 3, 2. pkt., eller af § 52, stk. 2, 3. pkt., i lov om leje af almene boliger, er beregningsgrundlaget varmeregningen.

Stk. 4. Beregningsgrundlaget kan maksimalt udgøre 22.700 kr. årligt. Hvis husstanden består af mere end 2 personer over 18 år, forhøjes maksimumbeløbet på 22.700 kr. med 6.800 kr. pr. person ud over 2 personer.

Stk. 5. Hvis der i husstanden, udover pensionisten og dennes eventuelle ægtefælle eller samlever, er flere personer over 18 år, deles beregningsgrundlaget forholdsmæssigt mellem disse personer.

§ 21. Ydelse af varmetillæg forudsætter, at beregningsgrundlaget overstiger en egenbetaling på 5.300 kr. for enlige pensionister. For gifte eller samlevende pensionister, jf. § 18, stk. 2, udgør egenbetalingen 1 1/2 gange egenbetalingen for enlige.

§ 22. Varmetillægget udgør summen af:

- 1) 3/4 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over egenbetalingen og op til 13.700 kr.,
- 2) 1/2 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over 13.700 kr. og op til 18.300 kr., og
- 3) 1/4 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over 18.300 kr.

Stk. 2. For pensionister med kollektiv varmemforsyning, der kompenseres for udgifter til drift og vedligeholdelse af opvarmnings- og forsyningsanlæg efter § 10, stk. 5, i boligstøtteloven eller § 4, stk. 12, i lov nr. 419 af 1. juni 1994, opgøres den isolerede virkning heraf. Er dette beløb større end det beløb, som fradraget på 10 pct. i beregningsgrundlaget, jf. § 18, stk. 3, ville have indebåret i varmetillæg, jf. stk. 1, nedsættes varmetillægget med forskellen.

§ 23. Varmetillæg efter § 22 ydes afhængig af den personlige tillægsprocent, der er fastsat for den enkelte pensionist, jf. lovens § 31, stk. 3.

Stk. 2. Varmetillæg afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 12.

§ 24. Varmetillæg og petroleumstillæg udbetales månedsvis bagud sammen med de øvrige pensionsydelse, jf. lovens § 33.

Stk. 2. Hvis særlige forhold gør sig gældende, kan varmetillæg og petroleumstillæg udbetales på andre tidspunkter.

§ 25. Varmetillæg og petroleumstillæg fastsættes ud fra beregningsgrundlaget, indtil der sker væsentlige ændringer i opvarmningsudgiften, jf. dog stk. 2, eller ændringer i husstandens størrelse, i pensionistens civilstand eller samlivsforhold, ved ændring af opvarmningsform eller ved flytning. Ved væsentlige ændringer i opvarmningsudgiften forstås, at gennemsnittet af de seneste 3 års opvarmningsudgifter afviger med 10 pct. eller mere fra det hidtil anvendte beregningsgrundlag, jf. § 19, stk. 2 og 4.

Stk. 2. Hvis den aktuelle udgift til opvarmning på årsbasis overstiger det hidtil anvendte beregningsgrundlag, jf. § 19, stk. 2 og 4, med 10 pct. eller mere, omregnes varmetillægget, jf. §§ 21-23, for det pågældende år på grundlag af den aktuelle, årlige opvarmningsudgift. Det hidtil anvendte beregningsgrundlag anvendes herefter igen, medmindre der foreligger en ændring som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Ændret beregningsgrundlag for varme- og petroleumstillæg har virkning fra den 1. i måneden efter meddelelse om ændring. Der foretages ikke efterregulering af beregningsgrundlaget, jf. dog stk. 2, 1. pkt. Har pensionisten tilsidesat sin oplysningspligt, jf. lovens § 41, eller mod bedre vidende modtaget varme- eller petroleumstillæg, tilbagebetales det beløb, der er modtaget med urette, jf. lovens § 42.

Stk. 4. For en pensionist, hvis ægtefælle eller samlever dør, omregnes varmetillægget med virkning fra dagen efter dødsfaldet, jf. dog lovens § 39, stk. 5.

Stk. 5. En ændring af fradraget efter § 19, stk. 3, ændrer, uanset om ændringen er væsentlig, jf. stk. 1 og 2, det anvendte beregningsgrundlag.

§ 26. Det beløb, der er nævnt i § 21, reguleres én gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Reguleringen sker 1. gang den 1. januar 2021.

Stk. 2. De beløb, der er nævnt i § 19, stk. 3, § 20, stk. 4, og § 22, stk. 1, reguleres efter prisudviklingen på flydende brændsel og fjernvarme ifølge Danmarks Statistiks Forbrugerprisindeks, der vægtes med henholdsvis 35 pct. og 65 pct. Den årlige regulering opgøres pr. 1. september på

grundlag af prisudviklingen gennem de forudgående 12 måneder. De beløb, der er nævnt i § 19, stk. 3, § 20, stk. 4, og § 22, stk. 1, reguleres første gang den 1. januar 2021.

Stk. 3. Beløbene, jf. stk. 1 og 2, afrundes efter regulering til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100.

§ 27. Pensionister, der ved udgangen af 1987 modtog varmetillæg, skal ved fortsat bopæl inden for den kommunegrænse, der var gældende ved udgangen af 1987, have beregnet varmetillæg efter de dagældende regler, hvis varmetillæg efter disse regler giver et højere beløb end efter § 18-26.

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 17, stk. 1:

§ 17. Udbetaling Danmark yder varmetillæg til betaling af varmeudgifter. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler herom, herunder om egenbetaling. Beskæftigelsesministeren fastsætter endvidere regler om, at Udbetaling Danmark kan yde varmetillæg med et højere beløb end fastsat i reglerne efter 2. pkt.

Bekendtgørelsen om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. §§ 20-29:

§ 20. Varmetillæg efter lovens § 17, stk. 1, fastsættes efter et beregningsgrundlag, jf. §§ 21-22, for et varmeregnskabsår. Varmetillæg kan udbetales til opvarmningsudgifter, herunder udgifter til opvarmning af vand, i den bolig, som pensionisten opholder sig i.

Stk. 2. For gifte eller samlevende pensionister i samme husstand fastsættes ét varmetillæg.

§ 21. I beregningsgrundlaget indgår udgifter til køb af el, gas, olie og andre brændselsformer. Der kan ikke ydes tillæg til andre udgifter, der vedrører varme i boligen.

Stk. 2. Beregningsgrundlaget for et varmetillæg svarer ved tildelingen til gennemsnittet af den dokumenterede årsudgift til opvarmning i de sidste 3 varmeregnskabsår. Foreligger der ikke oplysninger for de sidste 3 års udgifter til opvarmning, fastsættes beregningsgrundlaget på grundlag af gennemsnittet af de seneste, dokumenterede årlige udgifter til opvarmning eller på grundlag af den forventede, årlige udgift.

Stk. 3. Beregningsgrundlaget, jf. stk. 2, nedsættes med et standardfradrag, hvis boligen opvarmes med samme energiform i form af el eller gas, som også anvendes ved det almindelige husholdningsforbrug. Standardfradraget udgør årligt ved el 3.700 kr. for enlige og 4.800 kr. for andre. Ved gas udgør fradraget årligt 700 kr. for enlige og 800 kr. for andre.

Stk. 4. Petroleumstillæg efter lovens § 17, stk. 3, fastsættes på grundlag af det gennemsnitlige, dokumenterede forbrug af petroleum de sidste 3 år. Foreligger dette ikke, fastsættes petroleumstillægget efter gennemsnittet af de seneste, årlige dokumenterede forbrug eller efter det forventede forbrug.

Stk. 5. Varmetillæg og petroleumstillæg, der udbetales på grundlag af beregningsgrundlaget efter henholdsvis stk. 2, 2. pkt., og stk. 4, 2. pkt., fastsættes på ny, når der foreligger en ny årlig dokumenteret udgift.

§ 22. Beregningsgrundlaget efter § 21, stk. 2, nedsættes med tillæg efter lovens § 17, stk. 3.

Stk. 2. Beregningsgrundlaget nedsættes med den del af opvarmningsudgiften, der skønnes at vedrøre en eventuel loggerende.

Stk. 3. For pensionister med kollektiv varmforsyning opgøres beregningsgrundlaget som varme-regningen med et standardfradrag på 10 pct. for udgifter til drift og vedligeholdelse af opvarm-

nings- og forsyningsanlæg. Ved kollektiv varmforsyning forstås, at selve varmeproduktionen (omdannelsen af råstof til varmeenergi, herunder også produktion af elektricitet til elvarme) foregår fra et centralt sted uden for pensionistens bopæl. For de pensionister med kollektiv varmforsyning efter 2. pkt., der ikke er omfattet af lejelovens § 37, stk. 3, 2. pkt., eller af § 52, stk. 2, 3. pkt., i lov om leje af almene boliger, er beregningsgrundlaget varmeregningen.

Stk. 4. Beregningsgrundlaget kan maksimalt udgøre 22.700 kr. årligt. Hvis husstanden består af mere end 2 personer over 18 år, forhøjes maksimumbeløbet på 22.700 kr. med 6.800 kr. pr. person ud over 2 personer.

Stk. 5. Hvis der i husstanden, udover pensionisten og dennes eventuelle ægtefælle eller samlever, er flere personer over 18 år, deles beregningsgrundlaget forholdsmæssigt mellem disse personer.

§ 23. Ydelse af varmetillæg forudsætter, at beregningsgrundlaget overstiger en egenbetaling på 5.300 kr. for enlige pensionister. For gifte eller samlevende pensionister, jf. § 18, stk. 2, udgør egenbetalingen 1 1/2 gange egenbetalingen for enlige.

§ 24. Varmetillægget udgør summen af:

- 1) 3/4 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over egenbetalingen og op til 13.700 kr.,
- 2) 1/2 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over 13.700 kr. og op til 18.300 kr., og
- 3) 1/4 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over 18.300 kr.

Stk. 2. For pensionister med kollektiv varmforsyning, der kompenseres for udgifter til drift og vedligeholdelse af opvarmnings- og forsyningsanlæg efter § 10, stk. 5, i boligstøtteloven eller § 4, stk. 12, i lov nr. 419 af 1. juni 1994, opgøres den isolerede virkning heraf. Er dette beløb større end det beløb, som fradraget på 10 pct. i beregningsgrundlaget ville have indebåret i varmetillæg, jf. stk. 1, nedsættes varmetillægget med forskellen.

§ 25. Varmetillæg efter § 24 ydes afhængig af den personlige tillægsprocent, der er fastsat for den enkelte pensionist, jf. lovens § 29, stk. 3.

Stk. 2. Varmetillæg afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 12.

§ 26. Varmetillæg og petroleumstillæg udbetales månedsvis bagud sammen med de øvrige pensionsydelse, jf. lovens § 31.

Stk. 2. Hvis særlige forhold gør sig gældende, kan varmetillæg og petroleumstillæg udbetales på andre tidspunkter.

§ 27. Varmetillæg og petroleumstillæg fastsættes ud fra beregningsgrundlaget, indtil der sker væsentlige ændringer i opvarmningsudgiften jf. dog stk. 2, eller ændringer i husstandens størrelse, i pensionistens civilstand eller samlivsforhold, ved ændring af opvarmningsform eller ved flytning. Ved væsentlige ændringer i opvarmningsudgiften forstås, at gennemsnittet af de seneste 3 års opvarmningsudgifter afviger med 10 pct. eller mere fra det hidtil anvendte beregningsgrundlag, jf. § 21, stk. 2 og 4.

Stk. 2. Hvis den aktuelle udgift til opvarmning på årsbasis overstiger det hidtil anvendte beregningsgrundlag, jf. § 21, stk. 2 og 4, med 10 pct. eller mere, omregnes varmetillægget, jf. §§ 23-25, for det pågældende år på grundlag af den aktuelle, årlige opvarmningsudgift. Det hidtil anvendte beregningsgrundlag anvendes herefter igen, medmindre der foreligger en ændring som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Ændret beregningsgrundlag for varme- og petroleumstillæg har virkning fra den 1. i måneden efter meddelelse om ændring. Der foretages ikke efterregulering af beregningsgrundlaget, jf.

dog stk. 2, 1. pkt. Har pensionisten tilsidesat sin oplysningspligt, jf. lovens § 41, eller mod bedre vidende modtaget varme- eller petroleumstillæg, tilbagebetales det beløb, der er modtaget med urette, jf. lovens § 42.

Stk. 4. For en pensionist, hvis ægtefælle eller samlever dør, omregnes varmetillægget med virkning fra dagen efter dødsfaldet, jf. dog lovens § 38, stk. 3, 3. pkt.

Stk. 5. En ændring af fradraget efter § 21, stk. 3, ændrer, uanset om ændringen er væsentlig, jf. stk. 1 og 2, det anvendte beregningsgrundlag.

§ 28. Det beløb, der er nævnt i § 23, reguleres én gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Reguleringen sker 1. gang den 1. januar 2021.

Stk. 2. De beløb, der er nævnt i § 21, stk. 3, § 22, stk. 4, og § 24, stk. 1, reguleres efter prisudviklingen på flydende brændsel og fjernvarme ifølge Danmarks Statistiks Forbrugerprisindeks, der vægtes med henholdsvis 35 pct. og 65 pct. Den årlige regulering opgøres pr. 1. september på grundlag af prisudviklingen gennem de forudgående 12 måneder. De beløb, der er nævnt i § 21, stk. 3, reguleres første gang den 1. januar 2021. De beløb, der er nævnt i § 22, stk. 4, og § 24, stk. 1, reguleres 1. gang den 1. januar 2021.

Stk. 3. Beløbene, jf. stk. 1 og 2, afrundes efter regulering til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100.

§ 29. Pensionister, der ved udgangen af 1987 modtog varmetillæg, skal, ved fortsat bopæl inden for den kommunegrænse, der var gældende ved udgangen af 1987, have beregnet varmetillæg efter de hidtidige regler, hvis varmetillæg efter disse regler giver et højere beløb end efter §§ 20-28.

Generelt om varmetillæg

13. Tildeling og beregning af varmetillæg sker som hovedregel efter regler fastsat i bkg. §§ 18-27 (bkg. §§ 20-28). Pensionisten skal ansøge om tillægget.

Pensionister, der ved udgangen af 1987 modtog varmetillæg efter de kommunalt fastsatte regler, skal dog fortsat have beregnet varmetillæg efter disse regler, hvis varmetillægget giver et højere beløb end efter de almindelige regler i bkg. §§ 18-26 (bkg. §§ 20-28), se bkg. § 27 (bkg. § 29) og punkt 30. Det er en betingelse for at kunne oppebære det højere varmetillæg, at pensionisten fortsat har bopæl inden for den kommunegrænse, der var gældende ved udgangen af 1987.

Varmetillæg kan alene udbetales til opvarmningsudgifter i den bolig, pensionisten opholder sig i, se bkg. § 18, stk. 1 (bkg. § 20, stk. 1).

For gifte eller samlevende pensionister i samme husstand fastsættes ét varmetillæg.

Varmetillæg fastsættes efter objektive kriterier og er ikke afhængigt af, at pensionistens økonomiske forhold er særligt vanskelige.

Opvarmningsudgiften

14. Der ydes varmetillæg til både ejer- og lejeboliger uanset opvarmningsform. Varmetillæg kan alene ydes til de egentlige opvarmningsudgifter, herunder udgiften til opvarmning af varmt vand, dvs. udgifter til køb af el, gas, olie og andre brændselsformer, se bkg. § 18, stk. 1 og § 19, stk. 1 (bkg. § 20, stk. 1 og § 21, stk. 1). Der kan således ikke ydes tillæg til andre udgifter, der vedrører varme i boligen, herunder udgifter til drift og vedligeholdelse af opvarmnings- og forsyningsanlæg.

For så vidt angår pensionister, der får leveret varme fra bl.a. kollektive varmforsyningsanlæg, foretages der et standardfradrag på 10 pct. for udgifter til drift og vedligeholdelse. Se nærmere punkt 18.

Opvarmes boligen med samme energiform (f.eks. el eller gas), som anvendes ved det almindelige husholdningsforbrug, fratrækkes et standardfradrag. Standardfradraget udgør årligt ved el 3.700 kr. for enlige og 4.800 kr. for andre. Ved gas udgør fradraget årligt 700 kr. for enlige og 800 kr. for andre, se bkg. § 19, stk. 3, (bkg. § 21, stk. 3).

Udbetaling

15. Varmetillæg udbetales månedsvis bagud sammen med de øvrige pensionsydelse, se bkg. § 24 (bkg. § 26). Varmetillæg udbetales svarende til det beregnede beløb, hvis pensionistens personlige tillægsprocent er 100. Er tillægsprocenten mindre, nedsættes det beregnede varmetillæg forholdsmæssigt afhængigt af tillægsprocentens størrelse, se punkt 29 og 73.

Energibesparende foranstaltninger

16. Pensionister, der modtager varmetillæg efter lovens § 14, stk. 2 (lovens § 17, stk. 1), kan få tilskud til at gennemføre isoleringsarbejder og forbedringer af varme anlægget i deres bolig. Disse regler findes i Energistyrelsens bekendtgørelse nr. 234 af 24. april 1998 om statstilskud til energibesparende foranstaltninger i pensionisters boliger.

Denne bekendtgørelse er udstedt med hjemmel i lov nr. 1050 af 23. december 1992, som ændret ved § 1 i lov nr. 128 af 25. februar 1998 og § 6 i lov nr. 1087 af 13. december 2000. Det er kommunen, der administrerer denne ordning.

Beregningsgrundlag, bkg. §§ 19-21 (bkg. §§ 21-22)

17. I forbindelse med ansøgning om varmetillæg fastsættes et beregningsgrundlag, der svarer til gennemsnittet af den dokumenterede årsudgift til opvarmning i de sidste tre varmeregnskabsår.

Foreligger oplysningerne ikke - f.eks. fordi pensionisten ikke har haft boligen så længe - udgør beregningsgrundlaget gennemsnittet af de seneste to års eller eventuelt det seneste års dokumenterede udgifter til opvarmning. Foreligger der ikke en dokumenteret årlig opvarmningsudgift, fastsættes beregningsgrundlaget på grundlag af den forventede udgift, se bkg. § 19, stk. 2 (bkg. § 21, stk. 2).

Kan beregningsgrundlaget ikke fastsættes på grundlag af gennemsnittet af tre års opvarmningsudgifter, skal der fastsættes et nyt beregningsgrundlag, når der foreligger en ny årlig dokumenteret udgift, se bkg. § 19, stk. 5, (bkg. § 21, stk. 5). Hvis en pensionist f.eks. som nyindflyttet har fået beregnet et varmetillæg på grundlag af den forventede årlige udgift, ændres beregningsgrundlaget, når der foreligger et afsluttet varmeregnskab for et fuldt varmeregnskabsår. Dette års varmeudgift lægges til grund ved den fremtidige beregning, indtil der foreligger afsluttede varmeregnskaber for to år. Det vil da være gennemsnittet af de to års udgifter, der er beregningsgrundlaget, indtil hovedreglen om gennemsnittet af de seneste tre års udgifter kan benyttes.

Beregningsgrundlaget efter bkg. § 19 (bkg. §21), nedsættes med et evt. petroleumstillæg, se bkg. § 20, stk. 1, (bkg. § 22, stk. 1) og punkt 31.

Ankestyrelsen har truffet følgende principmeddelelser:

44-12. Der kan indgå udgifter til flere brændselsformer i beregningsgrundlaget til brug for beregning af varmetillæg til en folkepensionist.

11-11. Principmeddelelsen lægger vægt på, at ansøgeren havde ret til varmetillæg til sit jordvarmeanlæg. Varmetillægget skulle beregnes efter reglerne for el-opvarmning uden fradrag af udgifter til drift af anlægget.

Pensionister med kollektiv varmemforsyning

18. Som det fremgår af punkt 14, kan der kun ydes varmetillæg til selve opvarmningsudgiften, og ikke til udgifter til drift og vedligeholdelse af varmeanlæg mv. Særligt for personer med kollektiv varmemforsyning kan det være meget vanskeligt at opgøre, hvor stor en del af varmeregningen der dækker udgifter til drift og vedligeholdelse. Derfor er der et standardfradrag på 10 pct., der skal dække udgifter til drift og vedligeholdelse. Beregningsgrundlaget for pensionister med kollektiv varmemforsyning opgøres som varmeregningen fratrasket 10 pct., se bkg. § 20, stk. 3, (bkg. § 22, stk. 3). Selvom det konkret måtte være muligt at opgøre den nøjagtige udgift til drift og vedligeholdelse, skal standardfradraget på 10 pct. alligevel benyttes.

Begrebet »kollektiv varmemforsyning« er defineret i bkg. § 20, stk. 3, 2. pkt. (bkg. § 22, stk. 3, 2. pkt.). Ifølge bestemmelserne forstås der ved kollektiv varmemforsyning, at selve varmemproduktionen (omdannelsen af råstof til varmeenergi, herunder også produktion af elektricitet til elvarme) foregår fra et centralt sted uden for pensionistens bopæl.

Ifølge bkg. § 20, stk. 3, 3. pkt., (bkg. § 22, stk. 3, 3. pkt.) er der nogle pensionister som, selvom de har kollektiv varmemforsyning ifølge definitionen i bekendtgørelsen om social pension, alligevel skal have beregnet varmetillæg på baggrund af varmeregningen, uden fradraget på 10 pct. Det er pensionister, som ikke er omfattet af de definitioner af kollektiv varmemforsyning, som findes i lov om leje (Lejeloven) og lov om leje af almene boliger (Almenlejeloven). Disse pensionister betaler nemlig udgifterne til drift og vedligeholdelse over huslejen, og ikke over varmeregningen. Derfor skal der ikke foretages et fradrag i varmeregningen for drift og vedligeholdelse for disse pensionister.

Det drejer sig hovedsageligt om pensionister, som modtager varme fra små blokvarmecentraler på under 0,25 MW og varmeleverandører, som reguleres efter elforsyningsloven.

Ændringer i beregningsgrundlaget

19. Et varmetillæg, der er beregnet ud fra gennemsnittet af 3 års udgifter til opvarmning, udbetales, indtil der sker væsentlige ændringer, jf. dog bkg. § 25, stk. 2, (bkg. § 27, stk. 2) (se nedenfor). Det kan være ændringer i opvarmningsudgiften eller ændringer i husstandens størrelse, i pensionistens ægteskabelige status, ved ændring af opvarmningsform eller ved flytning, herunder loggerendes flytning til og fra pensionistens bolig, se bkg. § 25, stk. 1, (bkg. § 27, stk. 1). Udbetaling Danmark er således ikke forpligtet til hvert år at indhente nye afsluttede varmeregnskaber. Men Udbetaling Danmark tager stilling til, om det er mest praktisk.

Udbetaling Danmark skal nøje informere pensionisterne om reglerne, herunder om pensionistens almindelige oplysningspligt efter lovens § 41, stk. 1 (lovens § 41, stk. 1). Pensionisten skal også gøres opmærksom på, at varmetillægget udbetales, indtil Udbetaling Danmark får nye oplysninger, der giver anledning til ændring af beregningsgrundlaget.

Væsentlige ændringer i opvarmningsudgiften bkg. § 25, stk. 1 (bkg. § 27, stk. 1)

20. Ved væsentlige ændringer i opvarmningsudgiften forstås, at gennemsnittet af de seneste 3 års opgjorte årlige opvarmningsudgifter afviger med 10 pct. eller mere fra beregningsgrundlaget, se bkg. § 25, stk. 1, (bkg. § 27, stk. 1). Reglen finder først anvendelse, når beregningsgrundlaget er baseret på gennemsnittet af 3 års varmeudgifter.

Ændring af beregningsgrundlaget efter bkg. § 25, stk. 1, (bkg. § 27, stk. 1), sker alene for fremtiden og på grundlag af afsluttede varmeregnskaber. Der foretages ikke efterregulering af beregningsgrundlaget, jf. bkg. § 25, stk. 3, (bkg. § 27, stk. 3).

Ændringer i ægteskabelig status eller samlivsforhold

21. Hvis f.eks. den ene af to gifte pensionister i samme husstand dør, skal der efter reglen i bkg. § 25, stk. 1, (bkg. § 27, stk. 1) beregnes varmetillæg på baggrund af et nyt beregningsgrundlag. Det skyldes den forskel, der er på beregningen af varmetillæg til enlige og til samlevende eller gifte. Ved den nye beregning af varmetillægget er der principielt tale om en helt ny situation. Som hovedregel bør varmetillægget derfor fastsættes på baggrund af den forventede årlige varmeudgift, se bkg. § 19, stk. 2, 2. pkt. (bkg. § 21, stk. 2, 2. pkt.). Ved denne vurdering vil der formentlig ofte kunne tages udgangspunkt i det hidtidige beregningsgrundlag for ægtefællerne/de samlevende.

Ændringer bkg. § 25, stk. 2 (bkg. § 27, stk. 2)

22. Hvis den aktuelle udgift til varme på årsbasis overstiger beregningsgrundlaget med 10 pct. eller mere, omregnes varmetillægget for det pågældende år på grundlag af den aktuelle årlige opvarmningsudgift, se bkg. § 25, stk. 2, (bkg. § 27, stk. 2). Det hidtil anvendte beregningsgrundlag benyttes herefter igen, medmindre der er grundlag for at ændre beregningsgrundlaget fremover, se bkg. § 25, stk. 1, (bkg. § 27, stk. 1).

Reglen kan anvendes både ved ændringer i løbet af varmeåret, og når det efter slutningen af varmeåret viser sig, at varmeudgiften var højere end beregningsgrundlaget. I sidstnævnte tilfælde vil der således skulle foretages omberegning med tilbagevirkende kraft. Omregning efter denne bestemmelse kan ske uanset på hvilket grundlag beregningsgrundlaget er fastsat. Det er således ikke et krav for omregning efter bekendtgørelsens § 25, stk. 2, (bkg. § 27, stk. 2), at beregningsgrundlaget er fastsat på baggrund af 3 års varmeregnskaber. Se Ankestyrelsens principafgørelse SM P-4-98.

Reglen i bkg. § 25, stk. 2, (bkg. § 27, stk. 2) anvendes bl.a. ved en stigning i a conto indbetaling.

Eksempel: En pensionist, der har varmeregnskabsperiode 1. juli til 30. juni, får beregnet varmetillæg efter en gennemsnitlig årlig opvarmningsudgift på 7.200 kr. Pr. 1. januar bliver a conto indbetalingen forhøjet fra 600 kr. til 850 kr. månedligt pga. en meget kold vinter. Beregningsgrundlaget for det pågældende år vil herefter være 6 måneder à 600 kr. og 6 måneder à 850 kr., i alt 8.700 kr. Da dette beløb overstiger det anvendte beregningsgrundlag med 10 pct. eller mere, omregnes varmetillægget for det pågældende år. For det følgende varmeår udbetales varmetillægget med det oprindelige beløb, medmindre gennemsnittet for de seneste års opvarmningsudgifter afviger med 10 pct. eller mere fra beregningsgrundlaget.

Tilbagebetaling

23. Når omregning er sket ud fra a conto betalinger for varme, og det ved varmeregnskabets afslutning viser sig, at beregningsgrundlaget har været for højt, kan der kun kræves tilbagebetaling efter lovens almindelige regler, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Det vil primært sige i tilfælde, hvor pensionisten ikke har opfyldt sin oplysningspligt, se lovens §§ 42 og 43 (lovens §§ 42 og 43) og [punkt 230 og 235 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension og punkt 318 og 323 i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.]

Ankestyrelsen har truffet følgende principmeddelelser:

8-14. Principmeddelelsen slået fast, at forældelseslovens regler finder anvendelse for tilbagebetaling af for meget udbetalt pension og varmetillæg. Forældelsesfristen indtræder som udgangspunkt efter 3 år, men kan suspenderes, hvis fordringshaver er ubekendt med kravet. Dog gælder den absolutte forældelsesfrist på 10 år fra det tidspunkt, hvor udbetalingen har fundet sted.

Maksimal beregningsgrundlag

24. Beregningsgrundlaget kan højst fastsættes til et beløb på 22.700 kr. (2020 niveau), se bkg. § 20, stk. 4 (bkg. § 22, stk. 4). Hvis husstanden består af mere end 2 personer over 18 år, forhøjes beløbsgrænsen med 6.800 kr. pr. person (2020 niveau) ud over 2 personer. Satserne reguleres årligt, jf. bkg. § 26 (bkg. § 28).

Husstanden

25. Som medlemmer af husstanden medregnes pensionistens ægtefælle eller samlever, hjemmeboende børn og andre, der har fast ophold i boligen uden at være logerende. Hvis der i husstanden ud over pensionisten og dennes eventuelle ægtefælle eller samlever er flere personer over 18 år, deles beregningsgrundlaget forholds-mæssigt.

Eksempel (2020 niveau): Et pensionistægtepar har et hjemmeboende barn over 18 år. Der vil i beregningsgrundlaget højst kunne medtages opvarmningsudgifter på 29.500 kr. - svarende til 22.700 kr. + forhøjelsen på 6.800 kr. Der beregnes kun et varmetillæg til gifte pensionister på baggrund af det samlede beregningsgrundlag for ægtefællerne. I eksemplet vil der således kunne beregnes et varmetillæg til ægtefællerne på grundlag af opvarmningsudgifter på tilsammen 19.667 kr. (29.500 kr. x 2/3).

Ved opgørelsen af beregningsgrundlaget skal en evt. logerendes varmeudgifter fratrækkes den samlede boligs opvarmningsudgift. Hvis opvarmningsudgiften for den logerende ikke kan dokumenteres, må der foretages en skønsmæssig nedsættelse afhængigt af oplysninger om boligens størrelse, opvarmningsform etc.

Gifte eller samlevende pensionister

26. For gifte eller samlevende pensionister i samme husstand fastsættes som nævnt i punkt 13 ét varmetillæg. Gifte pensionister, der bor i samme plejehjem mv., får dog beregnet hvert sit varmetillæg, hvis de anses for og får beregnet deres pension som enlige.

I bkg. er fastsat en egenbetaling, som skal fratrækkes, førend der beregnes varmetillæg. For gifte eller samlevende pensionister er egenbetalingen 7.950 kr. årligt, og for enlige er den 5.300 kr. årligt (2020 niveau), se bkg. § 21 (bkg. § 23).

Tillæggets størrelse

27. Varmetillægget udgør summen af (2020 niveau)

- 1) 3/4 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over egenbetalingen og op til 13.700 kr.,
- 2) 1/2 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over 13.700 kr. og op til 18.300 kr. og
- 3) 1/4 af den del af beregningsgrundlaget, der ligger over 18.300 kr. og op til 22.700 kr.

Se bkg. § 22, stk. 1 (bkg. § 24, stk. 1).

Pensionister med kollektiv varmforsyning, som samtidig modtager boligydelse

28. Som nævnt i punkt 18 skal der for pensionister med kollektiv varmforsyning foretages et fradrag på 10 pct. i varmeregningen, før varmetillægget beregnes. Fradraget dækker udgiften til drift og vedligeholdelse, som der ikke kan ydes varmetillæg til. Samtidig findes der en regel i lov om individuel boligstøtte, § 10, stk. 5, hvorefter lejere, som bor i en lejlighed, der opvarmes fra et kollektivt varmforsyningsanlæg, og hvor lejeren betaler den fulde udgift hertil (inklusive udgifter til drift og vedligeholdelse) ud over huslejen, får forhøjet den leje, der indgår ved beregningen af boligstøtte. Se nærmere om denne regel i Vejledning om individuel boligstøtte, punkt 55.

I nogle tilfælde vil den ekstra boligstøtte, man får som følge af reglen i boligstøttelovens § 10, stk. 5, overstige den nedsættelse af varmetillægget, der sker som følge af reglen om fradraget på 10 pct. af

varmeregningen. I et sådant tilfælde fradrages det overskydende beløb i det beregnede varmetillæg, se bkg. § 22, stk. 2, (bkg. § 24, stk. 2). Denne ordning sikrer, at pensionisten ikke får kompensation for samme udgift både i form af varmetillæg og af boligstøtte.

Udbetaling Danmark skal således beregne, hvor stor en fordel pensionisten har haft af reglen i boligstøttelovens § 10, stk. 5. Det gøres ved at foretage en boligstøtteberegning med anvendelsen af reglen i boligstøttelovens § 10, stk. 5, og derefter foretage en boligstøtteberegning uden anvendelse af reglen i boligstøttelovens § 10, stk. 5. Ved at sammenholde disse to beregninger finder man frem til den ekstra boligstøtte, der er ydet på grund af reglen i boligstøttelovens § 10, stk. 5.

Udbetaling Danmark skal herefter foretage en almindelig varmetillægsberegning ved anvendelsen af standardfradraget på 10 pct., og derefter foretage en beregning, hvor dette fradrag ikke benyttes. Ved at sammenholde disse to beregninger finder man frem til den nedsættelse af varmetillægget, der er sket som følge af reglen om et fradrag på 10 pct.

Til slut skal Udbetaling Danmark sammenholde de to beregninger. Det vil sige, sammenligne den ekstra boligstøtte pensionisten har fået som følge af reglen i boligstøtteloven § 10, stk. 5, med det mindre varmetillæg pensionisten har fået som følge af reglen i bkg. § 20, stk. 2, (bkg. § 22, stk. 2) om fradrag på 10 pct. i varmeregningen. Hvis den ekstra boligstøtte overstiger det beløb, som fradraget på 10 pct. medfører i nedsat varmetillæg, fradrages det overskydende beløb ved beregningen af varmetillæg. Hvis den ekstra boligstøtte ikke overstiger det beløb som fradraget på 10 pct. har medført i nedsat varmetillæg, benyttes det beregnede varmetillæg uden yderligere fradrag.

Eksempel (2020-niveau): En pensionist har fået forhøjet boligstøtten med 1.332 kr. som følge af reglen i boligstøttelovens § 10, stk. 5. Varmetillægget med anvendelsen af reglen om fradrag på 10 pct. udgør 2.172 kr. Varmetillæg uden fradraget udgør 2.700 kr. Forskellen er således 2.700 kr. - 2.172 kr. = 528 kr.

Beløbet, der skal fradrages i varmetillægget, er 1.332 kr. - 528 kr. = 804 kr.

Varmetillægget udgør således 2.172 kr. - 804 kr. = 1.368 kr.

Personlig tillægsprocent

29. Ifølge lovens § 31, stk. 3, (lovens § 29, stk. 3) ydes det beregnede varmetillæg afhængigt af størrelsen af den personlige tillægsprocent. Se punkt 73 om beregning af den personlige tillægsprocent.

Overgangsordningen – bkg. § 27 (bkg. § 29)

30. Pensionister, der ved udgangen af 1987 modtog varmetillæg, skal ved fortsat bopæl inden for den kommunegrænse, der var gældende ved udgangen af 1987, have beregnet varmetillæg efter de regler, der var fastsat i den enkelte kommune for 1987, hvis varmetillæg efter disse regler giver et højere beløb end efter de almindelige regler i bkg. §§ 18-26, se bkg. § 27 (bkg. §§ 20-28, se bkg. § 29).

Udover at pensionisten skal have haft bopæl inden for den kommunegrænse, der var gældende ved udgangen af 1987 og på det tidspunkt have modtaget varmetillæg, er det også et krav, at der ikke har været perioder, hvor pensionisten ikke har modtaget varmetillæg. Hvis en pensionist, der har modtaget varmetillæg efter de regler, der var gældende ved udgangen af 1987, i en periode ikke er berettiget til varmetillæg, betyder det, at overgangsreglen i bkg. § 27 (bkg. § 29) ikke længere finder anvendelse for pensionisten. Pensionisten skal derfor have beregnet varmetillæg efter de almindelige regler i bkg. §§ 18-26 (bkg. §§ 20-28). Se Ankestyrelsens principafgørelse SM P-26-98.

For de pensionister, der opfylder kravene om bopæl og uafbrudt varmetillæg siden udgangen af 1987, skal Udbetaling Danmark foretage en konkret sammenligning af, hvad pensionisten vil kunne få i varmetillæg efter reglerne fra 1987, og hvad pensionisten vil kunne få i varmetillæg efter de almindelige regler i bkg. §§ 18-26 (bkg. §§ 20-28). Se Ankestyrelsens principafgørelse SM P-20-97.

Når Udbetaling Danmark anvender reglerne for varmetillæg fra 1987, skal kommunen anvende disse regler fuldt ud. Det vil blandt andet sige de regler, der var gældende med hensyn til egenbetaling, varmeudgiftens størrelse, husstandsforhold, opvarmningsform, indtægts- og formueforhold mv. Hvis de kommunale regler indeholdt regler om à conto udbetaling og efterregulering ved varmeregnskabsårets afslutning, følges disse regler.

Når varmetillægget beregnes efter de kommunale regler for 1987, skal det beregnede varmetillæg ikke nedsættes efter den personlige tillægsprocent, da der på daværende tidspunkt ikke fandtes regler om personlig tillægsprocent.

Kapitel 5

Petroleumstillæg

Lov om social pension § 14, stk. 3:

§ 14. ---

Stk. 3. Ud over varmetillæg efter stk. 2 yder Udbetaling Danmark til folkepensionister uanset deres økonomiske forhold et petroleumstillæg til udgifter til petroleum, når anvendelsen af petroleum i dunke på højst 10 l er en nødvendig opvarmningsform i deres bolig. Tillægget svarer til afgiften på petroleum i henhold til lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v. og lov om kuldioxidafgift af visse olieprodukter med tillæg af merværdiafgift og kan højst ydes for 2.000 l petroleum i dunk om året pr. husstand.

Stk. 4. ---

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 17, stk. 3:

§ 17. ---

Stk. 3. Ud over varmetillæg efter stk. 1 yder Udbetaling Danmark til pensionister uanset deres økonomiske forhold et tillæg til udgifter til petroleum, når anvendelse af petroleum i dunke på højst 10 l er en nødvendig opvarmningsform i deres bolig. Tillægget svarer til afgiften på petroleum i henhold til lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v. og lov om kuldioxidafgift af visse olieprodukter med tillæg af merværdiafgift og kan højst ydes for 2.000 l petroleum i dunk om året pr. husstand.

Stk. 4. ---

31. Efter lovens § 14, stk. 3 (lovens § 17, stk. 3), ydes der et særligt tillæg til pensionister til udgifter til petroleum, når anvendelse af petroleum i dunke på højst 10 liter er en nødvendig opvarmningsform i pensionistens helårsbolig.

En ansøgning om varmetillæg er samtidig en ansøgning om petroleumstillæg.

Tillægget svarer til afgiften på petroleum i henhold til lov om energiafgift af mineralolieprodukter mv. og lov om kuldioxidafgift af visse olieprodukter med tillæg af merværdiafgift. Tillægget er pr. 1. januar 2020 262,50 øre pr. liter (2020 niveau). Tillægget kan højst ydes for 2.000 liter petroleum i dunk om året pr. husstand.

Petroleumstillægget udbetales uafhængigt af pensionistens økonomiske forhold. Det er ligeledes uden betydning, om pensionisten i øvrigt er berettiget til eller modtager varmetillæg.

For pensionister, der modtager varmetillæg, fradrages petroleumstillægget i det beregningsgrundlag, der anvendes til beregning af varmetillæg, se punkt 17 og bkg. § 18, stk. 1, (bkg. § 20, stk. 1). Pensionister med et forbrug af petroleum på 2.000 liter om året i dunke af 10 liter får den fulde afgift godtgjort og herudover varmetillæg til den resterende varmeudgift.

Ordningen sikrer således, at pensionister, der er afhængige af petroleum til opvarmning, friholdes for petroleumsafgiften inden for et maksimalt årligt forbrug på 2.000 liter pr. husstand.

Nødvendig opvarmningsform

32. Det er som nævnt en betingelse for at modtage petroleumstillæg, at petroleumsofvarmning er en nødvendig opvarmningsform, men det kan ikke udelukkes, at der også anvendes anden form for opvarmning, f.eks. el-varme. Petroleumstillæg kan derfor ikke ydes til pensionister, der bor i en bolig, hvor der f.eks. er installeret centralvarme, idet petroleumsofvarmning i et sådant tilfælde ikke her kan anses for at være en nødvendig opvarmningsform.

Ankestyrelsen har truffet følgende principafgørelse:

Opvarmning med petroleum i 10 liters dunke var ikke en nødvendig opvarmningsform, da pensionisten havde en 500 liters tank, der kunne påfyldes fra tankbil. Se SM P-25-96.

Beregningsgrundlag

33. Petroleumstillæg fastsættes på grundlag af det gennemsnitlige dokumenterede forbrug af petroleum de seneste 3 år. Foreligger dette ikke, fastsættes petroleumstillægget efter gennemsnittet af det seneste årlige forbrug eller efter det forventede årlige forbrug, indtil der foreligger en samlet 3 års periode. Se bkg. § 17, stk. 3 og 4 (bkg. § 19, stk. 3 og 4).

Fastsættelsen af beregningsgrundlaget og ændringer i dette foregår i øvrigt på samme måde som ved beregning af varmetillæg efter de generelle regler, se punkt 17. Dog finder reglen i bkg. § 25, stk. 2 (bkg. 27, stk. 2), ikke anvendelse for petroleumstillæg. Når tillægget er baseret på gennemsnittet af 3 års dokumenteret forbrug, sker omregning af petroleumstillægget kun på grundlag af væsentlige ændringer i forbruget, og kun for fremtiden, se bkg. § 23, stk. 1 og 3 (bkg. § 25, stk. 1 og 3).

Udbetaling

34. Petroleumstillæg udbetales ligesom varmetillæg månedsvis bagud samtidig med de øvrige pensionsydelse. Hvis særlige forhold gør sig gældende, kan tillægget udbetales på andre tidspunkter.

Kapitel 6

Helbredstillæg

Lov om social pension §§ 14 a – 14 d:

§ 14 a. Kommunalbestyrelsen yder helbredstillæg til betaling af pensionistens egne udgifter til ydelser, som regionsrådet yder tilskud til efter sundhedslovens kapitel 15, kapitel 15 a og kapitel 42, jf. dog stk. 2. Tillæg til medicinudgifter beregnes i forhold til tilskudsprisen efter kapitel 42 i sundhedsloven. Helbredstillægget beregnes i forhold til 85 pct. af pensionistens egen andel af udgiften.

Stk. 2. Helbredstillæg ydes ikke til betaling af pensionistens egen udgift til ydelser efter § 60, stk. 2, og § 64, stk. 2, i sundhedsloven.

Stk. 3. Til pensionister, der har valgt sikringsgruppe 2 efter sundhedsloven, ydes helbredstillægget til betaling af udgifter til ydelser efter §§ 64 b, 66-69, 71 og 72 i sundhedsloven svarende til det beløb, der ville blive ydet, hvis pensionisten havde valgt sikringsgruppe 1.

Stk. 4. Der ydes desuden helbredstillæg til betaling af pensionistens egne udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling, såfremt kommunen vurderer, at udgiften er nødvendig. Tillægget bereg-

nes i forhold til 85 pct. af pensionistens egen andel af udgiften. Kommunen kan indgå prisaftaler med leverandører af tandproteser, briller og fodbehandling, og det er den aftalte pris, der lægges til grund for beregningen af helbredstillæg. Pensionisten kan frit vælge en anden leverandør end den eller de leverandører, kommunen har indgået prisafale med. Har kommunen ikke indgået en prisafale, beregnes helbredstillægget i forhold til den faktiske pris på den nødvendige udgift.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om helbredstillæg, herunder hvilke udgiftstyper der er omfattet af stk. 4.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen lægger ved sin afgørelse om ydelse af helbredstillæg Udbetaling Danmarks afgørelse om størrelsen af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue efter §§ 14 b og 14 c og den personlige tillægsprocent efter § 31, stk. 3, til grund. Oplysningerne fra Udbetaling Danmark skal fremgå af afgørelsen.

§ 14 b. Helbredstillæg efter § 14 a udbetales ikke, hvis pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue overstiger formuegrænsen, jf. § 49, stk. 1, nr. 8.

Stk. 2. Ved opgørelsen af likvid formue indgår

- 1) indestående i pengeinstitutter m.v.,
- 2) kursværdien af obligationer,
- 3) pantebreve i depot,
- 4) kursværdien af deponerede børsnoterede aktier,
- 5) kursværdien af investeringsforeningsbeviser,
- 6) kontant beholdning og
- 7) andre værdipapirer, herunder værdipapirer i udlandet.

Stk. 3. Ved opgørelsen af formuen efter stk. 2 beregnes først summen af værdierne efter stk. 2, nr. 1-5. Hvis summen heraf ikke overstiger formuegrænsen, jf. § 49, stk. 1, nr. 8, indgår desuden formue efter stk. 2, nr. 6 og 7.

§ 14 c. Ved opgørelse af formue efter § 14 b bortses fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar,
- 3) lov om sikring mod følger af arbejdsskade,
- 4) lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion,
- 5) lov om erstatning for vaccinationsskader,
- 6) lov om patientforsikring,
- 7) lov om lægemiddelskader,
- 8) cirkulære om statens erstatningsordninger for deltagere i praktisk erhvervsorientering,
- 9) lov om erstatning for skadelidte værnepligtige m.fl. eller
- 10) bestemmelser for ansættelse og aflønning af personel ansat på kontrakt i Beredskabskorpset i forbindelse med humanitært hjælpearbejde.

Stk. 2. Der ses desuden bort fra formue, som skyldes beløb, der er udbetalt som godtgørelse for varigt mén og ikke økonomisk skade.

Stk. 3. Endvidere bortses fra godtgørelse og afkastet af godtgørelse til hiv-smittede blødere m.fl. og hiv-positive transfusionssmittede samt fra erstatning og afkastet af erstatning, jf. lov om erstatning for skader ved lsd-behandling.

Stk. 4. Yderligere bortses fra udenlandske erstatninger, der svarer til de i stk. 1-3 nævnte.

Stk. 5. Ved opgørelse af formue efter § 14 b fratrækkes et beløb svarende til det samlede lån ydet efter kapitel 2 i lov om lån til betaling af grundskyld m.v. Ved den årlige opgørelse af formuen hver den 1. januar, jf. § 39 a, i årene 2019-2021 fratrækkes dog et beløb svarende til det samlede lån den 31. december i det forudgående år. Beløbet fratrækkes i perioden fra den 1. juli 2018 til den 31. marts 2021.

§ 14 d. Ansøgninger og meddelelser m.v. om personligt tillæg efter § 14, stk. 1, og om helbredstillæg efter § 14 a, stk. 1 og 4, skal indgives til kommunalbestyrelsen ved anvendelse af den digitale løsning, som kommunen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger eller meddelelser m.v., der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal kommunalbestyrelsen tilbyde, at ansøgningen eller meddelelsen m.v. kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan ud over de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning eller meddelelse m.v., der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele ved at modtage ansøgningen eller meddelelsen m.v. på en anden måde end digitalt. Kommunalbestyrelsen kan endvidere undlade at afvise en meddelelse, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis det efter sagens karakter er hensigtsmæssigt at modtage meddelelsen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital ansøgning eller meddelelse m.v. anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold kan fastsætte nærmere regler om, at kommunalbestyrelsens afgørelser om digital selvbetjening efter stk. 2 også skal gælde for ansøgninger og meddelelser m.v. på andre nærmere angivne sagsområder, og regler om, at kommunalbestyrelsen skal give Udbetaling Danmark besked, hvis kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om digital selvbetjening efter stk. 2 og afgørelsen har betydning for andre ansøgninger og meddelelser m.v. på sagsområder, der hører under Udbetaling Danmark.

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. §§ 18-20:

§ 18. Kommunalbestyrelsen yder helbredstillæg til betaling af pensionistens egne udgifter til ydelser, som regionsrådet yder tilskud til efter sundhedslovens kapitel 15, kapitel 15 a og kapitel 42, jf. dog stk. 2. Tillæg til medicinudgifter beregnes i forhold til tilskudsprisen efter kapitel 42 i sundhedsloven. Helbredstillægget beregnes i forhold til 85 pct. af pensionistens egen andel af udgiften.

Stk. 2. Helbredstillæg ydes ikke til betaling af pensionistens egen udgift til ydelser efter § 60, stk. 2, og § 64, stk. 2, i sundhedsloven.

Stk. 3. Til pensionister, der har valgt sikringsgruppe 2 efter sundhedsloven, ydes helbredstillægget til betaling af udgifter til ydelser efter §§ 64 b, 66-69, 71 og 72 i sundhedsloven svarende til det beløb, der ville blive ydet, hvis pensionisten havde valgt sikringsgruppe 1.

Stk. 4. Der ydes desuden helbredstillæg til betaling af pensionistens egne udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling, såfremt kommunen vurderer, at udgiften er nødvendig. Tillægget beregnes i forhold til 85 pct. af pensionistens egen andel af udgiften. Kommunen kan indgå prisaftaler med leverandører af tandproteser, briller og fodbehandling, og det er den aftalte pris, der lægges til grund for beregningen af helbredstillæg. Pensionisten kan frit vælge en anden leverandør end

den eller de leverandører, kommunen har indgået prisaf tale med. Har kommunen ikke indgået en prisaf tale, beregnes helbredstillægget i forhold til den faktiske pris på den nødvendige udgift.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om helbredstillæg, herunder hvilke udgiftstyper der er omfattet af stk. 4.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen lægger ved sin afgørelse om ydelse af helbredstillæg Udbetaling Danmarks afgørelse om størrelsen af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue efter §§ 19 og 20 og personlige tillægsprocent efter § 29, stk. 3, til grund. Oplysningerne fra Udbetaling Danmark skal fremgå af afgørelsen.

§ 19. Helbredstillæg efter § 18 udbetales ikke, hvis pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue overstiger formuegrænsen, jf. § 48, stk. 1, nr. 15.

Stk. 2. Ved opgørelsen af likvid formue indgår

- 1) indestående i pengeinstitutter m.v.,
- 2) kursværdien af obligationer,
- 3) pantebreve i depot,
- 4) kursværdien af deponerede børsnoterede aktier,
- 5) kursværdien af investeringsforeningsbeviser,
- 6) kontant beholdning og
- 7) andre værdipapirer, herunder værdipapirer i udlandet.

Stk. 3. Ved opgørelsen af formuen efter stk. 2 beregnes først summen af værdierne efter stk. 2, nr. 1-5. Hvis summen heraf ikke overstiger formuegrænsen, jf. § 48, stk. 1, nr. 15, indgår desuden formue efter stk. 2, nr. 6 og 7.

§ 20. Ved opgørelse af formue efter § 19 bortses fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar,
- 3) lov om sikring mod følger af arbejdsskade,
- 4) lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion,
- 5) lov om erstatning for vaccinationsskader,
- 6) lov om patientforsikring,
- 7) lov om lægemiddelskader,
- 8) cirkulære om statens erstatningsordninger for deltagere i praktisk erhvervsorientering,
- 9) lov om erstatning for skadelidte værnepligtige m.fl. eller
- 10) bestemmelser for ansættelse og aflønning af personel ansat på kontrakt i beredskabskorpsen i forbindelse med humanitært hjælpearbejde.

Stk. 2. Der ses desuden bort fra formue, som skyldes beløb, der er udbetalt som godtgørelse for varigt mén og ikkeøkonomisk skade.

Stk. 3. Endvidere bortses fra godtgørelse og afkastet af godtgørelse til hiv-smittede blødere m.fl. og hiv-positive transfusionssmittede samt fra erstatning og afkastet af erstatning, jf. lov om erstatning for skader ved lsd-behandling.

Stk. 4. Yderligere bortses fra udenlandske erstatninger, der svarer til de i stk. 1-3 nævnte.

Stk. 5. Ved opgørelse af formue efter § 19 fratrækkes et beløb svarende til det samlede lån ydet efter kapitel 2 i lov om lån til betaling af grundskyld m.v. Ved den årlige opgørelse af formuen hver den 1. januar, jf. § 39, i årene 2019-2021 fratrækkes dog et beløb svarende til det samlede lån

den 31. december i det forudgående år. Beløbet fratrækkes i perioden fra den 1. juli 2018 til den 31. marts 2021.

Generelt om helbredstillæg

35. Helbredstillæg omfatter to typer tillæg, det almindelige helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 1-3 (lovens § 18, stk. 1-3), og det udvidede helbredstillæg efter § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4).

Det almindelige helbredstillæg, lovens § 14 a, stk. 1-3 (lovens § 18, stk. 1-3)

Kommunen kan yde tillæg til dækning af pensionistens egne udgifter til ydelser, som regionsrådet yder tilskud til efter sundhedslovens kapitel 15, kapitel 15 a og kapitel 42. Helbredstillægget kan således ydes til dækning af visse typer medicin samt forskellige behandlinger og undersøgelser ved f.eks. tandlæge, fysioterapeut, psykolog, fodterapeut, høreapparat og kiropraktor.

Det udvidede helbredstillæg, lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4)

Kommunen kan yde tillæg til dækning af pensionistens egne udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling, såfremt kommunen vurderer, at udgiften er nødvendig.

De grundlæggende vilkår for udbetaling af begge typer helbredstillæg er, at

- pensionisten skal ansøge om tillæg,
- tillægget beregnes i forhold til 85 % af pensionistens egen andel af udgiften,
- den likvide formue er mindre end 89.800 kr. (2020 niveau), jf. [punkt 169 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension],
- tillægget udbetales på grundlag af den personlige tillægsprocent, jf. punkt 73.

Helbredstillægget ydes således målrettet til de pensionister, der har helbredsrelaterede udgifter, men begrænsede indtægter og begrænset likvid formue ved siden af pensionen.

Både for det almindelige og det udvidede helbredstillæg gælder det, at den resterende egenbetaling i særlige tilfælde vil kunne dækkes via det personlige tillæg efter en konkret individuel vurdering foretaget af kommunen, se i øvrigt punkt 11.

Den likvide formue

Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om størrelsen af den likvide formue, når afgørelsen skal lægges til grund for en afgørelse, som kommunen skal træffe om helbredstillæg, eller når Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om den supplerende pensionsydelse.

Hvem kan modtage helbredstillæg

36. Folkepensionister og førtidspensionister, som er tilkendt pension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. kan modtage helbredstillæg.

Helbredstillægget er i henhold til EU-retten en naturalydelse ved sygdom, der kan ydes til pensionister, der bor eller opholder sig i Danmark, og som modtager en dansk pension og/eller en pension fra et land, hvor EF-forordning nr. 883/04 finder anvendelse, jf. bkg. § 12 (bkg. § 9).

Helbredsstillægget kan ikke ydes til pensionister, der modtager dansk pension, hvis de ikke bor eller opholder sig i Danmark.

Pensionister, der ikke har bopæl i Danmark, har under midlertidigt ophold i Danmark ret til helbredstillæg, hvis behovet for ydelsen opstår under opholdet. Disse personer har ikke en dansk bopælskommune,

derfor udbetales helbredstillægget af Udbetaling Danmark, jf. bkg. § 48 (bkg. § 49). Dette gælder både for personer, som modtager dansk social pension og for personer, som alene modtager pension fra en anden EU-medlemsstat eller et EØS-land eller Schweiz. Ansøgninger, som modtages i opholdskommunen fra personer med bopæl i udlandet, videresendes til Udbetaling Danmark, se i øvrigt [punkt 290 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension].

Efter sundhedslovens § 168 kan sundheds- og ældreministeren fastsætte nærmere regler om og vilkår for, at regionsrådet henholdsvis kommunalbestyrelsen yder tilskud til varer efter loven, der købes i et andet EU/EØS-land, og tjenesteydelser efter loven, der leveres i et andet EU/EØS-land. Pensionister, som bor i Danmark, men modtager behandling i et andet EU-/EØS-land eller Schweiz, kan således få helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 1-3 (lovens § 18, stk. 1-3), hvis behandlingen er tilskudsberettiget efter sundhedslovens § 168.

Helbredstillæggets størrelse og beregning

37. Helbredstillægget dækker 85 pct. af pensionisters egenbetaling - afhængig af den personlige tillægsprocent, jf. lovens § 14 a, stk. 1 og § 31, stk. 3, (lovens § 18, stk. 1, og § 29, stk. 3).

Desuden afhænger retten til helbredstillæg af pensionistens og dennes eventuelle ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue. Der kan således ikke ydes helbredstillæg til pensionister, der på ansøgningstidspunktet eller ved den årlige formueopgørelse har en likvid formue på mere end 89.800 kr. (2020 niveau), se [punkt 169 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension].

Helbredstillægget er skattefrit.

Helbredstillægget er en subsidær ydelse

38. Helbredstillægget er en subsidær ydelse, der delvist dækker pensionistens egen udgift. Helbredstillægget beregnes subsidiært i forhold til tilskud efter sundhedsloven og i forhold til andre kendte tilskud på tidspunktet for den faktiske betaling. Hvis det ved betalingen kan opgøres, hvad pensionisten modtager af faktiske tilskud (konkrete beløb) i forbindelse med betalingen eller senere, skal der foretages fradrag herfor, inden helbredstillægget beregnes.

Helbredstillæg til medicinudgifter beregnes subsidiært i forhold til tilskud fra regionsrådet efter sundhedslovens kapitel 42. Der tages derimod ikke hensyn til, om der efterfølgende ydes tilskud fra Sygeforsikringen Danmark, da pensionisten ikke kender de aktuelle tilskud på tidspunktet for betalingen.

Ved køb af f.eks. briller ved en optiker beregnes helbredstillægget efter fradrag af tilskud fra Sygeforsikringen Danmark, da størrelsen af tilskuddet til briller er kendt på betalingstidspunktet.

Derimod skal der ikke fradrages i helbredstillæg for tilskud fra Sygeforsikring Danmark, når personen ikke har ret til tilskud, se Ankestyrelsens principafgørelse 34-11.

Nettoafregning

39. Ved køb af medicin kan der ske en nettoafregning på apoteket. På baggrund af oplysning fra kommunerne om den personlige tillægsprocent beregner apotekerne såvel det aktuelle tilskud efter sundhedsloven som helbredstillægget. Pensionisten betaler herefter apoteket nettoudgifterne til medicin.

Se § 14 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale områdes om kommunernes mulighed for at udlevere oplysning om den personlige tillægsprocent mv. Se endvidere sundhedslovens § 156, stk. 3, nr. 2, som indeholder en bemyndigelse til sundhed og ældreministeren til at fastsætte regler om kommunernes pligt til elektronisk at indberette oplysninger til CTR-registeret (Lægemiddelstyrelsens centrale tilskudsregister).

Mulighed for nettoafregning afhænger af, om kommunerne har indgået aftale eller oprettet systemer, der kan håndtere afregningen i forhold til leverandører af ydelser. Er der ikke indgået aftale om netto-

afregning, afholder pensionisten selv udgiften og må herefter henvende sig til kommunen for at få helbredstillægget udbetalt.

Det almindelige helbredstillægs dækning, lovens § 14 a, stk. 1-3 (lovens § 18, stk. 1-3)

40. De helbredsrelaterede udgifter, der skal dækkes med helbredstillægget efter lovens § 14 a, stk. 1 (lovens § 18, stk. 1-3), er udgifter til de ydelser, som regionsrådet yder tilskud til efter sundhedslovens kapitel 15, kapitel 15 a og kapitel 42, bortset fra §§ 60, stk. 2, og 64, stk. 2. Helbredstillægget kan således ydes til dækning af udgifter til visse typer medicin samt forskellige behandlinger og undersøgelser ved f.eks. tandlæge, fysioterapeut, psykolog, fodterapeut, høreapparat og kiropraktor.

Tilskud til medicin efter sundhedsloven beregnes herefter som hovedregel i forhold til prisen på det billigste synonyme lægemiddel på det danske marked. Lægemiddelstyrelsen følger løbende markedet og udmelder en tilskudspris til apotekerne på det billigste synonyme lægemiddel.

Helbredstillæg til medicin beregnes i forhold til tilskudsprisen efter sundhedslovens kapitel 42.

Pensionister, som vælger det billigste lægemiddel, vil fortsat have mulighed for at få dækket op til 85 procent af sin egen andel af udgiften til medicin.

Ønsker pensionisten selv et andet og dyrere præparat end det tilskudsberettigede efter sundhedsloven, kan pensionisten frit vælge dette præparat mod selv at betale differencen op til den højere pris.

Efter sundhedsloven ydes der ikke tilskud til køb af tilskudsberettigede lægemidler, hvis den samlede årlige udgift ikke overstiger 995 kr. (2020 niveau). Til udgifter herudover ydes der varierende tilskud afhængigt af det samlede udgiftsniveau.

I det omfang der er tale om tilskudsberettigede lægemidler, kan der ydes helbredstillæg til pensionistens egenudgift. Der vil således også skulle ydes helbredstillæg til dækning af de første 995 kr. (2020 niveau) af pensionistens udgift til tilskudsberettigede lægemidler, selvom regionsrådet ikke yder et faktisk tilskud hertil.

Der er efter sundhedsloven mulighed for, at en læge i enkelttilfælde kan ansøge om tilskud til en patients udgifter til lægemidler, der ikke er generelt tilskudsberettigede. Såfremt der ydes tilskud efter sundhedsloven, skal der også ydes helbredstillæg til dækning af egenbetalingen, selvom lægemidlet ikke er generelt tilskudsberettiget.

Se i øvrigt kapitel 42 i sundhedsloven om pensionisters mulighed for forhøjet tilskud til håndkøbslægemidler ordineret på recept, kronikertilskud mv.

Med hensyn til de øvrige ydelser efter sundhedsloven dækker regionsrådet en vis procentdel af udgiften til konkret specificerede behandlinger/undersøgelser (fastsat efter overenskomst), såfremt behandleren er tilmeldt overenskomsten.

Om betydningen af valg af sikringsgruppe

41. For personer, der har valgt sikringsgruppe 2 efter sundhedsloven, yder regionsrådet tilskud til behandling ved f.eks. tandlæge, kiropraktor, fysioterapeut, fodterapeut, høreapparat og psykolog med samme beløb, som der ville skulle ydes til personer, der har valgt sikringsgruppe 1.

For sikringsgruppe 1 er den samlede pris for den tilskudsberettigede behandling fastlagt ved overenskomst med regionsrådet. Dette gælder ikke for sikringsgruppe 2, for hvilken der gælder fri honorarfastsættelse.

Derfor skal helbredstillægget til dækning af disse udgifter for sikringsgruppe 2 udbetales med samme beløb, som der ville blive udbetalt, hvis pensionisten havde valgt sikringsgruppe 1, jf. lovens § 14 a, stk. 3 (lovens § 18, stk. 3). Pensionisten kan ved at vælge sikringsgruppe 1 undgå denne eventuelt forøgede egenbetaling.

Efter lovens § 14 a, stk. 2 (lovens § 18, stk. 2), dækker helbredstillægget ikke den egenbetaling for lægehjælp, herunder speciallægehjælp, som pensionister, der har valgt sikringsgruppe 2, eventuelt måtte have. Se sundhedslovens § 60, stk. 2, og § 64, stk. 2. Som nævnt ovenfor kan pensionisten undgå denne egenbetaling ved at vælge sikringsgruppe 1.

Fodbehandling

42. Der kan ydes almindeligt helbredstillæg efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Helbredstillægget kan ydes til de typer behandling, som regionsrådet yder tilskud til efter sundhedsloven. I forhold til fodbehandling kan der ydes tilskud til behandling som følge af sukkersyge, nedgroede tånegle og arvæv efter strålebehandling og som følge af svær leddegigt eller svær psoriasisgigt.

Diabetespatienter opdeles i fire risikogrupper, som efter lægehenviisning kan få tilskud fra regionerne til et antal behandlinger alt afhængig af, hvilken risikogruppe den pågældende tilhører. Regionen yder ikke tilskud til behandlinger ud over det antal, der ifølge overenskomsten kan bevilges inden for den enkelte risikogruppe. Selvom yderligere behandling forudsætter lægehenviisning, yder regionen således ikke tilskud til disse behandlinger, og der kan derfor ikke ydes almindeligt helbredstillæg.

I stedet kan der ydes udvidet helbredstillæg til fodbehandlinger, selvom der ikke ydes tilskud efter sundhedsloven. Det er kommunen, der vurderer, om fodbehandlingen er nødvendig, hvilket betyder, at der efter en konkret vurdering vil kunne ydes udvidet helbredstillæg, også selvom behandlingen ikke sker efter henviisning fra en læge, se punkt 49.

Tilskud til behandling til gruppe 1-sikrede personer er betinget af, at behandlingen udføres af en fodterapeut, som er omfattet af overenskomsten indgået mellem Regionernes Lønnings- og Takstnævn og Danske Fodterapeuter:

Til gruppe 2-sikrede personer, der har fået behandling hos en fodterapeut, som ikke er omfattet af overenskomsten mellem Regionernes Lønnings- og Takstnævn og Danske Fodterapeuter, udbetaler bopælskommunen tilskuddet på vegne af regionsrådet.

Der kan også ydes udvidet helbredstillæg til fodbehandling. Tillægget kan ydes til behandlinger, der ikke kan ydes tilskud til efter sundhedsloven (og dermed ikke almindeligt helbredstillæg), såfremt kommunen vurderer, at udgiften er nødvendig, se punkt 49.

Såfremt en fodterapeut ikke er omfattet af overenskomsten mellem Regionernes Lønnings- og Takstnævn og Danske Fodterapeuter, f.eks. hvis pågældende opgiver sit ydernummer, kan der ikke ydes tilskud efter sundhedsloven. Konsekvensen er, at der ikke kan ydes almindeligt helbredstillæg til den konkrete behandling, selvom typen af behandling er omfattet af sundhedsloven (bortset fra til gruppe 2-sikrede, der har mulighed for at vælge en fodterapeut uden ydernummer).

Fodbehandling, der er omfattet af tilskudsmulighederne efter sundhedsloven, kan ikke dækkes efter reglerne om udvidet helbredstillæg. Det afgørende er, om behandlingstypen er omfattet af sundhedslovens tilskud – ikke om der betales tilskud til den konkrete behandling.

Pensionister, der ønsker at modtage almindeligt helbredstillæg til dækning af udgiften til tilskudsberettiget fodbehandling efter sundhedsloven, må således benytte en fodterapeut, der udfører behandling som er tilskudsberettiget efter sundhedsloven.

Det udvidede helbredstillægs dækning, lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4)

43. Bemyndigelsen i lovens § 14 a, stk. 5, (lovens § 18, stk. 5) er udnyttet, idet der i bekendtgørelse om social pension (førtidspension og folkepension) og bekendtgørelse om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. er fastsat regler i bkg. §§ 26-30 (bkg. 28-32) om, hvilke

udgifter det udvidede helbredstillæg omfatter, om krav til dokumentation og om vilkår for indgåelse af prisaftaler.

Bekendtgørelse om social pension §§ 26-30:

§ 26. Kommunen yder helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 4, til dækning af udgiften til en aftagelig tandprotese. Tilskuddet ydes til helproteser og helsæt i form af akryl-proteser og til aftagelige delproteser i form af stålunitor-proteser, med mindre en akryl-protese er mere velegnet. Helbredstillægget omfatter de udgifter, der indgår i behandlingsforløbet, herunder udgiften til dublikering og rebasering.

Stk. 2. Til pensionister, der ønsker en fast protese, beregnes helbredstillægget i forhold til prisen på den type aftagelig tandprotese, som alternativt ville være nødvendig.

§ 27. Kommunen yder helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 4, til dækning af udgiften til individuelt fremstillede:

- 1) permanente briller, der afhjælper nær- og langsynethed, herunder bygningsfejl, eller
- 2) ikke permanente briller (læsebriller), hvis synsnedsættelsen nødvendiggør briller med en styrkeforskel på glassene på 1 dioptri eller mere og/eller læsebrillen skal afhjælpe en bygningsfejl på 1 dioptri eller mere på mindst ét øje.

Stk. 2. Ved briller og læsebriller forstås en standardbrille, hvor der ydes tilskud til stel og henholdsvis enkeltstyrkeglas og bifokale glas.

Stk. 3. Til pensionister, der ønsker progressive glas, beregnes helbredstillægget i forhold til prisen på en standardbrille med bifokale glas af tilsvarende styrke. Til pensionister, der ønsker kontaktlinser, beregnes helbredstillægget i forhold til prisen på en standardbrille med enkeltstyrkeglas af tilsvarende styrke.

§ 28. Kommunen yder helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 4, til dækning af udgiften til nødvendig og vedvarende fodbehandling. Tilskuddet ydes til behandling i form af almindelig fodpleje og egentlig fodbehandling, som pensionisten ikke selv kan varetage, og som ikke er omfattet af sundhedsloven eller anden lovgivning.

§ 29. Ved ansøgning om helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 4, til dækning af udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling, skal kommunen foretage en vurdering af, om udgiften er nødvendig. Afgørelsen skal træffes på et fagligt grundlag, hvor der er dokumentation for, at udgiften er nødvendig.

§ 30. Ved indgåelsen af de prisaftaler, der kan lægges til grund for beregning af helbredstillæg, bør kommunen sikre sig, at aftalen indeholder den nødvendige kapacitet og geografiske nærhed og de nødvendige valgmuligheder.

Bekendtgørelse om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. §§ 28-32:

Kapitel 6

§ 28. Kommunen yder helbredstillæg efter lovens § 18, stk. 4, til dækning af udgiften til en aftagelig tandprotese. Tilskuddet ydes til helproteser og helsæt i form af akryl-proteser og til aftagelige delproteser i form af stålunitor-proteser, med mindre en akryl-protese er mere velegnet. Helbredstillægget omfatter de udgifter, der indgår i behandlingsforløbet, herunder udgiften til dublikering og rebasering.

Stk. 2. Til pensionister, der ønsker en fast protese, beregnes helbredstillægget i forhold til prisen på den type aftagelig tandprotese, som alternativt ville være nødvendig.

§ 29. Kommunen yder helbredstillæg efter lovens § 18, stk. 4, til dækning af udgiften til individuelt fremstillede:

- 1) permanente briller, der afhjælper nær- og langsynethed, herunder bygningsfejl, eller
- 2) ikke permanente briller (læsebriller), hvis synsedsættelsen nødvendiggør briller med en styrkeforskel på glassene på 1 dioptri eller mere og/eller læsebrillen skal afhjælpe en bygningsfejl på 1 dioptri eller mere på mindst ét øje.

Stk. 2. Ved briller og læsebriller forstås en standardbrille, hvor der ydes tilskud til stel og henholdsvis enkeltstyrkeglas og bifokale glas.

Stk. 3. Til pensionister, der ønsker progressive glas, beregnes helbredstillægget i forhold til prisen på en standardbrille med bifokale glas af tilsvarende styrke. Til pensionister, der ønsker kontaktlinser, beregnes helbredstillægget i forhold til prisen på en standardbrille med enkeltstyrkeglas af tilsvarende styrke.

§ 30. Kommunen yder helbredstillæg efter lovens § 18, stk. 4, til dækning af udgiften til nødvendig og vedvarende fodbehandling. Tilskuddet ydes til behandling i form af almindelig fodpleje og egentlig fodbehandling, som pensionisten ikke selv kan varetage, og som ikke er omfattet af sundhedsloven eller anden lovgivning.

§ 31. Ved ansøgning om helbredstillæg efter lovens § 18, stk. 4, til dækning af udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling, skal kommunen foretage en vurdering af, om udgiften er nødvendig. Afgørelsen skal træffes på et fagligt grundlag, hvor der er dokumentation for, at udgiften er nødvendig.

§ 32. Ved indgåelsen af de prisaftaler, der kan lægges til grund for beregning af helbredstillæg, bør kommunen sikre sig, at aftalen indeholder den nødvendige kapacitet, geografiske nærhed og valgmuligheder.

44. Det udvidede helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 4, (lovens § 18, stk. 4) omfatter i modsætning til det almindelige helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 1-3, (lovens § 18, stk. 1-3) udgiftstyper, der ikke ydes tilskud til efter sundhedsloven. Da visse typer af fodbehandling (f.eks. til diabetikere) er omfattet af sundhedsloven, vil udgifter til sådan behandling skulle dækkes efter det almindelige helbredstillæg, mens nødvendig fodbehandling, der ikke er tilskudsberettiget efter sundhedsloven kan dækkes efter det udvidede helbredstillæg.

Faglig vurdering ved udvidet helbredstillæg

45. Kommunen skal vurdere om udgiften til tandprotese, briller eller fodbehandling er nødvendig, når der søges om helbredstillæg til dækning af udgiften. Afgørelsen skal træffes på et fagligt grundlag, hvor der er dokumentation for, at udgiften er nødvendig.

Der stilles ikke krav om, at kommunen skal anvende konsulenter (f.eks. tandlægekonsulent) for at foretage den faglige vurdering, idet dokumentationen og vurderingen afhænger af de individuelle forhold i den enkelte sag. Er der f.eks. tale om en knækket tandprotese, er det i sig selv dokumentation nok til, at udgiften til en ny protese må vurderes som nødvendig. Modsat kræver det en faglig vurdering at tage stilling til, hvilken proteseløsning der er den nødvendige, hvis der er substitutionsmuligheder.

I afsnittene om henholdsvis tandproteser, briller og fodbehandling redegøres for, hvilke forhold der bl.a. kan tillægges vægt i forbindelse med vurderingen af, om udgiften er nødvendig.

Tandproteser

46. Der kan ydes helbredstillæg til dækning af udgiften til den billigste, men tilstrækkelige *aftagelige* tandprotese. Aftagelige tandproteser er proteser, der erstatter mistede tænder, og som kan fjernes fra mundhulen. Aftagelige tandproteser omfatter delproteser, som erstatter et delvis tandtab i over- eller underkæbe og helproteser, som erstatter samtlige tænder i over- eller underkæben. Helsæt erstatter samtlige tænder i munden.

Ankestyrelsen har i principmeddelelse A-8-00 udtalt, at kommunen ikke var berettiget til kun at yde økonomisk hjælp til tandprotese med et af Kommunernes Landsforening fastsat vejledende beløb. Ved alene at anvende Kommunernes Landsforenings vejledende satser for tandprotetisk arbejde, havde kommunen ikke foretaget en konkret skønsmæssig vurdering.

Helproteser og helsæt er akryl-proteser. Aftagelige delproteser har forskellig holdbarhed afhængig af, om der er tale om akryl-proteser eller stålunitor-proteser. Set ud fra et tandlægefagligt synspunkt bør kommunen vælge stålunitor-proteser frem for akryl-proteser, med mindre at særlige forhold gør sig gældende, eller at pensionisten ønsker sidstnævnte type protese. Der kan ydes helbredstillæg til dækning af de udgifter, der indgår i behandlingsforløbet (f.eks. beslibning af eksisterende tænder) og således ikke alene til selve protesen. Ligeledes er udgiften til aftagelige tandproteser i form af duplikering og rebasering omfattet.

Ved vurderingen, af om udgiften til en tandprotese er nødvendig kan der bl.a. lægges vægt på funktionelle forhold (bl.a. tygge- og talefunktion samt den muskulære funktion) og på psykosociale forhold (hvor afvigende ansigtsfysiognomi og manglende tænder for det enkelte individ kan være et stort problem). På baggrund af sådanne forhold, kan tandproteser være nødvendige for såvel helt som delvist tandløse personer.

Ankestyrelsen har i principmeddelelsen 106-15 udtalt, at det er den tandlægefaglige vurdering, der afgør, om den billigste forsvarlige behandling er aftagelig protese, eller om der skal ansøges om personligt tillæg til f.eks. kronebehandling m.v. Ankestyrelsens udtalte, at når der er uenighed mellem kommunens tandlægekonsulent og tandlægen, skal kommunen have en second opinion, da kommunen ikke kan lægge vægt på kommunens egen tandlægekonsulents udtalelse. Kommunen skal således sikre, at der er tilstrækkelige oplysninger i sagen til, at det kan vurderes hvilken behandling, der er nødvendig og helbredsmæssig velbegrundet. Kommunen skal begrunde det konkret, hvis der ikke ydes hjælp til hele den ansøgte tandbehandling. Kommunen kan derfor ikke give helt eller delvist afslag på hjælp til tandbehandling efter §§ 82 og 82 a alene med henvisning til tandlægekonsulentens vurdering, uden konkret at forholde sig til, om den foreslåede behandling rent faktisk kan dække ansøgers behov.

Udgifter til *faste* tandproteser er ikke selvstændigt omfattet af de udvidede regler for helbredstillæg. Ved faste tandproteser forstås ikke-aftagelige erstatninger af hele eller dele af tænder. Det drejer sig bl.a. om fastcementerede tandkroner (hel- eller delkroner), fastcementerede broer og implantater.

Til pensionister, som ønsker en fast protese, beregnes helbredstillægget i forhold til prisen på den type aftagelig protese, som alternativt ville være nødvendig.

Ankestyrelsen har truffet følgende principafgørelse:

Der vil efter en konkret individuel vurdering kunne udbetales personlige tillæg til dækning af merudgiften ved en fast protese, såfremt kommunen vurderer, at det er nødvendigt med en sådan.

Ved vurderingen af behovet for en udskiftning af en tandprotese, skal kommunen desuden tage stilling til, om det vil være tilstrækkeligt med en duplikering eller en rebasering af den eksisterende protese, eller om det er nødvendigt med en ny protese.

Briller

47. Ved briller og læsebriller forstås en standardbrille bestående af stel og henholdsvis enkeltglas og bifokale glas.

Med standardbrille menes stel og glas, som er omfattet af kommunens prisaftale om briller. Har kommunen ikke indgået en prisaftale betyder standardbrille det nødvendige, men tilstrækkelige stel med enkeltglas eller bifokale glas.

Der kan kun ydes helbredstillæg til ét par briller i den aktuelle situation.

Kommunen kan yde tillæg til dækning af udgiften til individuelt fremstillede *permanente* briller (dvs. briller, som bæres hele tiden), der afhjælper nær- eller langsynethed, herunder bygningsfejl, eventuelt med indbygget læsefelt.

Der kan ikke ydes tillæg til briller med glidende overgang (progressive glas) eller kontaktlinser.

Pensionister, der alene har behov for læsebriller (ikke-permanente briller), kan ikke få dækket udgiften efter reglerne om helbredstillæg, medmindre pensionistens synsedsættelse nødvendiggør briller med en styrkeforskel på glassene på 1 dioptri eller mere, og/ eller læsebrillen skal afhjælpe en bygningsfejl på 1 dioptri eller mere på mindst ét øje.

Færdigfremstillede læsebriller er derimod ikke omfattet, da de kan erhverves meget billigt uden en optikers mellemkomst.

Pensionister, som har behov for læsebriller med så stærke glas, at de ikke færdigfremstilles, vil almindeligvis også have behov for permanente briller. Disse pensionister vil derfor kunne få helbredstillæg til permanente briller med indbygget læsebrille (bifokale glas).

Til pensionister, der i stedet for briller med indbygget læsebrille ønsker 2 par briller, beregnes tillægget i forhold til prisen på en standard brille med indbygget læsebrille (bifokale glas).

Til pensionister, der ønsker briller med glidende overgang (progressive glas), beregnes tillægget i forhold til prisen på en standardbrille med indbygget læsebrille (bifokale glas) af tilsvarende styrke.

Til pensionister, der ønsker kontaktlinser i stedet for briller, beregnes tillægget i forhold til prisen på en standardbrille med enkeltstyrkeglas af tilsvarende styrke.

Udgifter til eventuel overflade- eller refleksbehandling mv. indgår ikke i den tilskudsberettigede udgift.

Nødvendige briller

48. Ved vurderingen af, om udgiften til briller er nødvendig, skal der lægges vægt på, om der er tale om en synsedsættelse, der skal afhjælpes gennem permanente briller. I vid udstrækning kan en optikers synsprøveresultat lægges til grund ved vurderingen.

Normalt vil der ikke opstå behov for nye briller på grund af synsændringer, med mindre der er tale om, at der opstår behov for en indbygget læsebrille. Dog kan ændringer af synsstyrken også forårsages af ændringer i øjets linse, forkalkninger på nethinden og lignende. I det omfang sådanne synsændringer kræver, at pensionisten får (nye) permanente briller, vil der kunne ydes helbredstillæg til dækning af udgiften.

Ud over disse tilfælde kan udgiften til nye briller være nødvendig, hvis tidligere indkøbte briller er slidt op, gået itu eller af anden årsag ikke kan anvendes mere.

Fodbehandling

49. Der kan ydes udvidet helbredstillæg til vedvarende fodbehandling, der ligger ud over den behandling, der kan varetages af hjemmeplejen, til pensionister, som ikke har en funktionsnedsættelse, men som

alligevel har behov for fodbehandling, og til pensionister med funktionsnedsættelse, som har brug for fodbehandling.

Det er et krav, at det drejer sig om fodbehandling, der ikke kan ydes tilskud til efter sundhedsloven og dermed heller ikke helbredstillæg til efter lovens § 14 a, stk. 1-3, (lovens § 18, stk. 1-3) og at fodbehandlingen ikke kan dækkes efter servicelovens § 83 om personlig pleje, enten på grund af behovets særlige karakter eller fordi pensionisten ikke har nedsat funktionsevne. Der kan ikke ydes tilskud til fodbehandling, som pensionisten selv kan varetage.

Ved vurderingen af om fodbehandling er *nødvendig*, kan der lægges vægt på, om pensionisten selv kan foretage den almindelige fodpleje såsom klipning af tånegle, fjernelse af hård hud mv. En funktionsnedsættelse (f.eks. gigt) kan betyde, at pensionisten ikke selv kan nå sine fødder eller ikke selv kan ordne dem.

Manglende mulighed for at varetage den almindelige fodpleje, skyldes ikke nødvendigvis en funktionsnedsættelse, men kan også skyldes, at pensionisten ikke selv fysisk set kan udføre den (f.eks. klipning af forhornede negle), hvilket vil kunne begrunde, at der er tale om en nødvendig og vedvarende udgift til fodbehandling. Derudover kan der opstå trykbelastninger, øget risiko for tryksår og ligtorne mv., som kan betyde, at det er nødvendigt med vedvarende fodbehandling.

Behandling af visse typer hårdhudsannelser, ligtorne, nedgroede negle mv. skal foretages af en autoriseret fodterapeut, da indgreb, der indebærer gennembrydning af huden, kun må foretages af autoriseret sundhedspersonale.

Der kan ydes tilskud til nødvendig behandling, uanset om denne er udført af en statsautoriseret fodterapeut eller en anden type fodbehandler. Det er ikke et krav for at yde tilskud til fodbehandling, at behandlingen udføres af en bestemt type behandler, medmindre det følger af anden lovgivning.

Beregning af tilskud, lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4)

50. Beregningen af det konkrete tilskud efter reglerne om helbredstillæg foretages i forhold til pensionistens egen udgift til den behandling, der er vurderet nødvendig.

Hvis kommunen har indgået en prisaftale, se punkt 52, om den pågældende udgiftstype, beregnes helbredstillægget i forhold til denne pris. Hvis kommunen ikke har indgået en prisaftale vedrørende den konkrete udgiftstype, beregnes helbredstillægget i forhold til den faktiske pris, som pensionisten har betalt, forudsat at udgiftstypen er omfattet af reglerne om helbredstillæg.

Helbredstillægget beregnes dermed efter ensartede principper, men afhængigt af prisafalterne i de enkelte kommuner og priserne ved de enkelte leverandører ved fravær af prisafalter kan prisen - og dermed tilskuddets og egenbetalingens endelige størrelse - variere.

Det er ikke en forudsætning for at beregne helbredstillæg på grundlag af en prisaftale, at der er indgået aftale om alle de udgiftstyper, der er omfattet af udvidelsen af helbredstillægget, eller at aftalen omfatter alle de udgifter, der f.eks. vedrører tandproteser. Hvis en behandling indebærer flere forskellige udgifter, der er omfattet af helbredstillægget, men prisafalten ikke dækker alle udgifter, skal helbredstillægget beregnes i forhold til henholdsvis den aftalte pris og den faktiske pris, afhængigt af om den enkelte udgift er eller ikke er omfattet af prisafalten.

Ved fravær af prisafalter kan helbredstillægget alene beregnes i forhold til faktiske priser hos den valgte leverandør på udgiftstyper, der er omfattet af reglerne. Det betyder, at en pensionist, der har ret til dækning af udgiften til et par briller, som f.eks. køber et par briller med et særligt stel, alene kan få beregnet helbredstillæg i forhold til den faktiske pris på en standardbrille hos den pågældende leverandør.

Er der indgået en prisaftale om den konkrete udgiftstype, er den pris, der skal lægges til grund ved beregningen af helbredstillæg, defineret. Dette beregnede helbredstillæg udbetales, uanset om pensionisten vælger en anden (dyrere) løsning og/eller at få foretaget behandling mv. hos en anden leverandør. Hvis

pensionisten vælger en billigere løsning, beregnes helbredstillægget i forhold til pensionistens egenbetaling.

Ankestyrelsen har truffet følgende principafgørelse:

P-01-06. I principafgørelsen blev helbredstillæg til briller ydet efter ansøgning. Pensionisten havde bestilt eller købt briller inden, der var truffet afgørelse i sagen. Det var derfor kommunens prisaftale med en leverandør, der skulle lægges til grund for beregningen af helbredstillægget. Der forelå i sagen ikke oplysninger om, at anskaffelsen ikke kunne afvente kommunens behandling. Pensionisten måtte derfor selv betale differencen mellem kommunens prisaftale og den faktiske anskaffelsespris. Pensionister, der modtager tilskud til dækning af de omfattede udgifter fra f.eks. private ordninger, skal have beregnet helbredstillæg i forhold til den resterende egenudgift. Hvis pensionisten vælger en dyrere løsning, end den der er bevilget helbredstillæg til, fratrækkes sådanne tilskud i pensionistens samlede udgift. Hvis pensionistens egenbetaling herefter mindst svarer til den udgift, der er bevilget helbredstillæg til, beregnes helbredstillægget i forhold til den faktiske pris eller prisen ifølge prisaftalen. Hvis pensionistens egenbetaling efter fraregning af tilskud er mindre end den udgift, der er bevilget helbredstillæg til, beregnes helbredstillægget i forhold til den resterende egenbetaling.

Personligt tillæg

51. Kommunen kan tildele et personligt tillæg efter en individuel konkret vurdering af pensionistens samlede økonomiske forhold, jf. punkt 11. Personlige tillæg kan ligeledes bevilges til dækning af den del af egenbetalingen, der påhviler pensionisten som følge af, at helbredstillægget maksimalt kan dække 85 pct. af udgiften.

Frit valg

52. Uanset at der efter reglerne om helbredstillæg ydes tilskud til en række konkrete udgiftstyper og uanset at kommunen kan have indgået prisaftaler med enkelte leverandører af de omfattede ydelser, har pensionisten frit valg med hensyn til valget af f.eks. briller og med hensyn til leverandør.

Selvom der efter reglerne alene kan ydes helbredstillæg til dækning af udgiften til en standardbrille, kan pensionisten frit vælge en anden (dyrere) løsning. Det beregnede helbredstillæg i forhold til prisen på standardbrillen udbetales alligevel, men merudgiften påhviler pensionisten. Hvis merudgiften er nødvendig, kan der som nævnt efter en individuel konkret vurdering ydes personligt tillæg.

Ligeledes kan pensionisten vælge en anden leverandør, end den kommunen eventuelt har indgået prisaftale med. For flere af de omfattede udgiftstyper kan der være tale om, at pensionisten ønsker at fortsætte med at modtage behandlinger f.eks. hos egen tandlæge eller fodbehandler. Hvis der er indgået en prisaftale, beregnes helbredstillægget i forhold til samme priser, som gælder i prisaftalen. Hvis der ikke er indgået en prisaftale, beregnes helbredstillægget i forhold til den faktiske pris hos den valgte leverandør.

Eventuelle merudgifter som følge af, at pensionisten vælger en anden leverandør, eller som følge af, at der ikke er indgået en prisaftale, påhviler som udgangspunkt pensionisten. Der kan dog efter en individuel konkret vurdering ydes personlige tillæg til pensionistens resterende egenbetaling.

Generelt om prisaftaler

53. Det er op til den enkelte kommune at træffe beslutning om, hvorvidt der skal indgås prisaftaler. Kommunerne har mulighed for i fællesskab at indgå prisaftaler med leverandører.

Prisafalter kan indgås med leverandørerne af de ydelser, der er omfattet af reglerne om helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4): tandlæger, kliniske tandteknikere, laboratorietandteknikere, optikere, statsautoriserede fodterapeuter og andre fodbehandlere.

En prisaftale består i, at kommunen indgår en aftale med en eller flere leverandører, om hvilke priser der skal gælde for de udgiftstyper, der er omfattet af reglerne om helbredstillæg for pensionister efter lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4). Aftalerne skal således specificere de konkrete priser på de forskellige udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling.

Det er ikke en forudsætning for at beregne helbredstillæg i henhold til en prisaftale, at prisaftalen omfatter alle de udgiftstyper, der er omfattet af reglerne om helbredstillæg. Hvis en kommune vælger alene at indgå prisaftale om de mest centrale udgiftstyper, vil helbredstillæg til andre omfattede udgifter skulle beregnes på baggrund af de faktiske priser.

Når der er indgået en prisaftale om en konkret udgiftstype, er prisen, der skal lægges til grund ved beregning af helbredstillægget, hermed fastlagt.

Ankestyrelsen har truffet følgende principafgørelse:

Kommunen kan indgå prisaftaler med leverandører, og hvis der er indgået en prisaftale, er det denne, der er afgørende for tilskuddets størrelse, se P-1-06.

Formuegrænsen – den likvide formue

54. Helbredstillægget udbetales ikke, hvis pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue er på mere end 89.800 kr. (2020 niveau). Formuegrænsen, der fremgår af lovens § 49, stk. 1, nr. 8, (lovens § 48, stk. 1, nr. 15) satsreguleres.

Der henvises til punkt 93-96.

Ansøgning om almindeligt helbredstillæg, lovens § 14 a, stk. 1-3 (lovens § 18, stk. 1-3)

55. Helbredstillæg ydes efter ansøgning. Når kommunen modtager en ansøgning om helbredstillæg opgøres formuen efter lovens § 14 b og § 14 c (lovens § 19 og § 20). Selve opgørelsen, der sker efter lovens § 29 a (Lovens § 27), baseres på de oplysninger, der senest er indberettet til skattemyndighederne og på grundlag af oplysninger fra pensionisten.

Der skal ikke ansøges på ny om helbredstillæg i forbindelse med den årlige opgørelse af formuen efter lovens § 39 a (lovens § 39), jf. [kapitel 22 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension og kapitel 25 i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.]. Er en ansøgning om helbredstillæg imødekommet, fortsætter udbetalingen løbende, medmindre formuen ved den årlige opgørelse overstiger formuegrænsen.

Ansøgning om udvidet helbredstillæg, lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4)

56. Helbredstillæg til dækning af udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling ydes efter ansøgning. Hvis udgiften skal kunne dækkes efter reglerne om helbredstillæg, skal pensionisten indgive ansøgningen inden behandlingen udføres/bestilles. Dette skyldes, at kommunen skal foretage en vurdering af, om den foreslåede behandling er nødvendig, eller om der findes et alternativ samtidig med, at det er oplysningerne om formuen på tidspunktet for ansøgningen, der er afgørende for om pensionisten opfylder betingelserne for helbredstillæg. Helbredstillæg kan således ikke ydes med tilbagevirkende kraft.

Ved ansøgning om helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 4, (lovens § 18, stk. 4) skal der foretages en opgørelse af formuen på ansøgningstidspunktet, uanset om der tidligere er truffet afgørelse om helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 1 (lovens § 18, stk. 1-3). Dette skyldes, at der er tale om en ny særskilt ansøgning, selvom der tidligere måtte være indgivet ansøgning om helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 1-3 (lovens § 18, stk. 1-3). Opgørelsen af formue foretages på baggrund af de oplysninger, der senest er indberettet til skattemyndighederne og på grundlag af pensionistens egne oplysninger om den aktuelle formue.

Da kommunen skal foretage en vurdering af, om der er tale om en nødvendig udgift, kan udbetalingen af helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4), ikke ske løbende, sådan som det gælder for helbredstillæg efter lovens § 14 a, stk. 1 (lovens § 18, stk. 1-3). Det gælder f. eks. i de tilfælde, hvor der er tale om enkeltstående udgifter eller vedvarende fodbehandling i en afgrænset periode. Er der derimod tale om behov for vedvarende fodbehandling, som ikke er afgrænset til en bestemt periode, kan helbredstillægget ydes løbende. I sådanne tilfælde skal formuen opgøres årligt pr. 1. januar efter de gældende regler i lovens § 39 a (lovens § 38 a).

Pensionisten skal på ny ansøge om helbredstillæg til dækning af udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling efter lovens § 14 a, stk. 4 (lovens § 18, stk. 4), når der opstår en ny udgift, eller den tidligere periode med bevilget fodbehandling udløber. En afgørelse om helbredstillæg til dækning af udgifter til fodbehandling i en angivet periode ændres ikke, selv om den personlige tillægsprocent eller den likvide formue måtte ændre sig i perioden.

Ændringer i formuens størrelse

57. Pensionister har pligt til at oplyse om forandringer, der kan forventes at medføre ændringer af pensionen, hvilket indebærer en pligt til at oplyse Udbetaling Danmark om ændringer i kontant beholdning og andre værdipapirer.

Der henvises til punkt 96 om opgørelse af formuen.

Viser den årlige opgørelse, at formuen ligger under formuegrænsen, udbetales tillægget indtil udgangen af året.

Det betyder, at selvom formuen i løbet af året kommer til at overstige formuegrænsen, har det ingen betydning for den løbende udbetaling af helbredstillægget. I et sådant tilfælde ophører udbetalingen, hvis den efterfølgende årlige opgørelse af formuen viser, at formuen fortsat overstiger formuegrænsen.

Pensionister, der på baggrund af den årlige opgørelse af formue modtager afslag på helbredstillæg efter lovens § 14, a (lovens § 18), hvis formuen overstiger formuegrænsen, kan anmode om genoptagelse af udbetaling af helbredstillæg i løbet af året, såfremt det kan dokumenteres, at den samlede likvide formue ikke længere overstiger formuegrænsen.

I en sådan situation kan udbetalingen af helbredstillæg efter lovens § 14 a (lovens § 18) påbegyndes med virkning fra tidspunktet for anmodningen. Selvom formuen måtte være reduceret til at udgøre et mindre beløb end formuegrænsen forud for tidspunktet for anmodningen, kan helbredstillæg ikke ydes med tilbagevirkende kraft.

Kapitel 7

Ansøgning, sagsbehandling m.v.

Lov om social pension § 14 d:

§ 14 d. Ansøgninger og meddelelser m.v. om personligt tillæg efter § 14, stk. 1, og om helbredstillæg efter § 14 a, stk. 1 og 4, skal indgives til kommunalbestyrelsen ved anvendelse af den digitale løsning, som kommunen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger eller meddelelser m.v., der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal kommunalbestyrelsen tilbyde, at ansøgningen eller meddelelsen m.v. kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan ud over de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning eller meddelelse m.v., der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele ved at modtage ansøgningen eller meddelelsen m.v. på en anden måde end digitalt. Kommunalbestyrelsen kan endvidere undlade at afvise en meddelelse, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis det efter sagens karakter er hensigtsmæssigt at modtage meddelelsen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital ansøgning eller meddelelse m.v. anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold kan fastsætte nærmere regler om, at kommunalbestyrelsens afgørelser om digital selvbetjening efter stk. 2 også skal gælde for ansøgninger og meddelelser m.v. på andre nærmere angivne sagsområder, og regler om, at kommunalbestyrelsen skal give Udbetaling Danmark besked, hvis kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om digital selvbetjening efter stk. 2 og afgørelsen har betydning for andre ansøgninger og meddelelser m.v. på sagsområder, der hører under Udbetaling Danmark.

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 23, stk. 2 og § 23 a:

§ 23. Ansøgning om pension indgives til kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ansøgning om varmetillæg efter § 17, stk. 1, og petroleumstillæg efter § 17, stk. 3, indgives til Udbetaling Danmark.

§ 23 a. Ansøgninger og meddelelser m.v. om personligt tillæg efter § 17, stk. 2, og om helbredstillæg efter § 18, stk. 1 og 4, skal indgives til kommunalbestyrelsen ved anvendelse af den digitale løsning, som kommunen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger eller meddelelser m.v., der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal kommunalbestyrelsen tilbyde, at ansøgningen eller meddelelsen m.v. kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan ud over de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning eller meddelelse m.v., der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele ved at modtage ansøgningen eller meddelelsen m.v. på en anden måde end digitalt. Kommunalbestyrelsen kan endvidere undlade at afvise en meddelelse, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis det efter sagens karakter er hensigtsmæssigt at modtage meddelelsen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital ansøgning eller meddelelse m.v. anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om, at kommunalbestyrelsens afgørelser om digital selvbetjening efter stk. 2 også skal gælde for ansøgninger og meddelelser m.v. på andre nærmere angivne sagsområder, og regler om, at kommunalbestyrelsen skal give Udbetaling Danmark besked, hvis kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om digital selvbetjening efter stk. 2 og afgørelsen har betydning for andre ansøgninger og meddelelser m.v. på sagsområder, der hører under Udbetaling Danmark.

58. Ansøgning om personligt tillæg og helbredstillæg skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, som kommunalbestyrelsen stiller til rådighed, jf. lovens § 14 d (lovens § 23 a).

Kravet om, at ansøgningen eller meddelelsen mv. skal indgives digitalt, medfører ikke, at alle bilag til ansøgningen også kan indgives digitalt. Det fremgår af den digitale selvbetjeningsløsning, hvilke dokumenter der kan eller skal indgives digitalt, herunder hvilke dokumenter der kan indgives på anden måde eller som skal fremlægges i original eller i et særligt format mv.

Kommunen skal som udgangspunkt afvise ansøgninger om personligt tillæg og helbredstillæg samt indgivelse af efterfølgende meddelelser, der ikke er indgivet ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning.

Personer med bopæl uden for Danmark, som er omfattet af reglerne i EF-forordning nr. 883/04 eller 1408/71, er ikke omfattet af kravet om digital selvbetjening.

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening, når der foreligger særlige forhold, der gør, at pensionisten ikke kan eller ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, jf. lovens § 14 d, stk. 2 (lovens § 23 a, stk. 2).

Det er kommunalbestyrelsen, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger særlige forhold. Der skal i den forbindelse lægges vægt på borgerens beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp, ligesom kommunen ud fra en helhedsvurdering af borgeren må bedømme, om borgeren vil kunne indgive ansøgningen ved anvendelse af selvbetjeningsløsningen efter modtagelse af hjælp hertil.

Særlige forhold kan for eksempel foreligge, hvor der er tale om borgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse samt demens, borgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte borgere, borgere med psykiske lidelser, hjemløse, borgere med sprogsvækkigheder mv., hvor hjælp eller medbetjening fra kommunens side konkret vurderes ikke at være en egnet løsning til at indgive en ansøgning digitalt. Pensionistens beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp skal indgå i kommunalbestyrelsens vurdering. Foreligger der særlige forhold, vil pensionisten ikke skulle anvende den digitale selvbetjeningsløsning ved ansøgning om personligt tillæg.

Eksempel: En 80-årig borger, der skal indgive en meddelelse om ændringer i oplysningerne til kommunen om almindeligt helbredstillæg, men som aldrig har stiftet bekendtskab med it, og som ikke ser sig i stand til at erhverve sig NemID.

Der er også borgere fra de nævnte grupper, der kan anvende den digitale selvbetjeningsløsning og derfor skal anvende den digitale selvbetjeningsløsning. Særlige forhold vil eksempelvis kunne foreligge, hvor en borger er indsat i fængsel eller institutionsanbragt og af den grund ikke har adgang til en computer eller lignende digital platform, hvorfor borgeren ikke kan anvende den digitale selvbetjeningsløsning.

Udover særlige forhold hos borgeren kan der ekstraordinært forekomme situationer, hvor omstændighederne ved ansøgningen eller kommunens forhold gør, at der ikke kan ansøges om personligt tillæg eller helbredstillæg ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning. Der kan eksempelvis være tale om, at kommunens digitale selvbetjeningsløsning ikke er indrettet til at håndtere en bestemt situation. Tilsvarende vil kommunen eksempelvis kunne anvisе borgeren en anden måde at ansøge på, hvis kommunens selvbetjeningsløsning er ude af drift. Der vil i sådanne tilfælde være tale om, at der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele ved at modtage ansøgningen eller meddelelsen mv. ikke-digitalt.

Kommunen kan også undlade at afvise en ansøgning eller meddelelse mv., der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for kommunen ved at behandle ansøgningen eller meddelelsen mv. på anden vis end digitalt.

Myndigheden har pligt til at rejse en sag om tilbagebetaling over for en borger, der formodes at have fået for meget udbetalt i sociale ydelser, uberettiget og mod bedre vidende. Mod bedre vidende betyder, at borgeren skal have været i ond tro om modtagelsen af det for meget udbetalte. Myndigheden skal foretage en konkret vurdering af, om borgeren har været i ond tro om modtagelsen af ydelsen i hver enkelt tilbagebetalingssag. Det forhold, at borgeren ikke opfylder det digitale formkrav i forhold til at oplyse om

ændringer, der har betydning for hjælpen, betyder ikke i sig selv, at borgeren automatisk skal vurderes til at være i ond tro vedrørende et eventuelt for meget udbetalt beløb i en tilbagebetalingssag. Det vil fortsat bero på en konkret og individuel vurdering.

I forhold til udbetaling af ydelser på det sociale område har borgeren til enhver tid, efter at ydelsen er blevet tilkendt, pligt til at give oplysninger til kommunen om forhold, der har betydning for hjælpen. Denne oplysningspligt sikrer, at kommunen aktuelt udbetaler hjælp, herunder løbende udbetaling af personligt tillæg og helbredstillæg, ud fra de korrekte faktuelle forhold i sagen. Det er således i kommunens interesse at modtage oplysningen fra pensionisten med henblik på eventuelt at kunne stoppe ydelsen eller justere størrelsen af den udbetalte hjælp. Da oplysninger fra pensionisten, der kan have betydning for hjælpen, er med til at sikre korrekte udbetalinger på et korrekt grundlag, er der således en samfundsmæssig interesse i, at kommunen modtager oplysningerne.

Kommunen kan acceptere en ikke-digital meddelelse fra borgere, hvis kommunen vurderer, at det kan blive afgørende fra en korrekt udbetaling til pensionisten. En ikke-digital meddelelse fra pensionisten, som har betydning for hjælpen, kan således tages i betragtning, uanset at oplysningerne ikke er indkommet via den digitale selvbetjeningsløsning, men eksempelvis telefonisk, hvis det efter sagens karakter findes hensigtsmæssigt at modtage meddelelsen på anden måde end digitalt.

59. Kommunalbestyrelsens afgørelser om, at ansøgningen eller meddelelsen mv. kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening, gælder også for andre ansøgninger eller meddelelser mv. fra borgeren på andre nærmere angivne sagsområder, eksempelvis efter samme lov. Kommunen kan eksempelvis træffe afgørelse om, at den 80-årige, som skal indgive en meddelelse om ændringer i oplysningerne til kommunen om almindeligt helbredstillæg, fremadrettet ikke vil skulle indgive meddelelser og andre ansøgninger efter lov om social pension, for eksempel varmetillæg, digitalt.

Kommunen skal give meddelelse til Udbetaling Danmark om afgørelser om, at ansøgningen eller meddelelsen mv. kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening, hvis afgørelsen har betydning for andre ansøgninger og meddelelser mv. på Udbetaling Danmarks sagsområde.

En oplysning om, at en borger er blevet undtaget fra kravet om obligatorisk digital selvbetjening, er en ikke-følsom personoplysning, som kan videregives fra kommunen til Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren, jf. artikel 6, stk. 1, litra e, i databeskyttelsesforordningen, da databehandlingen er nødvendig af hensyn til offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Kommunen skal ikke videregive begrundelsen for afgørelsen eller klagen. Udbetaling Danmark kan derved ikke med hjemmel i pensionslovene få oplysninger om begrundelsen for afgørelsen eller klagen. Kommunen videregiver således ikke følsomme personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1.

60. Kommunens beslutning om, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren må forventes ikke at kunne anvende digital selvbetjening, er en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Kommunalbestyrelsens afgørelse om, at der ikke foreligger særlige forhold, der gør, at pensionisten ikke må forventes at kunne ansøge digitalt om personligt tillæg og helbredstillæg kan derfor efter de gældende regler i lov om social pension påklages til Ankestyrelsen.

61. Kommunen skal behandle ansøgningen om personligt tillæg eller helbredstillæg, hvis kommunens afgørelse om afslag på at søge på anden vis er påklaget til Ankestyrelsen, selv om ansøgningen ikke er indgivet digitalt. Det sikrer, at pensionistens mulighed for at ansøge om tillæg ikke går tabt.

En ansøgning eller meddelelse indgivet via den digitale selvbetjeningsløsning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for kommunen, der vil være adressat for ansøgningen eller meddelelsen, det vil sige på det tidspunkt, hvor kommunen har adgang til at behandle eller læse ansøgningen.

Kapitel 8

Mediecheck

Lov om social pension § 14 e:

§ 14 e. Til folkepensionister, som inden den 1. januar er berettiget til folkepension, jf. § 12, og som opfylder betingelserne i stk. 2 og 3, udbetales i januar måned en årlig mediecheck.

Stk. 2. Retten til mediecheck efter stk. 1 er betinget af, at pensionistens personlige tillægsprocent er opgjort til 100, jf. § 31, stk. 3.

Stk. 3. Den personlige tillægsprocent fastsættes hver den 1. januar på grundlag af indtægten opgjort efter § 29.

Stk. 4. Afgørelse om ret til mediecheck kan ske uden partshøring.

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 20 a:

§ 20 a. Til førtidspensionister, som inden den 1. januar er berettiget til førtidspension, jf. § 13, og som opfylder betingelserne i stk. 2, udbetales i januar måned en årlig mediecheck.

Stk. 2. Retten til mediecheck efter stk. 1 er betinget af, at pensionistens personlige tillægsprocent er opgjort til 100, jf. § 29, stk. 3.

Stk. 3. Den personlige tillægsprocent fastsættes hver den 1. januar på grundlag af indtægten opgjort efter § 26.

Stk. 4. Afgørelse om ret til mediecheck kan ske uden partshøring.

62. Medielicensen udfases gradvist fra 2019 og vil være fuldt afskaffet i år 2022. Der er indført en ny mediecheck til pensionister, som hidtil var berettiget til nedsat medielicens. Det gælder for folkepensionister efter lov om social pension med en personlig tillægsprocent på 100 og for førtidspensionister efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. (gammel ordning) med en personlig tillægsprocent på 100.

Mediechecken indføres gradvist i takt med udfasningen af medielicensen, og den udgør i 2025 ca. 940 kr. (2019-niveau). Mediechecken er indkomstskattepligtig og reguleres årligt med satsreguleringsprocenten.

63. Alle folkepensionister og førtidspensionister på gammel ordning med en personlig tillægsprocent på 100 har ret til den fulde mediecheck, uanset at der ikke er optjent ret til fuld pension. Se punkt 73 om beregning af den personlige tillægsprocent.

Udbetaling Danmark skal automatisk, det vil sige uden ansøgning, udbetale mediechecken én gang årligt i januar måned til folkepensionister og førtidspensionister på gammel ordning, som inden den 1. januar i det pågældende år er berettiget til pensionen, jf. lovens § 12 (lovens § 13), og som opfylder betingelserne i § 14 e, stk. 2 og 3 (§ 20 a, stk. 2 og 3).

Mediechecken indgår i den årlige endelige efterregulering af pensionen for det forudgående år.

Mediechecken udbetales ikke, hvis betingelserne for retten til pension først opfyldes den 1. januar eller senere i det pågældende år. Personer, der bliver pensionister den 1. januar eller senere i løbet af året, vil først være berettiget til mediechecken det følgende år.

64. Afgørelse om ret til mediecheck kan træffes uden forudgående partshøring, jf. lovens § 14 e, stk. 5 (§ 20 a, stk. 4). Indtægtsgrundlaget, der ligger til grund for afgørelsen om retten til mediechecken, er knyttet til forskudsopgørelsen og indkomsten i kalenderåret ifølge indkomstregistret, og der foretages en årsopgørelse med efterregulering af pensionen.

Ved fastsættelsen af retten til mediechecken er det forskudsopgørelsen, der lægges til grund, samt oplysninger om udenlandske indkomster, som medregnes i indtægtsgrundlaget, og som er registreret i pensionssystemet for det foregående kalenderår, samt pensionistens oplysninger om udenlandsk indkomst.

Pensionisten har selv mulighed for at korrigere forskudsopgørelsen, således at pensionen kan fastsættes på det korrekte grundlag hvert år den 1. januar. Pensionisten skal vejledes om betydningen af en korrekt forskudsopgørelse og tidspunktet for, hvornår den skal foreligge, samt om betydningen af korrekte oplysninger om udenlandske indkomster, der ikke beskattes i Danmark og tidspunktet for, hvornår disse oplysninger skal foreligge, for at der kan fastsættes en korrekt pension hvert år den 1. januar.

Ved forskudsopgørelsen, der bliver udsendt af Skatteforvaltningen i november måned, er der indsat en tekst til pensionisterne, hvori der bl.a. er en opfordring til pensionisterne om at opdatere forskudsopgørelsen.

Udbetaling Danmark foretager årligt en efterregulering af pensionen for det forudgående kalenderår, jf. § 39 b. Det gælder også for mediechecken.

Mediecheck i udlandet

65. Mediechecken er en varig pensionsydelse. Pensionsydelsen i form af mediechecken er omfattet af EF-forordning 883/04 om koordinering af de sociale sikringsordninger. Det betyder, at mediechecken skal udbetales til pensionister omfattet af forordning 883/04, som er berettiget til dansk social pension ved bopæl i andre EU/EØS-lande og Schweiz. Mediechecken vil efter lovforslaget ikke skulle udbetales til personer med ret til dansk social pension ved fast bopæl i øvrige lande.

Undtagelse af mediecheck fra målretning af boligstøtte

66. Mediecheck til folkepensionister efter lov om social pension og til førtidspensionister efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. indgår ikke i husstandsindkomsten for beregning af boligstøtte, jf. § 8, stk. 1, i lov om individuel boligstøtte.

Kapitel 9

Invaliditetsydelse

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Lovens § 21

§ 21. Invaliditetsydelse skal tilkendes personer mellem 18 år og folkepensionsalderen, der har fået retten til pension gjort hvilende, jf. § 44 a, stk. 1.

Stk. 2. Invaliditetsydelse kan tilkendes personer mellem 18 år og folkepensionsalderen, der på grund af alvorlig høreskade har svære kontaktvanskeligheder.

Betingelser

67. Der kan alene tilkendes førtidspension eller invaliditetsydelse til person, som allerede er tilkendt en sådan ydelse efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., jf. (lovens § 21, stk. 1).

68. Personer, der modtager førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., og som får pensionen gjort hvilende på grund af en arbejdsindsats, vil modtage invaliditetsydelse, uden at kommunen skal foretage en konkret individvurdering og uafhængig af den tilkendte pensionstype, jf. (lovens § 21, stk. 1). Se [punkt 332 i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.].

Førtidspensionen kan gøres hvilende for alle typer førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., og invaliditetsydelse kan ikke frakendes på kommunens foranledning.

Invaliditetsydelsen udbetales fra den 1. i måneden efter, kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om at gøre retten til pensionen hvilende, og indtil pensionsudbetalingen genoptages.

Personer, der har fået tilkendt invaliditetsydelse inden den 1. juli 2008 efter (lovens dagældende § 21, stk. 1, 1. pkt.), og som ikke tidligere var tilkendt førtidspension, kan ikke få frakendt invaliditetsydelse. Denne gruppe er ved den oprindelige tilkendelse af invaliditetsydelse blevet vurderet til at ville kunne tilkendes mellemste eller højeste førtidspension og kan således fortsætte med at modtage invaliditetsydelse, uanset at retten til pension ikke er blevet gjort hvilende.

Ankestyrelsen har offentliggjort følgende principmeddelelser:

22-10. I principmeddelelsen udtaler Ankestyrelsen, at der ikke er hjemmel til, at en person kan frakendes invaliditetsydelse, når personen overgår til fleksydelse.

44-16. Principmeddelelsen hvor invaliditetsydelsen var tilkendt efter reglerne fra før 1. juli 2008, uden at kommunen endeligt havde taget stilling til, om borgeren var berettiget til mellemste eller højeste førtidspension, så skulle kommunen tage stilling til, om personen skulle have mellemste eller højeste førtidspension.

For en person, der har fået invaliditetsydelse efter 1. juli 2008, skal kommunen genoptage den førtidspension, vedkommende var blevet tilkendt, og som var gjort hvilende. Her skal kommunen alene bedømme sagen efter reglerne om hvilende førtidspension.

Fra invaliditetsydelse til førtidspension

69. En person, der modtager invaliditetsydelse, har i princippet ret til førtidspension, hvis erhvervsindtægten ikke længere er til hinder for tilkendelse. Kommunen skal i en sådan situation foretage en ny vurdering af de aktuelle og evt. ændrede forhold og træffe afgørelse om førtidspension på dette grundlag.

Det anerkendes i praksis, at en person, der tilkendes invaliditetsydelse før det fyldte 60. år, og som ved tilkendelsen helbredsmæssigt vurderes som berettiget til mellemste førtidspension ved ny kendelse efter det fyldte 60. år, kan få ændret invaliditetsydelse til mellemste førtidspension. Dette gælder, selv om de helbredsmæssige betingelser for højeste førtidspension ikke er opfyldt.

Til døve og svært tunghøre

70. Der kunne tilkendes invaliditetsydelse til personer, der på grund af alvorlig høreskade havde svære kontaktvanskeligheder, se (lovens § 21, stk. 2). Ydelsen blev tilkendt, selv om der var tale om en lidelse, der ikke gav ret til førtidspension, og uanset om den pågældende havde erhvervsindtægt.

Ydelsen blev tilkendes, fordi et kommunikationshandicap har så indgribende en betydning i dagligdagen, at det normalt medfører forskellige, vanskeligt definerbare merudgifter.

Invaliditetsydelsen kan ikke udbetales sammen med en førtidspension. Hvis der tilkendes førtidspension, bortfalder en tidligere tilkendt invaliditetsydelse.

Der tilkendes ikke længere invaliditetsydelse efter § 21, stk. 2, og ordningen er således under udfasning.

Betingelser

71. Betingelserne for tilkendelse af invaliditetsydelse anses for opfyldt, når der foreligger kvantitativ nedsættelse af høreevnen på 80 decibel eller derover på bedste øre uden høreapparat, samt kvalitativt et

skelnetab (antallet af misforståede ord efter hørecentralens særlige prøver med udvalg af ord fra daglig tale) på 30 eller derover med høreapparat.

I almindelighed foreligger svære kontaktvanskeligheder, når pågældende for at gøre sig forståelig er nødsaget til at anvende særlige meddelelsesmidler som f.eks. tegnsprog. Der er således en formodning for, at der er svære kontaktvanskeligheder til stede, når der foreligger en så alvorlig hørenedsættelse som den, der er beskrevet ovenfor.

I særlige tilfælde kan svære kontaktvanskeligheder dog også foreligge, selv om den talmæssige grænse for alvorlig hørenedsættelse ikke er nået. I sådanne tilfælde skal der ved ansøgning om invaliditetsydelse til alvorligt høreskadede foreligge erklæring fra såvel tunghøre- eller døvekonsulent som vedkommende hørecentral (klinik).

Kapitel 10

Indtægtsregulering

Lov om social pension § 15:

§ 15. Grundbeløb til folkepensionister nedsættes ikke på grund af indtægt, dog bortset fra indtægt ved personligt arbejde, jf. § 27.

Stk. 2. Pensionstillæg, varmetillæg efter § 14, stk. 2, og helbredstillæg efter § 14 a nedsættes på grund af indtægt, jf. § 29.

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 22:

§ 22. Grundbeløb til førtidspensionister nedsættes på grund af indtægt efter § 25.

Stk. 2. Pensionstillæg, varmetillæg efter § 17, stk. 1, og helbredstillæg efter § 18 nedsættes på grund af indtægt efter § 26.

Stk. 3. Invaliditetsbeløb, erhvervsudygtighedsbeløb, førtidsbeløb, ekstra tillægsydelse, bistands- og plejetillæg og invaliditetsydelse nedsættes ikke på grund af modtagerens økonomiske forhold.

72. Folkepension og førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. består af flere forskellige ydelser. Nogle af ydelserne udbetales afhængigt af indtægter ud over pensionen, mens andre ydelser udbetales uafhængigt af disse indtægter.

Pensionens grundbeløb og pensionstillæg, varmetillæg efter lovens § 14, stk. 2 (lovens § 17), og helbredstillæg efter lovens § 14 a (lovens § 18), nedsættes ved indtægter ud over pensionen, se lovens § 15 (lovens § 22).

Tilsvarende gælder for den supplerende pensionsydelse for folkepensionister efter lovens § 72 d. Se [Afsnit 4 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension].

Ydelserne nedsættes på grundlag af et indtægtsgrundlag opgjort for de enkelte ydelser.

Der henvises til [Afsnit 4 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension] om beregning af pension, herunder opgørelse af indtægtsgrundlag og nedsættelse af pensionen.

Den personlige tillægsprocent

73. Personligt tillæg efter lovens § 14, stk. 2, (lovens § 17, stk. 1) (varmetillæg), helbredstillæg efter lovens § 14 a (lovens § 18) og den supplerende pensionsydelse udbetales afhængigt af størrelsen af den personlige tillægsprocent, se lovens § 31, stk. 2 (lovens § 29, stk. 3) og § 72 d.

Den personlige tillægsprocent fastsættes for den enkelte pensionist i forbindelse med den årlige fastsættelse af pensionen hver 1. januar, se lovens § 39 (lovens § 38). Den personlige tillægsprocent kan omregnes i løbet af året.

Udbetaling Danmark skal ved beregning af en tilkendt folkepension samtidig træffe afgørelse om størrelsen af den personlige tillægsprocent, da den personlige tillægsprocent beregnes ud fra de samme indtægter, som anvendes ved beregning af pensionstillægget, jf. lovens § 31, stk. 3, jf. § 29 (lovens § 29, jf. § 26) og [punkt 142 ff. i Vejledning om folkepension efter lov om social pension]. Grundbeløbet og pensionstillægget udgør folkepensionen. Den personlige tillægsprocent angiver med hvilken procent et eventuelt varmetillæg, helbredstillæg eller en supplerende pensionsydelse vil blive udbetalt, samt om personen har ret til mediecheck. Pensionister, der har en tillægsprocent på nul har ikke ret til at få udbetalt varmetillæg eller helbredstillæg, ligesom de heller ikke kan forvente at få udbetalt supplerende pensionsydelse. Mediecheck skal kun udbetales, hvis tillægsprocenten er 100, se punkt 62 ff. Herudover vil en afgørelse om den personlige tillægsprocent sikre, at DR, DR Licens kan indhente oplysninger om den personlige tillægsprocent til brug for afgørelse om nedsat licens for en pensionist.

Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelser om helbredstillæg til folkepensionister og til førtidspensionister efter gammel ordning lægge Udbetaling Danmarks afgørelse om størrelsen af den personlige tillægsprocent og den likvide formue til grund.

Udbetaling Danmarks afgørelser om størrelsen af den personlige tillægsprocent og den likvide formue kan indbringes for Ankestyrelsen som første og eneste administrative klageinstans. Det gælder også i de tilfælde, hvor Udbetaling Danmarks afgørelser skal lægges til grund ved kommunens afgørelser eller ved en afgørelse, der træffes af DR, DR Licens.

Fradragsbeløb

74. Fradragsbeløb i den opgjorte indtægt for personligt tillæg (varmetillæg og helbredstillæg) efter lovens § 29, stk. 8 (lovens § 26, stk. 5), udgør 21.500 kr. for enlige og 42.400 kr. for gifte/samlevende (2020 niveau), jf. § 49, stk. 1, nr. 7 (lovens § 48, stk. 1, nr. 6). I perioden 2019-2033 forhøjes fradragsbeløbet midlertidigt. I 2019 blev foretaget en forhøjelse af fradragsbeløbene i indtægtsgrundlaget før fastsættelse af den personlige tillægsprocent med 15.000 kr. for enlige og 30.000 kr. for gifte og samlevende, så fradragsbeløbene i 2019 udgjorde 36.000 kr. for enlige og 71.500 kr. for gifte og samlevende. Den midlertidige forhøjelse af fradragsbeløbene på henholdsvis 15.000 kr. for enlige og 30.000 kr. for gifte og samlevende i 2019 sætte ned med 1.000 kr. om året for enlige og 2.000 kr. om året for gifte og samlevende i perioden 2020-2034. Det svarer til, at forhøjelsen udfases med 1/15 om året og er endeligt udfaset i 2034. Fradragsbeløbene udgjorde således i 2020 71.000 kr. for gifte og samlevende og 35.800 kr. for enlige.

Beløbene reguleres én gang årligt den 1. januar med 2,0 pct. tillagt tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent og lovens § 49 a (lovens § 48 a).

Ved et indtægtsgrundlag på størrelse med eller mindre end fradragsbeløbet er den personlige tillægsprocent 100.

Ved et indtægtsgrundlag, der overstiger fradragsbeløbet med henholdsvis 518 kr. for enlige og 1.044 kr. for gifte/samlevende (2019 niveau), er den personlige tillægsprocent mindre end 100, og tillægget vil blive udbetalt med den fastsatte procentsats af fuld ydelse, jf. lovens § 31, stk. 3 (lovens § 29, stk. 3).

Den personlige tillægsprocent nedsættes med 1 pct. for hver 529 kr. for enlige og for hver 1.067 kr. for gifte/samlevende (2020 niveau), som indtægtsgrundlaget overstiger fradragsbeløbet med, se lovens § 31, stk. 3 (lovens § 29, stk. 5). Dette betyder, at den personlige tillægsprocent er 0 ved et indtægtsgrundlag på 88.700 kr. for enlige og 177.700 kr. for gifte/samlevende (2020 niveau), og der vil ikke blive udbetalt

tillæg. Se [punkt 174 ff. om aftrapning af pensionstillæg i fortsættelse af personligt tillæg i Vejledning om folkepension efter lov om social pension].

Den personlige tillægsprocent omregnes i løbet af året efter samme regler som omregning af den øvrige pension, se [punkt 211 i Vejledning om folkepension efter lov om social pension].

Samlevende pensionister fra før 1. marts 1999

Samlevende blev ligestillet med gifte i relation til indtægtsreguleringen af pensionstillæg og beregning af den personlige tillægsprocent med virkning fra den 1. marts 1999. Samlevende er tidligere blevet sidestillet med enlige i relation til indtægtsreguleringen af den personlige tillægsprocent.

Den personlige tillægsprocent beregnes således forskelligt afhængig af, om pensionisten (der er samlevende) har fået tilkendt pension eller påbegyndt sit samlivsforhold efter 1. marts 1999.

Dette har følgende konsekvenser i relation til helbredstillægget: Er pensionen tilkendt inden 1. marts 1999, beregnes den personlige tillægsprocent uafhængig af pensionistens samlevers indtægtsforhold, men samleverens formue indgår i formueopgørelsen. Er pensionen tilkendt eller samlivet påbegyndt efter 1. marts 1999, beregnes den personlige tillægsprocent afhængig af pensionistens samlevers indtægtsforhold og samleverens formue indgår i formueopgørelsen, se lovens § 29 og § 29 a (lovens § 26 og § 27).

Kapitel 11

Opsat pension

Lov om social pension kapitel 2 a:

Kapitel 2 a

Opsat pension - optjening af venteprocent

§ 15 a. Personer, der opfylder betingelserne i kapitel 1 for ret til folkepension, kan opsætte udbetalingen af folkepension til et tidspunkt, der ligger efter folkepensionsalderen, jf. dog stk.

2. Anmodning om at opsætte pensionen indgives efter §§ 15 b eller 15 g.

Stk. 2. Udbetaling Danmark kan træffe afgørelse om, at pensionen ikke kan opsættes, hvis det skønnes usandsynligt, at beskæftigelseskravet for optjening af en venteprocent, jf. stk. 3, vil blive opfyldt, jf. § 15 d, stk. 1 og 3.

Stk. 3. I opsætningsperioden optjenes en venteprocent til beregning af tillæg for opsat pension, jf. §§ 15 d-15 f.

§ 15 b. Anmodning om at opsætte pensionen forud for opsætningsperioden indgives til Udbetaling Danmark samtidig med eller senere end ansøgning om folkepension.

Stk. 2. Anmodningen har virkning fra den 1. i måneden efter anmodningens indgivelse, dog tidligst fra det tidspunkt, hvor folkepension kan udbetales, jf. § 33, stk. 1. Dette tidspunkt skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende.

Stk. 3. Folkepensionen kan i alt opsættes to gange med mellemliggende pensionsudbetaling.

§ 15 c. Folkepension kan opsættes for i alt 120 måneder.

Stk. 2. Ophør af opsætning af pension sker efter anmodning til Udbetaling Danmark med virkning fra den 1. i måneden efter anmodningen om opsætningens ophør.

Stk. 3. Opsætning af pension ophører uden anmodning, når pensionen har været opsat i 120 måneder.

Stk. 4. Dør en person, mens pensionen er opsat, ophører opsætningen fra dagen efter dødsfaldet.

§ 15 d. Det er en betingelse for, at en person kan optjene venteprocent, at den pågældende har haft indtægt ved personligt arbejde i mindst 750 timer inden for et kalenderår.

Stk. 2. Udbetaling Danmark skal i forbindelse med anmodninger, der indgives efter § 15 b, efter hvert år træffe afgørelse om, hvorvidt beskæftigelseskravet er opfyldt for det pågældende år.

Stk. 3. Ved påbegyndelse og ophør af opsætningen midt i et år opgøres beskæftigelseskravet forholdsmæssigt efter antallet af hele måneder, opsætningen vedrører i det pågældende år.

Stk. 4. Er beskæftigelseskravet i stk. 1 eller stk. 3 ikke opfyldt i en opgørelsesperiode, ses der ved opgørelsen af venteprocenten bort fra denne periode. I stedet udbetales et engangsbeløb svarende til den berettigede folkepension for den pågældende periode, jf. dog § 15 e, stk. 3. Beløbet beregnes på grundlag af modtagerens faktiske indkomst for perioden.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler om opgørelse af beskæftigelses omfang, herunder om personligt arbejde i selvstændig virksomhed og om kontrol heraf, samt om beregning af engangsbeløb.

§ 15 e. Ved opsætningens ophør opgør Udbetaling Danmark venteprocenten for opsætningsperioden, jf. dog stk. 3. Ved livsvarigt tillæg opgøres venteprocenten som forholdet mellem antallet af hele måneder, pensionen har været opsat, og middellevetiden i hele måneder for personer på pensionistens alder på ophørstidspunktet. Ved tillæg udbetalt over 120 måneder opgøres venteprocenten som forholdet mellem antallet af hele måneder, pensionen har været opsat, og middellevetiden over en 10-årig periode i hele måneder for personer på pensionistens alder på ophørstidspunktet. Venteprocenten afrundes til to decimaler.

Stk. 2. Har folkepensionen været opsat i to gange med mellemliggende pensionsudbetaling, jf. § 15 b, stk. 3, opgøres venteprocenten for hver periode for sig.

Stk. 3. Ved opsætningens ophør ved død, jf. § 15 c, stk. 4, beregnes der ikke venteprocent, og der udbetales ikke engangsbeløb efter § 15 d, stk. 4, efter ophøret.

Stk. 4. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsen af venteprocenten ved livsvarigt tillæg for opsat pension og venteprocenten ved tillæg for opsat pension udbetalt over 120 måneder.

§ 15 f. Fra opsætningens ophør udbetaler Udbetaling Danmark et månedligt tillæg sammen med folkepensionen, jf. stk. 2.

Stk. 2. Tillægget beregnes som venteprocenten, jf. § 15 e, stk. 1, 2. pkt., ganget med den beregnede folkepension efter kapitel 4 for den pågældende måned.

Stk. 3. Personer, der har ret til tillæg efter stk. 1, kan vælge at få udbetalt et højere månedligt tillæg til pensionen i 120 måneder, jf. stk. 4, eller vælge at få udbetalt et engangstillæg og et højere månedligt tillæg til den del af pensionen, der udgør pensionstillæg, i 120 måneder, jf. stk. 5 og 6, i stedet for efter ordningen efter stk. 1.

Stk. 4. Det højere månedlige tillæg beregnes som venteprocenten, jf. § 15 e, stk. 1, 3. pkt., ganget med den beregnede folkepension efter kapitel 4 for den pågældende måned.

Stk. 5. Engangstillæg beregnes som antallet af hele måneder, pensionen har været opsat, ganget med grundbeløbets fulde beløb, jf. § 49, delt med 12. Er betingelsen for fuld pension efter § 5, stk. 1, ikke opfyldt, nedsættes tillægget ved at gange med den beregnede procent efter § 5, stk. 3.

Stk. 6. Det højere månedlige tillæg til den del af pensionen, der udgør pensionstillæg, beregnes som venteprocenten, jf. § 15 e, stk. 1, 3. pkt., ganget med den beregnede folkepension efter kapitel 4 for den pågældende måned fratrukket grundbeløbet.

Stk. 7. Tillæg udbetales efter stk. 1, hvis der ikke er valgt udbetaling, jf. stk. 3, i forbindelse med anmodninger om opsætningens ophør, anmodninger efter § 15 g om at få beregnet og udbetalt

folkepension tillagt en venteprocent eller forud for den første pensionsudbetaling efter opsætningsperiodens ophør, hvis opsætningsperioden ophører uden anmodning. Der kan ikke vælges en anden ordning, efter afgørelsen om pensionsudbetaling i henhold til en ordning er meddelt.

Stk. 8. Det beregnede tillæg afrundes til nærmeste hele kronebeløb.

§ 15 g. Personer, der har arbejdet efter folkepensionsalderen og først ansøger om folkepension, når de ønsker at overgå til folkepension, kan samtidig med ansøgning om folkepension anmode Udbetaling Danmark om at få beregnet og udbetalt folkepension tillagt en venteprocent for perioden fra den 1. i måneden efter at have nået folkepensionsalderen, hvis betingelserne i kapitel 1 for ret til folkepension var opfyldt i perioden. § 15 c, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Det er en betingelse for at optjene venteprocent efter stk. 1, at det kan dokumenteres, at beskæftigelseskravet, jf. § 15 d, stk. 1 eller 3, og regler fastsat i medfør af § 15 d, stk. 5, er opfyldt. Er beskæftigelseskravet ikke opfyldt, indgår denne periode ikke ved opgørelsen af venteprocenten.

Stk. 3. Venteprocenten opgøres efter § 15 e, stk. 1, 2.-4. pkt.

Stk. 4. Tillægget udbetales og beregnes efter § 15 f.

75. Reglerne om opsat pension giver alle over folkepensionsalderen, der har optjent ret til folkepension, mulighed for at udskyde folkepensionen og optjene et ventetillæg. Det er en betingelse, at personen deltager aktivt på arbejdsmarkedet i mindst 750 timer om året. Ved den senere overgang til folkepension forhøjes pensionen med en procentdel – en venteprocent. Denne procent forhøjes jo længere tid pensionen opsættes, og jo ældre borgeren er ved overgangen til folkepension.

En person, der opfylder betingelserne for opsat pension, kan dermed vælge at opsætte pensionen til et tidspunkt, hvor vedkommende ikke har arbejdsindkomst. Herved undgår den pågældende, at pensionen løbende nedsættes på grund af arbejdsindkomst.

Anmodning om opsat pension

76. Anmodning om opsat pension skal ligesom ansøgningen om folkepension indgives til Udbetaling Danmark. Ansøgningerne kan indgives samtidig.

Personer, der har arbejdet efter folkepensionsalderen og først ansøger om opsatpension og folkepension, når de ønsker at overgå til folkepension, kan anmode Udbetaling Danmark om at få beregnet og udbetalt folkepension med en venteprocent for perioden fra den 1. i måneden efter at have nået folkepensionsalderen, hvis betingelserne i kapitel 1 i lov om social pension for ret til folkepension var opfyldt i perioden. Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om opsat folkepension med tilbagevirkende kraft for perioden fra den 1. i den måned efter at den pågældende nåede folkepensionsalderen og indtil overgangen til folkepension.

Ved ansøgning om folkepension kan der således opgøres og beregnes en venteprocent for én forudgående periode, hvis den pågældende opfylder de generelle betingelser for ret til folkepension og opfylder det gældende beskæftigelseskrav for opsat pension.

Det er en betingelse for opgørelse af en venteprocent, at det kan dokumenteres, at beskæftigelseskravet er opfyldt. Kravene til dokumentation er de samme som gælder efter lovens § 15 d, dog således at der ikke skal træffes afgørelse vedrørende hvert enkelt år, jf. § 15 d, stk. 2, men således at beskæftigelsen opgøres for hvert kalenderår, jf. § 15 d, stk. 1.

77. Folkepensionen kan opsættes fra folkepensionsalderens indtræden. Pensionen kan også opsættes efter, at den har været udbetalt i en periode.

Folkepensionen kan opsættes af to omgange med en mellemliggende pensionsudbetaling. Folkepensionen kan således opsættes, selvom pensionen har været opsat én gang tidligere.

Anmodning om opsat pension har virkning fra den 1. i måneden efter anmodningens indgivelse, dog tidligst fra det tidspunkt, hvor folkepensionen kan udbetales. Det er muligt at få opsat med tilbagevirkende kraft fra folkepensionsalderen, hvis personen opfylder beskæftigelseskravet og indgiver ansøgning om opsatpension, når de rent faktisk ønsker at overgå til folkepension, jf. pkt. 76.

Ankestyrelsen har truffet følgende principafgørelse i forhold til manglende information til eksisterende pensionister og muligheden for at få tilkendt opsat pension med tilbagevirkende kraft:

Opsat folkepension kunne først tilkendes med virkning fra den 1. i måneden efter ansøgning var indgivet. Opsat folkepension kunne ikke gives med tilbagevirkende kraft under henvisning til ukendskab til reglen og manglende information om de nye reglers ikrafttræden. Ankestyrelsen lagde vægt på, at kommunen således ikke havde forsømt sin vejledningsforpligtelse over for pensionisten, der allerede var folkepensionist, da bestemmelserne trådte i kraft, se SM P -11-06.

Beskæftigelseskrav

78. I opsætningsperioden optjenes en venteprocent, der giver anledning til forhøjelse af den senere folkepension.

Det er en betingelse for optjening af venteprocent og ret til tillæg for opsat pension, at borgeren i opsætningsperioden har indtægt ved personligt arbejde i mindst 750 timer hvert kalenderår.

For at sikre, at de personer, der opsætter pensionen, rent faktisk yder en væsentlig arbejdsindsats, kan Udbetaling Danmark træffe beslutning om, at pensionen ikke kan opsættes, hvis det skønnes usandsynligt, at personen vil opfylde beskæftigelseskravet for optjening af en venteprocent, jf. lovens § 15 d, stk. 1 og stk. 3.

I de år, hvor opsætningen påbegyndes og/eller afsluttes i løbet af året, gælder beskæftigelseskravet forholdsmæssigt. Har pensionen f.eks. været opsat fra 1. juli 2020 til årets udgang, vil beskæftigelseskravet således være $750 \text{ timer} / 12 \times 6 = 375 \text{ timer}$.

Borgeren skal efter hvert kalenderår dokumentere over for Udbetaling Danmark, at beskæftigelseskravet er opfyldt. Udbetaling Danmark skal herefter træffe afgørelse og meddele den pågældende, om beskæftigelseskravet har været opfyldt i det forløbne år.

Kravene til dokumentation for borgere, der har søgt opsat pension med tilbagevirkende kraft efter § 15 g, er de samme som gælder efter lovens § 15 d, dog således at der ikke skal træffes afgørelse vedrørende hvert enkelt år, jf. lovens § 15 d, stk. 2. Derimod skal beskæftigelsen opgøres for hvert kalenderår, jf. lovens § 15 d, stk. 1. De nærmere regler om opgørelse af beskæftigelseskravet fremgår af bekendtgørelse nr. 930 af 27. juni 2018 om opsat pension.

Bekendtgørelse om opsat pension §§ 1-5:

Beskæftigelsens omfang

§ 1. Ved opgørelsen af personligt arbejde til opfyldelse af beskæftigelseskravet, jf. lovens § 15 d, stk. 1 og 3, medregnes arbejdstid ved lønarbejde og selvstændig virksomhed opgjort efter §§ 2-6.

§ 2. Opgørelsen af arbejdstid for lønmodtagere foretages på baggrund af opgjorte løntimer i et beskæftigelsesforhold udført på almindelige løn- og arbejdsvilkår, jf. dog stk. 2-3 og §§ 3-4.

Stk. 2. I tilfælde, hvor arbejdstiden for en lønmodtager anses for ukontrollabel, medregnes det antal timer, den, der har opsat pensionen, godtgør at have arbejdet.

Stk. 3. Perioder, hvor der ifølge overenskomst arbejdes mindre end det for faget gældende normaltimetal, men hvor der udbetales fuld normal løn, sidestilles med beskæftigelse på fuld tid.

Stk. 4. Personligt arbejde ved selvstændig virksomhed medregnes til opfyldelse af beskæftigelseskravet i det omfang, den, der har opsat pensionen, godtgør at have udøvet virksomhed, der kan sidestilles med arbejde som lønmodtager.

§ 3. Som personligt arbejde medregnes, uanset at betingelsen om almindelige løn- og arbejdsvilkår i § 2, stk. 1, ikke er opfyldt:

1) Beskæftigelse, der udføres af u-landsfrivillige i forbindelse med frivilligprogrammer, hvortil der ydes bistand i henhold til Lov om Internationalt Udviklingssamarbejde, eller private frivilligprogrammer udført for humanitære organisationer, der er godkendt i henhold til ligningslovens § 12, stk. 3.

2) Ferie afholdt i henhold til ferieloven.

3) Søgnehelligdage i et beskæftigelsesforhold.

4) Overenskomstmæssige fridage i et beskæftigelsesforhold.

§ 4. Som personligt arbejde medregnes timer med dagpenge på grund af sygdom.

§ 5. I de tilfælde, hvor Udbetaling Danmark ikke ud fra indkomstregistret mv. har tilstrækkelige oplysninger til at kunne træffe afgørelse om, hvorvidt borgeren opfylder beskæftigelseskravet, kan Udbetaling Danmark anmode borgeren om at dokumentere eller på anden måde godtgøre arbejdstiden.

Stk. 2. Dokumentation for omfanget af personligt arbejde ved selvstændig virksomhed kan som udgangspunkt ske ved oplysning om omfanget og arten af det personlige arbejde samt dokumentation for virksomhedens omsætning eller indtægt. Foreligger der ikke sådan dokumentation, kan den, der har opsat pensionen, på anden måde godtgøre arbejdstiden.

79. Det personlige arbejde, der indgår i opgørelsen af beskæftigelseskravet, er såvel lønarbejde som arbejde ved selvstændig virksomhed. Beskæftigelseskravet kan herunder opfyldes ved en kombination af lønarbejde og arbejde i egen virksomhed. Arbejdstiden kan være fordelt uregelmæssigt over kalenderåret.

For lønmodtagere opgøres arbejdstiden på baggrund af opgjorte løntimer i et beskæftigelsesforhold på almindelige løn og arbejdsvilkår, jf. § 2 i bkg. om opsat pension

Timer, for hvilke der udbetales løn, kan medregnes ved opgørelsen af beskæftigelseskravet, hvis den beskæftigelse, løntimerne er knyttet til, kan betragtes som lønarbejde. Der kan for eksempel medregnes ferie, sygdom, barns 1. sygedag og feriefridage, hvis arbejdsgiveren udbetaler løn. En opsigelsesperiode med løn kan medregnes, selv om den pågældende er fritstillet.

Hvis der i perioder ifølge overenskomst arbejdes mindre end det for faget gældende normaltimetal samtidig med, at der udbetales fuld normal løn, sidestilles arbejdstiden med beskæftigelse på fuld tid, dvs. 37 timer ugentlig, jf. § 2, stk. 3, i bkg. om opsat pension. Det gælder f.eks., når der i kraft af overenskomst, husaftaler eller lignende på en arbejdsplads arbejdes kortere tid end den sædvanlige overenskomstmæssige arbejdstid, eller hvis der overenskomstmæssigt er fastsat en mindre ugentlig arbejdstid for f.eks. aften- eller nattehold.

Hvis en ældre medarbejder i kraft af en kollektiv overenskomst har ret til reduktion i arbejdstiden med fuld lønkomensation (seniorordning), betragtes den reducerede arbejdstid som sædvanlig overenskomstmæssig arbejdstid. Det er dog en forudsætning, at overgangen til reduceret arbejdstid sker efter fastlagte generelle kriterier i overenskomsten, at lønnen ikke ændres som følge af overgangen til reduceret

arbejdstid, at der – ud over nedgangen i den ugentlige arbejdstid – i øvrigt ikke sker ændringer i ansættelsesvilkårene, og at seniorordningen herudover ikke giver adgang til, at arbejdstiden kan tilpasses yderligere efter den pågældendes individuelle behov.

Hvis en person arbejder og får løn for et forholdsmæssigt nedsat antal timer i forhold til den arbejdstid, der betragtes som og lønnes som fuld arbejdstid, medregnes det antal timer, lønnen svarer til. Arbejdes der f.eks. 4/5 af den reducerede arbejdstid, der ville blive lønnet med fuld løn, og udbetales der derfor 4/5 af fuld løn, kan der medregnes 4/5 af fuld tid til beskæftigelseskravet.

I § 3 i bkg. om opsat pension er opregnet en række aktiviteter, der kan medregnes som arbejdstid selv om kravet om, at der udbetales overenskomstmæssig løn, ikke er opfyldt. Det gælder bl.a. ferie inden for ferielovens rammer, hvor der ikke er udbetalt løn, medmindre der er udbetalt dagpenge. Feriefri dage, hvor der ikke udbetales løn, kan ikke medregnes.

Som personligt arbejde medregnes også timer med dagpenge på grund af sygdom, jf. § 4 i bkg. om opsat pension.

Beskæftigelse ved selvstændig virksomhed

80. For personer, der er beskæftiget ved selvstændig virksomhed, medregnes personligt arbejde, der kan sidestilles med arbejde som lønmodtager, f.eks. i egen detailforretning, landbrug eller liberalt erhverv.

Arbejde i EU/EØS-lande, Schweiz eller overenskomstlande

81. Personer, der har optjent ret til dansk folkepension, vil også kunne opsætte pensionen og optjene ret til venteprocent, mens de bor og arbejder i EU/EØS-området, Schweiz eller et land, som Danmark har indgået overenskomst om social sikring med. Udbetaling Danmark kan bede borgeren dokumentere eller på anden måde godtgøre arbejdets omfang, når Udbetaling Danmark ikke ud fra indkomstregisteret m.v. har nok oplysninger til at kunne træffe afgørelse om, beskæftigelseskravet er opfyldt, jf. § 5 i bkg. om opsat pension.

Dokumentation for beskæftigelse

Lønmodtagere

82. Den, der har opsat folkepension, skal efter loven hvert kalenderår dokumentere over for Udbetaling Danmark, at beskæftigelseskravet er opfyldt.

For lønmodtagere kan beskæftigelseskravet dokumenteres ved lønsedler, hvoraf arbejdstiden tydeligt fremgår, f.eks. ved angivelse af timetal eller aflønningsbrøk, jf. § 6, stk. 1, i bkg. om opsat pension.

Foreligger en sådan lønseddel ikke, skal lønmodtageren på anden måde dokumentere beskæftigelsen. Det gælder også lønmodtagere med ukontrollabel arbejdstid.

Andre arbejdsgiveroplysninger i form af afgivet udtalelse til brug for kommunens afgørelse om opsat pension, ansættelsesbevis el. lign vil f.eks. kunne bruges i stedet for lønsedler.

Selvstændig virksomhed

83. Personligt arbejde ved selvstændig virksomhed kan dokumenteres ved oplysning til kommunen om arten og omfanget af det personlige arbejde – branche, rolle i virksomheden og arbejdsomfang – kombineret med dokumentation for virksomhedens omsætning eller indtægt – f.eks. ved et driftsregnskab, jf. § 6, stk. 2, i bkg. om opsat pension.

I det omfang sådan dokumentation ikke foreligger, skal den, der har opsat pensionen, på anden måde godtgøre arbejdstiden. Kommunen træffer efter en konkret vurdering af det fremlagte materiale afgørelse om, hvorvidt det er dokumenteret, at beskæftigelseskravet er opfyldt.

Som eksempel på andet materiale, der kan tjene til dokumentation kan nævnes momsregnskab, skateregnskab, kassekladder, ordrebøger eller erklæringer fra virksomhedens revisor eller advokat. Også annoncer med angivelse af åbningstid eller oplysninger om priser eller betaling pr. ydelse sammenholdt med oplysninger om arbejdsopgavernes tidsmæssige omfang kan indgå i vurderingen af, om beskæftigelseskravet er opfyldt. Det vil endvidere kunne tillægges betydning, hvis den pågældende på anden måde, for eksempel ved indgåelse af lønaftale eller ved skattemæssig registrering som medarbejdende ægtefælle, har afgivet erklæring om arten og omfanget af det personlige arbejde.

Andre beskæftigede

84. Arbejdsopgaver som kommunalbestyrelsesmedlem, domsmand mv. kan medregnes i beskæftigelseskravet for opsat pension, hvilket svarer til, at indtægter ved sådanne arbejdsopgaver indgår i indtægtsgrundlaget ved beregning af folkepensionens grundbeløb efter lovens § 27.

Udbetaling af opsat pension

85. Ventetillæg, der er optjent før 1. juli 2018, skal udbetales som et livsvarigt tillæg. Fra den 1. juli 2018 er der tre måder at få udbetalt og beregnet ventetillægget på for de perioder, der er udskudt efter 1. juli 2018. De tre måder er:

- 1) Som et livsvarigt månedligt tillæg
- 2) Som et højere månedligt tillæg i 10 år til grundbeløb og pensionstillæg, eller
- 3) Som et engangstillæg for det opsatte grundbeløb og et højere månedligt tillæg i 10 år til pensionstillægget.

Det er som udgangspunkt ikke muligt at fortryde sit valg af udbetalingsform. Der er to måder at opgøre venteprocenten på, henholdsvis ved livsvarigt tillæg og ved tillæg udbetalt over 120 måneder. Venteprocenten ved tillæg udbetalt over 120 måneder opgøres som forholdet mellem antallet af hele måneder, pensionen har været opsat, og middellevetiden over en 10-årig periode for personer på pensionistens alder på tidspunktet for opsætningens ophør. Venteprocenten opgøres endeligt på tidspunktet, hvor opsætningen ophører. Senere ændringer i den forventede levetid vil således ikke påvirke venteprocenten.

Der er ret til at få beregnet tillæg til de månedlige pensionsudbetalinger i sammenlagt 120 måneder. Der ses ikke bort fra perioder, hvor pensionen ikke udbetales, f.eks. som følge af reglerne om indtægtsregulering eller reglerne om personer, der indsættes til strafafsoning i fængsel eller unddrager sig strafforfølgning m.v. En ny periode med opsat pension, efter påbegyndt pensionsudbetaling, indgår dog ikke i opgørelsen af de 120 måneder med ret til tillæg.

Engangstillægget for det opsatte grundbeløb beregnes som antallet af hele måneder, pensionen har været opsat, ganget med udbetalingsårets sats for fuldt grundbeløb delt med 12. Personer, der ikke har optjent ret til fuld folkepension, vil få nedsat engangstillægget ved at tillægget ganges med den beregnede procent, som den øvrige pension nedsættes efter. Da engangstillægget beregnes ud fra årets sats for fuldt grundbeløb, vil engangstillægget ikke skulle indtægtsreguleres. Den del af pensionen, som udgør engangstillægget, vil derfor ikke kunne kræves tilbagebetalt i forbindelse med den årlige efterregulering af pensionen.

Venteprocenten afrundes til to decimaler.

Når folkepensionen har været opsat to gange med mellemliggende pensionsudbetaling opgøres venteprocenten for hver periode for sig. Der vil herefter som udgangspunkt skulle beregnes tillæg for den opsatte pension på baggrund af venteprocenten for hver periode for sig. Pensionisten får ikke godskrevet et ekstra beløb som følge af, at pågældende i den sidste opsætningsperiode, ud over folkepension, heller ikke får udbetalt det tillæg, der er optjent i første opsætningsperiode.

Det er fra 1. juli 2018 muligt at vælge mellem forskellige ordninger for udbetaling af tillæg for opsat pension. Det er f.eks. være muligt at vælge livsvarigt tillæg for en opsætningsperiode og tillæg udbetalt over 10 år for en anden opsætningsperiode, og det er muligt at vælge et engangstillæg for det opsatte grundbeløb, hvorefter der for denne opsætningsperiode alene skal beregnes tillæg til den del af pensionen, der udgør pensionstillæg.

Ved valg af forskellige ordninger skal ordningerne herudover løbe fra forskellige tidspunkter.

Udbetaling Danmark vurderer, hvordan beregningen af tillæg for to perioder med opsat pension bedst anskueliggøres for borgeren. Udbetaling Danmark kan således vælge at lægge venteprocenterne sammen, f.eks. når der udbetales livsvarigt tillæg for to perioder med opsat pension.

Tillæg udbetales efter stk. 1, hvis der ikke er valgt udbetaling efter stk. 3 i forbindelse med anmodninger om opsætningens ophør, anmodninger efter § 15 g om at få beregnet og udbetalt folkepension tillagt en venteprocent eller forud for den første pensionsudbetaling efter opsætningsperiodens ophør, hvis opsætningsperioden ophører uden anmodning. Forslaget indebærer, at hvis borgeren ikke har oplyst, hvilken ordning borgeren ønsker at være omfattet af, vil borgeren automatisk blive omfattet af reglerne om livsvarigt tillæg. Der kan ikke vælges en anden ordning, efter afgørelsen om pensionsudbetaling i henhold til en ordning er meddelt. Det skal dog teknisk være muligt, at borgeren kan få pensionen omregnet til en anden ordning i det tilfælde, at der er sket fejl i sagsbehandlingen.

Vejledning om opsat pension

86. For at borgeren kan tage stilling til, hvilken af de tre ordninger om udbetaling af opsat pension, som borgeren ønsker at være omfattet af, skal Udbetaling Danmark vejlede om de tre ordninger og de øvrige regler af betydning for borgerens valg af ordning.

Vejledningspligten indebærer, at Udbetaling Danmark skal vejlede om de forskellige ordninger i forbindelse med anmodninger om opsætningens ophør og anmodninger efter § 15 g om at få beregnet og udbetalt folkepension tillagt en venteprocent. Ophører en opsætningsperiode uden anmodning, efter pensionen har været opsat i den maksimale opsætningsperiode på 120 måneder, skal vejledningen gives i rimelig tid forud for opsætningsperiodens ophør. Når vejledning er givet 3 måneder før opsætningsperioden ophører, vil vejledningen normalt anses for at være givet i rimelig tid. Udbetaling Danmark skal også vejlede om, at ordningen om livsvarigt tillæg finder anvendelse, såfremt borgeren ikke aktivt vælger en anden ordning. Det skal desuden fremgå, at borgeren ikke kan vælge en anden ordning, efter afgørelsen om pensionsudbetaling i henhold til en ordning er meddelt.

Udbetaling Danmark og kommunen skal vejlede personer, der anmoder herom på baggrund af persons konkrete forhold. Myndighederne skal vejlede om fordele og ulemper ved de tre ordninger, f.eks. betydningen af forventede fremtidige indtægter og betydningen af borgerens alder på ophørstidspunktet for venteprocentens størrelse.

Udbetaling Danmarks og kommunens vejledningspligt følger af forvaltningslovens § 7, §§ 2 og 3 i lov om Udbetaling Danmark og §§ 4 og 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Herudover har forvaltningsmyndigheder pligt til på eget initiativ at yde vejledning til borgere, når der er et konkret behov for det.

Engangsbeløb

Bekendtgørelse om opsat pension §§ 6-7:

Engangsbeløb

§ 6. Er beskæftigelseskravet i lovens § 15 d, stk. 1 eller stk. 3, ikke opfyldt, udbetales et engangsbeløb svarende til den folkepension, den pågældende ville have været berettiget til i den periode, engangsbeløbet vedrører, hvis pensionen ikke havde været opsat. Engangsbeløbet beregnes efter § 7.

§ 7. Engangsbeløbet opgøres efter de regler om folkepension, der var gældende i den periode, beløbet vedrører.

Stk. 2. Har modtageren af engangsbeløb været gift eller levet i et samlivsforhold i hele eller en del af den periode, engangsbeløbet vedrører, beregnes engangsbeløbet for denne del af perioden på grundlag af de regler for beregning af folkepension, der gælder for gifte eller samlevende.

Stk. 3. Som indtægtsgrundlag anvendes den faktiske samlede indkomst i hele perioden efter lovens kapitel 4. I det omfang beregning i en periode eller en del af en periode sker efter reglerne for gifte eller samlevende anvendes som indtægtsgrundlag den faktiske samlede indkomst for hele perioden for modtageren og dennes ægtefælle eller samlever.

87. Hvis beskæftigelseskravet ikke er opfyldt for et kalenderår, optjenes der ikke venteprocent for året, og der kan således ikke udbetales tillæg for denne periode. I det år, hvor opsætningen henholdsvis påbegyndes og ophører skal beskæftigelseskravet være opfyldt forholdsmæssigt.

Hvis beskæftigelseskravet ikke er opfyldt, udbetales der i stedet for et engangsbeløb, jf. lovens § 15 d, stk. 4. Engangsbeløbet svarer til den folkepension, der ville være blevet udbetalt, hvis der ikke var anmodet om opsat pension.

Engangsbeløbet er ikke folkepension, og modtageren betragtes ikke som pensionist ved at modtage beløbet. Den pågældende betragtes først som pensionist fra det tidspunkt, hvor den pågældende anmoder om, at opsætningen ophører.

Det er fastsat i lovens § 29, stk. 4, nr. 4, og § 32 a, stk. 2, nr. 5 og i § 26, stk. 1, i lov om højeste mellemste, almindelig forhøjet og almindelig førtidspension m.v., at beløbet ikke indgår i indkomstgrundlaget ved beregning af pension. Dermed har engangsbeløbet ikke indflydelse på størrelsen af pensionen til hverken den pågældende eller til dennes ægtefælle eller samlever.

Opsætningsperioden afbrydes ikke, fordi beskæftigelseskravet ikke har været opfyldt i et kalenderår. Opsætningen fortsætter indtil anmodning om ophør gives til Udbetaling Danmark.

Engangsbeløbet udregnes på grundlag af den samlede faktiske indkomst, den pågældende har haft i perioden. De nærmere regler er fastsat i § 7 i bkg. om opsat pension

Engangsbeløbet beregnes på grundlag af de regler om folkepension, der var gældende i den periode, beløbet vedrører. Hvis en person har opsat pensionen i hele 2019, og beskæftigelseskravet ikke var opfyldt for kalenderåret, beregnes engangsbeløbet på grundlag af pensionslovens regler og satser for 2019.

For enlige anvendes regler og satser for enlige. For personer, der har været gift eller samlevende i hele året, beregnes engangsbeløbet efter reglerne for beregning af pension til gifte/samlevende. Ægtefællens/samleverens sociale pension for det år, engangsbeløbet vedrører, ændres ikke. Engangsbeløbet påvirker ikke ægtefællens/samleverens fremtidige sociale pension, da beløbet ikke indgår i indtægtsgrundlaget for pensionsberegningen.

Hvis den, der har opsat pensionen, har været gift/samlevende i en del af opsætningsåret, beregnes engangsbeløbet efter reglerne for gifte/samlevende i den periode, ægteskabet/samlivet har varet, og efter reglerne for enlige i den resterende del af året. I den periode, hvor samlivet har varet, anvendes den faktiske samlede indkomst for hele perioden som indtægtsgrundlag for modtageren og dennes ægtefælle/samlever.

I lovens § 15 e, stk. 3, er fastsat, at engangsbeløb ikke kommer til udbetaling efter dødsfald, når pensionen var opsat på dødsfaldstidspunktet. Udbetaling Danmark skal således ikke tage stilling til spørgsmålet om opfyldelse af beskæftigelseskravet, eller udbetale engangsbeløb vedrørende perioder forud for dødsfaldet.

Beregning af venteprocent

88. Opsætningen ophører fra den 1. i måneden efter, at pensionisten har meddelt Udbetaling Danmark, at vedkommende ønsker at overgå til folkepension eller senest efter udløbet af 10 års opsætning.

Når en person vælger at overgå til folkepension, udregnes venteprocenten.

For en pensionist, der kun har optjent ret til en brøkpension eller andel af pension, vil tillægget for opsat pension blive beregnet af den fulde pension og herefter blive nedsat med samme andel som den øvrige pension.

Ændrer pensionistens forhold sig senere således, at folkepensionens størrelse ændres, fastholdes venteprocenten uændret. Tillægget for opsat pension vil herefter ændres på grund af ændringen i folkepensionsudbetalingen.

Har pensionen været opsat i to perioder afbrudt af pensionsudbetaling, opgøres en samlet venteprocent som summen af procenten for hver af de to perioder. Tillægget vil hermed svare til summen af tillæg for perioderne opgjort hver for sig.

Venteprocent

Bekendtgørelse om opsat pension § 8:

Opgørelse af venteprocent ved livsvarigt tillæg

§ 8. Ved opgørelsen af venteprocenten ved livsvarigt tillæg efter lovens § 15 e, stk. 1, 2. pkt., anvendes middellevetiden i hele måneder for personer på pensionistens alder på ophørstidspunktet beregnet efter reglerne i stk. 2-6.

Stk. 2. Pensionistens alder på ophørstidspunktet opgøres i antal år og måneder. Antallet af måneder oprundes til et helt antal måneder.

Stk. 3. Middellevetiden fastsættes med virkning for et kalenderår og offentliggøres årligt af Beskæftigelsesministeriet i ministeriets årlige vejledning om regulering pr. 1. januar af satserne på Beskæftigelsesministeriets område.

Stk. 4. Middellevetiden beregnes på baggrund af dødshyppighederne i Danmarks Statistiks toårs-dødelighedstavler. For et kalenderår anvendes dødshyppighederne for mænd og kvinder under et for den seneste toårs-periode i det foregående år.

Stk. 5. Den i stk. 4 beregnede middellevetid er opgjort for hver alder. Middellevetiden justeres forholdsmæssigt for det antal måneder fra 1 til 11, som personens alder overstiger et fuldt antal år (lineær interpolation). Den justerede middellevetid omregnes og afrundes til hele måneder.

Stk. 6. For personer, der er fyldt 80 år, anvendes middellevetiden for 80-årige.

89. Der er fastsat nærmere regler om opgørelse af venteprocenten, herunder om opgørelse af middellevetiden, i § 8 i bkg. om opsat pension. Efter § 8, stk. 4, i bkg. om opsat pension fastsættes middellevetiden på grundlag af de middellevetider for mænd og kvinder, som offentliggøres årligt på grundlag af toårs dødelighedstavler i de af Danmarks Statistik fastlagte statistikker.

For et kalenderår anvendes de i det foregående år beregnede middellevetider for den seneste toårs-periode. Det vil f.eks. i 2020 være data fra kalenderårene 2017 og 2018, der ligger til grund for de beregnede middellevetider. Der beregnes en gennemsnitlig restlevetid for mænd og kvinder under ét. Ved opgørelsen

af venteprocenten regnes der således med samme middellevetid for mænd og kvinder. For personer over 80 år anvendes middellevetiden for 80-årige.

Middellevetiden fastsættes med virkning for et kalenderår og offentliggøres årligt af Beskæftigelsesministeriet i ministeriets årlige vejledning om regulering af satser på Beskæftigelsesministeriets område.

Opgørelse af venteprocent ved livsvarigt tillæg

90. Ved livsvarigt tillæg for opsat pension, opgøres venteprocenten ud fra forholdet mellem det antal måneder, pensionen har været opsat, og middellevetiden i hele måneder for personer på pensionistens alder på ophørstidspunktet. Pensionistens alder på tilbagetrækningstidspunktet opgøres i antal år og måneder oprundet til hele måneder. Den beregnede middellevetid er udtryk for det gennemsnitlige antal leveår fra starten af alderstrinnet, for personer på pensionistens alder på ophørstidspunktet, til og med sidste alderstrin i dødelighedstavlen. Det vil sige det antal år, man kan forvente at leve i gennemsnit for det enkelte alderstrin.

Når en person vælger at overgå til folkepension, udregnes venteprocenten, og den løbende folkepension (grundbeløb og pensionstillæg) forhøjes med et tillæg (venteprocenten) i resten af pensionistens levetid. Tillægget indgår også i efterlevelsespension.

Venteprocenten opgøres som forholdet mellem det antal måneder, pensionen har været opsat, og den gennemsnitlige middellevetid for mænd og kvinder i den pågældende tilbagetrækningsalder. Venteprocenten afrundes til nærmeste hele procent.

Eksempel:

En person, der er født den 7. maj 1949, og som ophører med opsat pension den 1. december 2020, vil således blive opgjort til 71 år og 7 måneder på ophørstidspunktet.

Den middellevetid, der i et kalenderår skal anvendes ved beregning af venteprocent ved livsvarigt tillæg, fremgår af tabel 16 i Vejledning om regulering pr. 1. januar 2020 af satser på beskæftigelsesministeriets område. Som det fremgår heraf, er middellevetiden for en person på 71 år og 7 måneder, der ophører med opsat pension i 2020 opgjort til 173 måneder.

Hvis en person på 71 år og 7 måneder har haft opsat folkepensionen i perioden 1. juli – 30. november 2020, dvs. 5 måneder - og beskæftigelseskravet er opfyldt i perioden - kan venteprocenten således beregnes til 5 måneder/173 måneder, dvs. 2,9 pct. Procenten afrundes efter lovens § 15 e til nærmeste hele procent, dvs. her 3 pct. Den pågældende vil således i resten af sin levetid få forhøjet sin løbende folkepension med 3 pct.

For personer, der er fyldt 80 år, anvendes middellevetiden for 80-årige. Hvis en person på 82 år ophører med opsat pension i 2020, vil middellevetiden for 80-årige på 105 måneder blive anvendt ved beregningen af venteprocent.

Opgørelse af venteprocent ved tillæg udbetalt over 120 måneder

Middellevetiden over en 10-årig periode beregnes ud fra alderstrinnet efter 10 år. Den beregnede middellevetid over en 10-årig periode er udtryk for det gennemsnitlige antal leveår fra starten af alderstrinnet, for personer på pensionistens alder på ophørstidspunktet, til og med alderstrinnet efter 10 år. Det vil sige, det antal år man kan forvente at leve over de næste ti år for det enkelte alderstrin.

Der bliver beregnet en gennemsnitlig restlevetid for mænd og kvinder under ét, som ved livsvarigt tillæg. Ved opgørelsen af venteprocenten vil der således blive regnet med samme middellevetid for mænd og kvinder. For personer over 80 år anvendes middellevetiden for 80-årige, som det også gælder efter reglerne om livsvarigt tillæg.

De fastsatte middellevetider over en 10-årig periode bliver offentliggjort årligt af Beskæftigelsesministeriet i ministeriets årlige vejledning om regulering af satser på Beskæftigelsesministeriets område.

Eksempel:

En person, der er født den 7. maj 1949, og som ophører med opsat pension den 1. december 2020, vil således blive opgjort til 71 år og 7 måneder på ophørstidspunktet.

Den middellevetid, der i et kalenderår skal anvendes ved beregning af venteprocent ved livsvarigt tillæg, fremgår af tabel 17 i Vejledning om regulering pr. 1. januar 2020 af satser på beskæftigelsesministeriets område. Som det fremgår heraf, er middellevetiden til opgørelse af venteprocent ved tillæg udbetalt over 120 måneder for en person på 71 år og 7 måneder, der ophører med opsat pension i 2020 opgjort til 105 måneder.

Hvis en person på 71 år og 7 måneder har haft opsat folkepensionen i perioden 1. juli – 30. november 2020, dvs. 5 måneder - og beskæftigelseskravet er opfyldt i perioden - kan venteprocenten således beregnes til 5 måneder/105 måneder, dvs. 4,8 pct. Procenten afrundes efter lovens § 15 e til nærmeste hele procent, dvs. her 5 pct. Den pågældende vil således i op til 120 måneder få forhøjet sin løbende folkepension med 5 pct.

For personer, der er fyldt 80 år, anvendes middellevetiden for 80-årige. Hvis en person på 82 år ophører med opsat pension i 2020, vil middellevetiden for 80-årige på 86 måneder blive anvendt ved beregningen af venteprocent.

Engangstillæg for det opsatte grundbeløb

Engangstillægget for det opsatte grundbeløb beregnes som antallet af hele måneder, pensionen har været opsat, ganget med udbetalingsårets sats for fuldt grundbeløb delt med 12. Personer, der ikke har optjent ret til fuld folkepension, vil få nedsat engangstillægget ved at tillægget ganges med den beregnede procent, som den øvrige pension nedsættes efter. Da engangstillægget beregnes ud fra årets sats for grundbeløbets fulde størrelse, vil engangstillægget ikke skulle indtægtsreguleres. Der vil derfor heller ikke være risiko for, at den del af pensionen, som udgør engangstillægget, vil kunne kræves tilbagebetalt om følge af den årlige efterregulering af pensionen.

Udbetaling af tillæg

91. Udbetaling af tillæg for opsat pension ophører ved pensionistens død. Hvis der udbetales efterlevelsuspension til en efterlevende ægtefælle/samlever ophører udbetalingen af tillæg for opsat pension, når perioden med efterlevelsuspension ophører.

Hvis den, der har opsat pension, dør inden opsætningen af pensionen er bragt til ophør, vil der ikke blive udbetalt folkepension og derfor heller ikke tillæg hertil for opsat pension.

Opsat pension kan bringes til ophør efter anmodning til Udbetaling Danmark. Anmodning om ophør har virkning fra den 1. i måneden efter anmodningen. Opsætningen af pensionen ophører uden anmodning, når pensionen har været opsat i 120 måneder.

Merudgiftsydelse efter servicelovens § 100

92. Personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der ønsker at vælge opsat pension, har mulighed for fortsat at modtage nødvendige handicapkompenserende ydelser. Efter servicelovens § 100 skal kommunen yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har opsat udbetalingen af folkepensionen. Det gælder også personer, der har modtaget invaliditetsydelse efter den før den 1. januar 2003 gældende pensionslovgivning.

Kapitel 12

Opgørelse af formue ved helbredstillæg

Lov om social pension § 29 a og §§ 14 b – 14 c:

§ 29 a. Formue efter §§ 14 b og 14 c opgøres ved ansøgning om helbredstillæg efter 14 a.

Stk. 2. Formue efter § 14 b, stk. 2, nr. 1-5, opgøres på ansøgningstidspunktet på grundlag af de oplysninger, der efter skatteindberetningsloven senest er indberettet til skattemyndighederne. Er der indtrådt væsentlige ændringer, som vil have betydning for udbetalingen af helbredstillægget, opgøres formuen på grundlag af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers oplysninger om den aktuelle formue.

Stk. 3. Formue efter § 14 b, stk. 2, nr. 6 og 7, opgøres på grundlag af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers oplysninger om formuen på ansøgningstidspunktet.

§ 14 b. Helbredstillæg efter § 14 a udbetales ikke, hvis pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue overstiger formuegrænsen, jf. § 49, stk. 1, nr. 8.

Stk. 2. Ved opgørelsen af likvid formue indgår

- 1) indestående i pengeinstitutter m.v.,
- 2) kursværdien af obligationer,
- 3) pantebreve i depot,
- 4) kursværdien af deponerede børsnoterede aktier,
- 5) kursværdien af investeringsforeningsbeviser,
- 6) kontant beholdning og
- 7) andre værdipapirer, herunder værdipapirer i udlandet.

Stk. 3. Ved opgørelsen af formuen efter stk. 2 beregnes først summen af værdierne efter stk. 2, nr. 1-5. Hvis summen heraf ikke overstiger formuegrænsen, jf. § 49, stk. 1, nr. 8, indgår desuden formue efter stk. 2, nr. 6 og 7.

§ 14 c. Ved opgørelse af formue efter § 14 b bortses fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar,
- 3) lov om sikring mod følger af arbejdsskade,
- 4) lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion,
- 5) lov om erstatning for vaccinationsskader,
- 6) lov om patientforsikring,
- 7) lov om lægemiddelskader,
- 8) cirkulære om statens erstatningsordninger for deltagere i praktisk erhvervsorientering,
- 9) lov om erstatning for skadelidte værnepligtige m.fl. eller
- 10) bestemmelser for ansættelse og aflønning af personel ansat på kontrakt i Beredskabskorpset i forbindelse med humanitært hjælpearbejde.

Stk. 2. Der ses desuden bort fra formue, som skyldes beløb, der er udbetalt som godtgørelse for varigt mén og ikke økonomisk skade.

Stk. 3. Endvidere bortses fra godtgørelse og afkastet af godtgørelse til hiv-smittede blødere m.fl. og hiv-positive transfusionssmittede samt fra erstatning og afkastet af erstatning, jf. lov om erstatning for skader ved lsd-behandling.

Stk. 4. Yderligere bortses fra udenlandske erstatninger, der svarer til de i stk. 1-3 nævnte.

Stk. 5. Ved opgørelse af formue efter § 14 b fratrækkes et beløb svarende til det samlede lån ydet efter kapitel 2 i lov om lån til betaling af grundskyld m.v. Ved den årlige opgørelse af formuen hver den 1. januar, jf. § 39 a, i årene 2019-2021 fratrækkes dog et beløb svarende til det samlede lån den 31. december i det forudgående år. Beløbet fratrækkes i perioden fra den 1. juli 2018 til den 31. marts 2021.

Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 27 og §§ 19-20:

§ 27. Formue efter §§ 19 og 20 opgøres ved ansøgning om helbredstillæg efter § 18.

Stk. 2. Formue efter § 19, stk. 2, nr. 1-5, opgøres på ansøgningstidspunktet på grundlag af de oplysninger, der efter skatteindberetningsloven senest er indberettet til skattemyndighederne. Er der indtrådt væsentlige ændringer, som vil have betydning for udbetalingen af helbredstillægget, opgøres formuen på grundlag af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers oplysninger om den aktuelle formue.

Stk. 3. Formue efter § 19, stk. 2, nr. 6 og 7, opgøres på grundlag af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers oplysninger om formuen på ansøgningstidspunktet.

§ 19. Helbredstillæg efter § 18 udbetales ikke, hvis pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue overstiger formuegrænsen, jf. § 48, stk. 1, nr. 15.

Stk. 2. Ved opgørelsen af likvid formue indgår

- 1) indestående i pengeinstitutter m.v.,
- 2) kursværdien af obligationer,
- 3) pantebreve i depot,
- 4) kursværdien af deponerede børsnoterede aktier,
- 5) kursværdien af investeringsforeningsbeviser,
- 6) kontant beholdning og
- 7) andre værdipapirer, herunder værdipapirer i udlandet.

Stk. 3. Ved opgørelsen af formuen efter stk. 2 beregnes først summen af værdierne efter stk. 2, nr. 1-5. Hvis summen heraf ikke overstiger formuegrænsen, jf. § 48, stk. 1, nr. 15, indgår desuden formue efter stk. 2, nr. 6 og 7.

§ 20. Ved opgørelse af formue efter § 19 bortses fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar,
- 3) lov om sikring mod følger af arbejdsskade,
- 4) lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion,
- 5) lov om erstatning for vaccinationsskader,
- 6) lov om patientforsikring,
- 7) lov om lægemiddelskader,
- 8) cirkulære om statens erstatningsordninger for deltagere i praktisk erhvervsorientering,
- 9) lov om erstatning for skadelidte værnepligtige m.fl. eller

10) bestemmelser for ansættelse og aflønning af personel ansat på kontrakt i beredskabskorpset i forbindelse med humanitært hjælpearbejde.

Stk. 2. Der ses desuden bort fra formue, som skyldes beløb, der er udbetalt som godtgørelse for varigt mén og ikkeøkonomisk skade.

Stk. 3. Endvidere bortses fra godtgørelse og afkastet af godtgørelse til hiv-smittede blødere m.fl. og hiv-positive transfusionssmittede samt fra erstatning og afkastet af erstatning, jf. lov om erstatning for skader ved lsd-behandling.

Stk. 4. Yderligere bortses fra udenlandske erstatninger, der svarer til de i stk. 1-3 nævnte.

Stk. 5. Ved opgørelse af formue efter § 19 fratrækkes et beløb svarende til det samlede lån ydet efter kapitel 2 i lov om lån til betaling af grundskyld m.v. Ved den årlige opgørelse af formuen hver den 1. januar, jf. § 39, i årene 2019-2021 fratrækkes dog et beløb svarende til det samlede lån den 31. december i det forudgående år. Beløbet fratrækkes i perioden fra den 1. juli 2018 til den 31. marts 2021.

93. Helbredstillæg og den supplerende pensionsydelse kan ikke udbetales til pensionister, der har en likvid formue på mere end 89.800 kr. (2020 niveau). Formuegrænsen, der fremgår af lovens § 49, stk. 1, nr. 12, satsreguleres. Likvid formue defineres i lovens § 14 b (lovens § 19) som bestående af: Indestående i pengeinstitutter mv., kursværdien af obligationer, pantebreve i depot, børsnoterede aktier samt investeringsforeningsbeviser. Hvis den samlede værdi heraf ikke overstiger formuegrænsen, indgår endvidere kontant beholdning og andre værdipapirer - herunder værdipapirer i udlandet.

Om den supplerende pensionsydelse, se § 72 d, stk. 2, [punkt 181 ff. i Vejledning om folkepension efter lov om social pension].

De formueelementer, der indgår i lovens § 14 b, stk. 2, nr. 1-5, (lovens § 19, stk. 2, nr. 1-5) er alle registreret i det såkaldte slutligningsregister. Andre formueelementer, jf. lovens § 14 b, stk. 2, nr. 6-7, (lovens § 19, stk. 2, nr. 6-7) er imidlertid ikke registreret, hvorfor opgørelse heraf må baseres på oplysninger fra pensionisten i forbindelse med ansøgningen om helbredstillæg.

Hvis den registrerede del af formuen i sig selv overstiger formuegrænsen, kommer helbredstillægget ikke til udbetaling, og det er derfor ikke nødvendigt at foretage en opgørelse af den uregistrerede formuedel. Opgørelsen af den uregistrerede formuedel skal derfor alene foretages, hvis den registrerede formue udgør 89.800 kr. eller mindre (2020 niveau).

Ved formueopgørelsen ses der bort fra visse erstatninger for tab af erhvervsevne som følge af personskade. Disse fremgår af lovens § 14 c (lovens § 20). Der ses endvidere bort fra formue, som skyldes beløb, der er udbetalt som godtgørelse for varigt mén og ikke-økonomisk skade samt for godtgørelse til HIV-smittede blødere og transfusionssmittede samt erstatninger for skader ved LSD-behandling. Endvidere ses der bort fra udenlandske erstatninger, der svarer til de nævnte typer.

Ved opgørelsen af formue kan der dog ikke ses bort fra invalidesum, der er udbetalt som erstatning for tab af erhvervsevne, hvis den ikke er omfattet af den udtømmende liste over erstatninger, der kan ses bort fra, se principafgørelse 224-09.

En trækingsret på en kassekredit, der kan sidestilles med et lån, har ikke indflydelse på størrelsen af den likvide formue, medmindre trækingsretten anvendes til at forøge et af de formueelementer, der indgår i den likvide formue.

Ankestyrelsen har truffet følgende principafgørelser om likvid formue:

Som udgangspunkt indgår friværdis i fast ejendom, som en pensionist bebor, ikke i den likvide formue, der skal indgå i den økonomiske vurdering af ansøgers ret til personligt tillæg. Det kan dog ikke udelukkes, at udgangspunktet kan fraviges, således at friværdis i fast ejendom indgår i likvid formue, f.eks. i tilfælde hvor der er meget betydelig friværdis i ansøgers faste ejendom. Se P-2-02.

Friværði i fast ejendom kan således ikke sidestilles med indestående i pengeinstitut m.v. i forbindelse med opgørelsen af den likvide formue i forhold til helbredstillæg, se 24-12.

Provenuet af et nedsparingslån, som var indsat på 2 bankkonti, er likvid formue og skal medregnes ved formueberegningen i forbindelse med ansøgning om helbredstillæg. Se SM P-09-02.

Ved opgørelse af formue, kan kontobeholdning, der stammer byggelån med lånevilkår om, at beløbet alene kan bruges til byggeri, ikke medregnes, se 23-10. Båndlagt formue indgår ikke som likvid formue, når der gives afslag på frigivelse heraf, da formuen i det tilfælde er bundet, og således ikke tilgængelig, se 205-09.

Bådlagt arv skal betragtes som likvid formue, når der kan ske frigivelse af arven, se P-5-08.

Værdipapirer i pantsat depot kan ikke sidestilles med likvid formue, se 45-09.

Formue i form af en obligationsbeholdning i depot til sikkerhed for et nedsparingslån er likvid formue. Obligationerne ville løbende blive solgt i takt med udbetaling af lånebeløbene. Pensionistens konkrete aftale med banken om begrænsning i hans råderet over obligationerne blev ikke tillagt betydning for formuens likviditet, se SM P-24-04.

En nedsparingskredit med fri råderet op til kreditmaksimum kunne sidestilles med indestående i et pengeinstitut og betragtes som likvid formue, se P-19-03 om afgørelse om personligt tillæg. Ligeledes kan kassekredit med pant i friværdien i egen ejendom betragtes som likvid formue, når der er fri råderet og nedbringelse først skal ske efter salg af ejendommen, se P-13-08.

Indbetalinger på kapitalpensioner er ikke likvid formue ved beregning af helbredstillæg i bindingsperioden. Da kapitalpension ikke er registreret i slutligningsregistret, skal kapitalpension ikke medregnes i den likvide formue efter § 19, se P-16-05.

Afdrag på gæld kan normalt ikke anses som en rimelig fast udgift. Det er dog ikke udelukket, at afdrag i forbindelse med gældssanering i visse særlige situationer kan medtages som en rimelig fast udgift, hvis der forinden er forsøgt afklaret med skifteretten, om der er mulighed for henstand med afdraget eller for at nedsætte afdraget. Se P-22-02. Der ydes ikke personligt tillæg til betaling af gæld til det offentlige, se P-14-07.

Opgørelse af den samlede likvide formue

94. Den likvide formue opgøres samlet for pensionisten og dennes eventuelle ægtefælle eller samlever. Dette gælder for alle pensionister, uanset hvornår pensionen er tilkendt, og uanset hvordan pensionen beregnes.

Ægtefæller betragtes dog som enlige i forbindelse med opgørelse af den likvide formue, når den ene ægtefælle bor på plejehjem, se 95-10.

Samlevende blev ligestillet med gifte i relation til indtægtsreguleringen af pensionstillæg og beregning af den personlige tillægsprocent med virkning fra den 1. marts 1999. Samlevende er tidligere blevet ligestillet med enlige i relation til indtægtsreguleringen af den personlige tillægsprocent.

Den personlige tillægsprocent beregnes således forskelligt afhængig af, om pensionisten (der er samlevende) har fået tilkendt pension eller påbegyndt sit samlivsforhold efter 1. marts 1999.

Dette har følgende konsekvenser i relation til helbredstillægget: Er pensionen tilkendt inden 1. marts 1999, beregnes den personlige tillægsprocent uafhængigt af pensionistens samlevers indtægtsforhold – men samleverens formue indgår i formueopgørelsen. Er pensionen tilkendt eller samlivet påbegyndt 1. marts 1999 eller senere, beregnes den personlige tillægsprocent afhængigt af pensionistens samlevers indtægtsforhold og samleverens formue indgår i formueopgørelsen.

Ændringer i formuen - helbredstillæg

95. Helbredstillæg ydes af kommunen efter ansøgning. Når kommunen modtager en ansøgning om helbredstillæg opgør Udbetaling Danmark formuen efter § 14 b og § 14 c. Selve opgørelsen, der sker efter lovens § 29 a (lovens § 27), baseres på de oplysninger, der senest er indberettet til skattemyndighederne og på grundlag af oplysninger fra pensionisten.

Hvis der er indtrådt væsentlige ændringer i forhold til de oplysninger, der senest er indberettet til skattemyndighederne, foretages opgørelsen på baggrund af pensionistens og dennes eventuelle ægtefælle eller samlevers oplysninger om den aktuelle formue.

Ved væsentlige ændringer i formuen forstås, at ændringen vil have betydning for udbetalingen af helbredstillæg, dvs. at den samlede formue har ændret sig til over eller under formuegrænsen i forhold til de senest indberettede oplysninger.

Der skal ikke ske genansøgning om helbredstillæg i forbindelse med den årlige opgørelse af formuen. Er en ansøgning om helbredstillæg imødekommet, fortsætter udbetalingen løbende, medmindre formuen ved den årlige opgørelse overstiger formuegrænsen.

Der kan dog ske ændringer i den løbende udbetaling af helbredstillægget, såfremt den personlige tillægsprocent ændres. Den personlige tillægsprocent omregnes løbende, hvis f.eks. indtægtsgrundlaget ændres mere end rent midlertidigt. Helbredstillæg omregnes med fremadrettet virkning, dvs. fra den førstkommende måned, hvor det nye indtægtsgrundlag er lagt til grund for beregningen af pensionen, jf. lovens § 39, stk. 3 (lovens § 38, stk. 3).

En omregning i løbet af året medfører ikke, at der skal ske en fornyet formueopgørelse.

Er udbetalingen af helbredstillæg ophørt som følge af, at den personlige tillægsprocent er nedsat til nul, kan udbetalingen genoptages i løbet af året, hvis den personlige tillægsprocent øges. Dette kræver ikke en ny ansøgning om helbredstillæg.

Årlig formueopgørelse

96. I tilknytning til helbredstillægget skal der pr. 1. januar foretages en årlig opgørelse af formuen. Dette svarer til de gældende regler for årlig fastsættelse af pensionen - herunder den personlige tillægsprocent.

Formuen opgøres på grundlag af de senest indberettede oplysninger til skattemyndighederne og på grundlag af pensionistens oplysninger om kontant beholdning og andre værdipapirer.

Selve opgørelsen, der sker efter lovens § 39 a (lovens § 39), baseres således på de oplysninger, der senest er indberettet til skattemyndighederne. Hvis der er indtrådt væsentlige ændringer i forhold til disse oplysninger, foretages opgørelsen på baggrund af pensionistens og dennes eventuelle ægtefælle eller samlevers oplysninger om den aktuelle formue.

Desuden indgår den kontante beholdning og andre værdipapirer. Her anvendes de senest modtagne oplysninger fra pensionisten og dennes eventuelle ægtefælle eller samlever. Har kommunen ikke modtaget nye oplysninger herom siden ansøgningen eller det foregående års formueopgørelse, lægges de samme oplysninger til grund ved den årlige opgørelse.

Viser den årlige opgørelse, at formuen ligger under formuegrænsen, udbetales tillægget indtil udgangen af året. Det betyder, at selvom formuen i løbet af året kommer til at overstige formuegrænsen, har det ikke betydning for udbetalingen af helbredstillæg. I et sådant tilfælde ophører udbetalingen, hvis den efterfølgende årlige opgørelse af formuen viser, at formuen fortsat overstiger formuegrænsen.

Pensionister, der på baggrund af den årlige opgørelse af formue modtager afslag på helbredstillæg efter lovens § 14 a (lovens § 18) (hvis formuen overstiger formuegrænsen), kan anmode om genoptagelse af udbetaling af helbredstillæg i løbet af året, såfremt det kan dokumenteres, at den samlede likvide formue ikke længere overstiger formuegrænsen.

I en sådan situation kan udbetalingen af helbredstillæg efter lovens § 14 a (lovens § 18) påbegyndes med virkning fra tidspunktet for anmodningen. Selvom formuen måtte være reduceret til at udgøre et mindre beløb end formuegrænsen forud for tidspunktet for anmodningen, kan helbredstillæg ikke ydes med tilbagevirkende kraft.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, den 7. januar 2021

JANE VITU

/ Louise Hartung Rohde